

YENİ ÇAĞ

- xx: Mücadelede dayanışma
- xx: Uluslararası araştırma grubunun V. İ. Lenin'in «Kapitalizmin en yüksek aşaması: Emperyalizm» adlı eserinin çağdaş önemi hakkındaki görüşleri
- xx: Çağdaş faşizm ve gizlediği reel tehlike
- xx: Komünist ve İşçi partileri hakkında kısa bilgiler

Ozel sayfalar

TKP Merkez Komitesi Politbüro üyesi İ. Bilen yoldaşın 30 Nisan 1973'de «Türkiye'de 1 Mayıslar» üstüne yaptığı konuşma

- A. Saydan: Ayın olayları
Ayın yorumları

5 (107)
Mayıs
1973

BARIŞ VE SOSYALİZM PROBLEMLERİ

Mücadelede dayanışma

1 Mayıs bizim takvimimizde önemli bir yer tutar. Artık 83. defa kutlayacağımız bu proletarya bayramının tarihi, kendine özgü ve derin bir anlam taşır; kendi kendini kurtarıran bütün insanlığı da kurtaran biricik sınıf sıfatıyla işçi sınıfının özel ödevini yansıtır. Bundan ötürü, işçi sınıfı tarafından, vaktiyle Şikago devrimci hareketine katılan ve burjuvazinin terörüne kurban giden şanlı oğullarını anma günü olarak belirlenen 1 Mayıs, tüm yeryüzünde bütün ilerici insanların uluslararası devrimci dayanışmasının canlı sembolü olmuştur.

Bugün dünyada 1 Mayısı kutlama koşulları şüphesiz ki başka başkadır. Ama yine de, bugün gezegenimizi bir bakışla kaplamak mümkün olsa, gözlerimizin önünde heyecan verici yüce bir tablonun serildiğini görürüz. Örneğin, 1 Mayısın, üstün gelen işçi sınıfı için, bütün emekçiler için, en büyük ve parlak devlet bayramlarından biri, onların yapıcı çalışma başarılarının gözden geçirilmesi ve yüce enternasyonal dayanışma gösterisi günü olduğu sosyalist ülkelerde, emekçilerin onu ne büyük bir sevinçle kutladıklarına tanık oluruz. Gözlerimizin önünde, işçi sınıfının emperyalizmin kalelerinde tekeli sermayeye karşı yürüttüğü sınıf savaşlarının muazzam atılımları canlanır. Hürriyet, demokrasi ve ekonomik bağımsızlık için kesinlikle savaşan Asya ve Afrika genç devletlerinde emekçi yığınlarının; geri kalmış sosyal-ekonomik yapıları değiştirmeyi dâva edinen Lâtin Amerika ülkelerinde anti-emperyalist yığinsal harekete katılanların; sömürgeciliğe ve ırkçılığa karşı, bağımsızlık uğrunda çalacakmak savaşan Güney Afrika yurtseverlerinin, 1 Mayısı kutlarken yaşadıkları büyük heyecanı biz de bütün kalbimizle hissederiz.

Aslına bakılırsa, ancak – «Komünist Partisi Manifesti»nin deyimiyle – gerçek devrimci sınıf olan proletarya, dünyaya böyle 1 Mayıs gibi bir bayram kazandırabilirdi.

Burjuvazi, 1 Mayıs gösterilerini hedefinden saptırmak ve savaşkan özünden yoksun etmek amacıyla sayısız denemelerde bulunmuştur. Oportünistler, daima, işçi sınıfının mücadelesini sadece küçük ekonomik istekler çerçevesi içinde tutmaya çalışmış, bu husustaki gerekçeleri zamanla değişmiş olsa da, yozlaştırma çabalarına hiç ara vermemişlerdir. Vaktiyle, oportünistler, işçilerin âdeta politik mücadeleye kalkacak kadar «olgunlaşmadıkları»nı ve bu yüzden de güya maddî durumlarının kısmen iyileşmesiyle yetinmekten başka çareleri olmadığını iddia ediyorlardı. Bugünse, aynı oportünistler, işçi sınıfının kulağına, bunun tersini, yani güya artık politik mücadele safhasının «aşıldığı»nı, zira devlet-tekel kapitalizmi koşullarında emekçilerin elde etmek istedikleri her şeye mevcut düzeni devrimle değiştirmeye hacet kalmadan ulaşılabileceğini fısıldıyorlar. Ve bu gibi aldatmacalara inanan işçiler hâlâ eksik olmasa da, hayatın kendisi onların hayallerine her gün ağır darbeler indiriyor.

Bugün, devlet-tekel kapitalizminin «bunalımsız gelişme»sinin mümkün olduğunu söyleyebilecek kişi herhalde çok az bulunur. Ekonomik düşüş ve sarsıntılar yığınsal bir işsizlik doğurmaktadır. Enflasyon, işçi sınıfının mücadelesi sonucunda iş ücretlerinde sağlanabilen cüzi zamları da çabucak «yutmaktadır». Tekeller, üretim fazlasının ve döviz-finans güçlüklerinin doğurduğu bunalımların bütün yükünü emekçilerin sırtına aktarmaya çalışmaktadırlar. İşçi sınıfının grev mücadelesinin ve diğer yığınsal çıkışlarının birden artması da bundan ileri gelmektedir. Bu artış hakkında bir fikir verebilmek için, kapitalist dünyada bu çıkışlara katılanlar sayısının (1965 yılında 36 milyon) 1972'de 60 milyona çıktığını söylemek yeterlidir sanırım.

Geniş grev hareketi, büyük emekçi birlikleri için yalnız ekonomik mücadele değil, aynı zamanda politik mücadele okuludur. Emekçiler, tekellerin doymak bilmez bencilliğiyle, hükümet tarafından «enflasyonla mücadele» süsü verilerek uygulanan iş ücretlerini insafsızca «dondurma» politikasıyla boğuşa boğuşa bu okuldan geçiyorlar. Büyük sermayenin ve onun egemenlik organlarının düşmanca davranışlarını günlük hayatlarında her an hisseden ve daimi polis baskılarına uğrıyan binlerce grevci, her türlü politikadan uzak olsalar bile, artık emperyalist sistemin gerici özlüğü üzerinde ciddiyetle düşünmeye başlıyorlar. Ve bunların birçoğu kendi tecrübeleriyle şu sonuca varıyorlar: Politik egemenlik tekelleri burjuvazinin elinde kaldıkça, emekçilerin sosyal-ekonomik durumlarında sağlanan hiçbir iyileşmenin sürekli olamayacağını söyleyen komünistler yerden göğe haklıdır.

İşte, kapitalist memleketlerde işçi sınıfının mücadele azmiyle dolup taşmasının, geniş emekçi yığınlarının daha kesin eylemlere yönelişinin, sosyalizm fikirlerinin gitgide daha büyük ölçüde yayılmasının nedenlerinden biri de budur. Emekçilerin, komünist partileri tarafından hazırlanan ve sosyalizme yol açacak nitelikte köklü demokratik dönüşümleri öngören programlara artan bir ilgi göstermelerinin nedeni budur. Komünistlerin

prensipçiliği, işçi sınıfının dâvasına bağlılıkları, emekçilerin menfaatlerini savunmada gösterdikleri tükenmez enerji ve cesaret yığınlar tarafından gitgide daha büyük bir saygı ve takdirle karşılanmaktadır.

1 Mayısın şanlı geleneklerinin geliştirilmesinde ve artırılmasında, komünistlerin herkesten daha büyük bir hizmet payı vardır. İşçi sınıfının kendi içinde doğan ve oluşan uluslararası dayanışma fikri, Marksist-Leninist proletarya enternasyonalizmi prensipinde en dolgun ifadesini bulmuştur. Komünist partileri, bu prensipi, kendi ideoloji ve politikalarının temeltası saymaktadırlar.

Dünya komünist hareketinin özellikle son 10-15 yıl içindeki karmaşık gelişme koşulları, kardeş partilerin, birlik olma sorununa büyük bir önem vermelerini gerektirdi. Sosyalist ülkeler arasında çok yönlü işbirliğini geliştirmek, bu ülkeler komünistlerinin belirledikleri en önemli ödevlerden biri oldu. Sosyalizmin başarılarının, dünya olaylarının gidişini etkileme, emperyalist saldırısına etkinlikte karşıkoyma yeteneğinin, daha ziyade sosyalist devletlerin sıkı topluluğuna bağlı olduğu bilinen bir gerçektir. Öte yandan, sosyalist ülkelerin eylembirliği, bütün anti-emperyalist güçleri bir bayrak altına toplamanın da önkoşuludur.

Kardeş partiler, son zamanlarda bu alanda ne büyük çabalar harcadığını tekrar tekrar belirttiler. Sosyalist sistem ülkelerinin birliği gözlerimizin önünde günden güne daha da sağlamlaşmakta, belirledikleri ekonomik bütünleşme komple programı başarıyla uygulanmakta, uluslararası ilişkilerin birçok önemli kesimlerinde olağanüstü başarılarla ulaşılan dış politikalarını ahenkleştirmede ileri adımlar atılmaktadır.

Eğer kahraman Viyetnam halkı çetin savaşlarla geçen uzun yıllardan sonra yüce bir zafer kazanarak 1 Mayısı ilk defa bu yıl barış koşulları içinde kutlayabiliyorsa, bu bir bakıma da, uluslararası dayanışmanın, yani sosyalist devletlerin gösterdikleri çok yanlı yardımların ve aynı zamanda Viyetnamın haklı dâvasını savunmak üzere Amerikan saldırganlığına karşı geniş ölçüler alan enternasyonal hareketin sonucudur.

Halkların karşı karşıya bulundukları problemlerin çözümüne komünist ve işçi partilerinin katkısını artırmanın çok önemli diğer koşulu da, bizzat komünist hareketinin birliğini günümüzün istemlerine uygun daha yüksek bir düzeye çıkarmaktır. Komünistler bu yolda da iyi sonuçlar veren büyük çabalar harcadılar. Partilerin ilişkileri daha sıkı, aralarında komünist hareketinin aktüel problemlerine ilişkin iki ve çok yanlı danışma görüşmeleri daha sistemli bir nitelik kazandı. Bu gelişme, kardeş partilerin kanısınca, somut sorunlara yanı sıra görülen farklara rağmen, daha başarılı biçimde işbirliğine ve ortak düşmanla daha başarılı mücadeleye imkân vermektedir.

Fakat komünistler yalnız kendi saflarının genel birliğine önem vermekle kalmıyorlar. Onları meşgul eden sorun sadece işçi sınıfının birliği değil-

dir. Komünistler aynı zamanda bütün sol güçlerin eylembirliğini sağlama ve hem ayrı ayrı memleketler, hem de dünya ölçüsünde geniş bir demokratik cephe yaratma hareketinin ruh ve özünü teşkil etmektedirler. Olayların gösterdiği üzere, bu alanda da kalımlı önem taşıyan birçok başarı elde edildi. Bu cümleden olarak, Halk Birliği Bloku'nun yakın geçmişteki seçimlerle durumunu daha da sağlamlaştırdığı Şili'de, ülkenin gelişmesini yeni bir yola yönelten koalisyon ancak komünist ve sosyalist partileri arasındaki sıkı işbirliği sayesinde kurulabildi. Fransız Komünist Partisi, sosyalistler ve sol radikallerle ortak bir hükümet programının hazırlanmasında çözümleyici bir rol oynadı; gösterdiği enerji ve harcadığı çabalar, sol güçlerin 11 milyon kadar oy kazandığı ve komünistlerin parlamentodaki üye sayısını iki misline çıkardıkları seçimlerin başarısına önemli bir katkı oldu. İtalyada, gericiğin direnişine rağmen, birçok belediye, il ve bölge şûralarında ve bütün yığın örgütleri içinde sol güçlerin birliği ancak komünistlerin izledikleri olumlu politika sayesinde korunabildi ve güçlenip genişliyebildi. İşçi sınıfının birlik konusundaki ısrar ve baskısı, mevcut üç ulusal sendika birliğinin gösterdikleri eylemin pratik olarak ahenkleşmesini sağladı. Japonyada, komünistler ve sosyalistler, JKP'nin önerdiği program temeli üzerinde eylembirliği anlaşmasına varabildiler. Suriyede, baaşçıların, komünistlerin ve diğer partilerin katılmalarıyla bir İlerici Ulusal Cephe yaratıldı. Irakta, halen, Baas Partisi tarafından önerilen Ulusal Eylem Hartası üzerinde görüşmeler yapılmaktadır. Komünist Partisinin temsilcileri hükümet kadrosuna girmişlerdir.

Komünist partilerinin dokümanlarında, bütün demokratik, anti-monopolist, anti-emperyalist güçler arasında birlik eğilimlerinin bundan böyle de güçleneceği, zira bu birliği geniş emekçi yığınlarının menfaatlerinin objektif olarak gerektirmekte olduğu belirtilmektedir.

Şikago'da tarihsel 1886 yılı olaylarının yer aldığı zamana kıyasla işçi sınıfının çehresi büsbütün değişmiş olsa da, 1 Mayıs törenlerine temel olan dayanışma ülküsü olanca canlılık ve önemini korumaktadır. Ve işçilerin düşmanlarının, evvelce olduğu gibi, bugün de, onları dinsel, ırksal, nasyonalist, mesleksi, politik vb. engellerle birbirinden ayırmaya çalıştıkları apaçık bilinmektedir. Kapitalizm, beyaz işçileri siyah derili kardeşlerine karşı, protestanları katoliklere karşı, yerli ulusun emekçilerini göçmenlere karşı vb. boyuna kışkırtmaya çabalamaktadır. Bu parçalama çabalarının büyük bir tehlike gizlediği söz götürmez.

Ücretli emek güçlerinin alabildiğine artışı, çok uluslu tekellerin yayılışı, emekçilerin uluslararası plânda ekonomik bakımdan sömürülmesine hız vermektedir. Bütün bu durum, enternasyonal proleter dayanışmasını ve onun menfaatlerini fiilen savunma yeteneğine sahip işçi sınıfının karşılıklı desteğini gerçekleştirmenin yeni ve etkili biçimlerinin bulunup işlenmesini hayati bir ihtiyaç haline getirmektedir.

Zamanımızda, Asya, Afrika ve Lâtin Amerika halklarının anti-emperya-

list hareketi, dünya devrimci sürecinin ayrılmaz bir parçası olmuştur. Bu kıtalarda, gerek ulusal kurtuluş savaşı bölgesinin kendi içinde mevcut güçlerin birliğini, gerekse sosyalist sistem ülkeleri ve bütün dünya işçi hareketiyle birbirlerine destek olmalarını sağlama yönünde durmadan güçlenen eğilimler tüm insanlığın geleceği bakımından son derece önemlidir. Küba ve Şili halklarıyla, Güney Afrika yurtseverlerinin savaşıyla uluslararası dayanışma kampanyaları, bu güçlü çıkışlar, zamanımızın bayrağı olmaktadır. Emperyalistlerin, çağımızda sel gibi kükriyen devrim kollarını parçalamaya yönelik entrikaları, gitgide artan bir direnişle karşılaşmaktadır.

İşçi sınıfının, bütün dünya devrim savaşçılarıyla, polis terörü ve adli kovuşturma kurbanlarıyla dayanışma gösterileri de geleneksel olarak 1 Mayısla bağlıdır. Bugün gerici rejimlerin iktidarda bulunduğu nice devletlerde, barış, demokrasi ve sosyalizm dâvasını canla-başla savunan yüzbinlerce savaşçı hâlâ zindan hücrelerinde çürütülmektedir. Geçenlerde, Guatemala komünistlerinin yöneticilerine karşı yapılan canavarlıklara dair kara haberler bütün dünyada tepkiler uyandırdı. Cellâtların yeniden binlerce yurtsever kıydıkları Endonezyada, ölüm cezaları tırpanı hâlâ komünistlerin saflarını biçmeye devam ediyor. Sömürgecilerin satınaldıkları teröristler, alçakça tuzak kurarak, Amilkar Kabral gibi ünlü hürriyet savaşçılarını öldürüyorlar. İspanyada ve Yunanistanda, Güney Afrika Cumhuriyetinde, Güney Viyetnamda ve Kuzey İrlandada, demokratlar ve yurtseverler her gün kara gerici kuvvetlerin baskı ve kovuşturmalarına hedef olmaktadır.

Bundan ötürü, «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi yazı kurulu olarak, 1 Mayıs münasebetiyle, emperyalist ezgi ve sömürüye karşı, tekelin keyfi egemenliğine karşı, barış, demokrasi, ekonomik ilerleme için, sosyal ve ulusal kurtuluş için, hürriyetten yoksun edilme tehlikelerine katlanarak ve canlarını da esirgemedi savaştan bütün kahramanları kardeşçe dayanışma ve candan destekleme duygularıyla hararetle selâmlıyoruz. Bugün biz de dünyanın bütün namuslu insanlarıyla birlikte haykırıyoruz: Gericiliğin kurbanı olan bütün tutuklu ve hükümlülere hürriyet!

Bu yıl 1 Mayıs daha elverişli bir uluslararası durumda kutlanıyor. Politik hava her şeyden önce Avrupada epeyce iyileşti. Viyetnamda harbin sona ermesi ve barışın imzalanması son zamanların en önemli olayıdır. Viyetnam halkının, onun müttefiklerinin ve dostlarının zaferi, bugün Viyetnamla ilgili Paris Konferansı'nın kararlarıyla de saptanmış bulunuyor. Fakat bunun böyle olması, bu yılın 1 Mayıs bayraklarında, barış için, silâhsızlanma için, yeni istilâ harpleri tehlikesine karşı savaşta aktif güçlerin sınıksız birleşmeleri gibi geleneksel şiarların bulunmayacağı anlamına gelmez. Ateş-kes uygulaması henüz bütün Çin Hind'i'ni kapsamış değildir. Laos ve Kamboç'da Amerikan bombardıman uçakları hâlâ yığınla ölüm ve yıkıma sebep olmaktadır. İsrail saldırganlarının ve Amerikalı

koruyucularının, BMT Güvenlik Konseyi tarafından alınan 22 Kasım 1967 günlü kararın yerine getirilmesini sabote ettikleri Yakın-Doğu, kanlı bir harbin yeniden başlaması tehlikesini gizliyen büyük bir gerginlik ocağı olarak kalmaktadır.

Dünya gerginliğinin bugünkü azalışında da belirli bir ümitleri olmasa, emperyalistlerin karakterinde bir değişmeye tanık olmamız gerekirdi. Onlar yeni, nispeten daha sıcak bir uluslararası iklimde, daha önceki hedeflerine, yani sosyalist ülkeler genel cephesini «zayıflatma», komünist ve işçi partilerinin birliğini baltalama hedeflerine daha kolay ulaşabileceklerini ümit ediyorlar. Bu maksatla da, yalnız sağcı oportünistlerin ve revizyonistlerin anti-komünizminden değil, aynı zamanda mâhut «sol kanat» anti-komünizminden de aktif olarak yararlanıyor, özellikle bir politik hainler ve dönekler sürüsünün anti-sovyetik eylemlerini dört elle tutarak teşvik ediyorlar. Fakat bu gibi plânlar yüzde yüz suya düşmeye mahkumdur.

Kardeş partiler, gerginliğin şimdiki hafiflemesi koşullarında da, «soğuk harp»in hükmünü yürüttüğü zamanlardaki temkinle hareket ediyor, geçmişte zafer silâhı olarak ellerinde bulunan, gelecekte de kendilerine böylece hizmet edecek olan proletarya enternasyonalizmini gözbebekleri gibi koruyorlar.

Bugünlerde, bütün dünyada, emekçi yığınlarının şu geleneksel savaş çağrısı ufuklardan ufuklara yankılanıyor:

– Yaşasın, işçi sınıfının devrimci güçlerinin savaşkan geçitresmi günü, uluslararası proletaryanın dayanışma günü 1 Mayıs! Yaşasın barış ve insanlığın sosyalist geleceği!

Uluslararası araştırma grubu'nun V. İ. Lenin'in „Kapitalizmin en yüksek aşaması: Emperyalizm“ Adlı eserinin çağdaşönemi hakkındaki görüşleri

V. İ. Lenin'in «Kapitalizmin en yüksek aşaması: Emperyalizm» adlı klâsik eserinde, işçi sınıfının devrimci savaş strateji ve taktiği ile devrimci teorinin ayrılmaz birliği tecessüm ettirilmiş, XX. yüzyılın anti-emperyalist savaş programının esasları ortaya konmuştur.

Lenin'in bu eserinin taşıdığı aktüel önemin görüşülmesine Araştırma Grubu'muzun şu üyeleri katıldılar: *F. Bart* (ABD Komünist Partisi Ulusal Şûrası üyesi ve dergimizdeki temsilcisi); *I. Koks* (İngiltere Komünist Partisinin dergimizdeki temsilcisi ve yazı kurulumuz üyesi); *R. Kumpf* (Vupertal (FAC) «F. Engels» Merkezi yönetmeni); *F. Speranza* (İtalyan Komünist Partisi Merkez Okulu profesörlerinden); *H. Fuçs* (Arjantin Komünist Partisi MK aday üyesi ve dergimizdeki temsilcisi.)

Yazı kurulumuz, bu fikir değiştokuşunu genelliyen materyalleri yayımlamakla, V. İ. Lenin'in temel atıcı eserlerinin ve fikirlerinin içeriğini ve çağdaş önemini aydınlatmaya devam etmektedir. (1)

ANTI-EMPERYALIST SAVAŞIN BİLİMSEL TEMELLERİ

Lenin'in emperyalizm hakkındaki öğretisi ve bu öğretiye dayanan sosyalist devrim teorisi, yığınları eski dünyaya karşı hücumla seferber eden bir kuvvettir.

V. İ. Lenin, emperyalizm hakkındaki bilimsel teoriyi yaratmak ve onun tabiatını, çelişkilerini ve yasallıklarını ilk olarak incelemekle, K. Marks ve F. Engels'in kapitalizm hakkındaki öğretisini, bunun en yüksek ve son aşamasının taşıdığı özelliklerin tahliliyle zenginleştirmiştir.

Lenin'in bu konudaki eseri, yeni olguların incelenmesine, bunların bilimsellikte anlam verilerek genellenmesine, dünyayı devrim yoluyla değiştirmenin karakteriyle ilgili sonuçlamaların formüle edilmesine yaratıcı biçimde yavaşının parlak bir örneğidir. V. İ. Lenin tarafından meydana getirilen emperyalizm ve sosyalist devrim teorisi, kesin bir sınavdan, tarihin yoklamasından, yığınların devrimci yaratıcılık tecrübesinin yoklamasından geçmiş bulunmaktadır.

(1) Bundan önceki materyaller için, bak: «Yeni Çağ», 1972, s. 5, 9; 1973, s. 3.

TEKELLER VE DEVLET

... Emperyalizmin en derin ekonomik temeli tekeldir.

V. I. Lenin

... Devlet asla âtil bir şey değildir; her zaman eylemedir ve hiç bir zaman pasifliğe düşmeden, gayet enerjik, daima aktif olarak eylem gösterir.

V. I. Lenin

Bugün emperyalizmin hiç de XX. yüzyılın başlangıcındaki emperyalizm olmadığına Marksistlerin kuşkusu yoktur. Gerçi, emekçileri hedef tutan kendine özgü sömürücülüğü ve ezgiciliğiyle, tekellerin mutlak egemenliğiyle, baştanbaşa gericiliği ve saldırgan politikasıyla emperyalizmin tabiatı değişmez olarak kalmaktadır. Fakat onun tarihsel süreçteki yeri ve rolü kesinlikle değişmiştir. Dünya durumu ve koşulları bambaşka bir hal almıştır. Emperyalizmin gelişmesi, artık, dünya sosyalizminin ulaştığı başarıların son derece güçlü etkisi altında ve çağımızın ana muhtevasını teşkil eden iki sistem arasındaki mücadelede elde edilen başarıların çok güçlü etkisi altında olmaktadır. Sosyalizmin, uluslararası işçi ve ulusal kurtuluş hareketinin tarihsel ilerleyişi, finans oligarşisini, ulusal ve evrensel çapta yeni sınıf savaşı koşullarına kendini uydurmak, kapitalist sistemin «klâsik» çizgileriyle sık sık çelişen adımlar atmak zorunda bırakmaktadır. «... kapitalizmin bazı ana vasıfları kendi karşısına dönmeye başlıyor» ⁽²⁾ diyen Lenin'in sözleri tamamiyle doğrulanmaktadır.

Ekonomik alanda, emperyalizm, bilimsel-teknik devrimin istemlerinin gerektirdiği düzeyde olmaya, devletin yaptığı ayarlama ve programlama tedbirlerinin yardımıyla ekonomik gelişmeyi belirli bir çerçeve içinde rasyonelleştirmeye çalışıyor. Artık sosyal-politik alanda emekçilere bazı tavizler vermek ve mevcut düzen çerçevesinde zaman zaman epeyce önemli görünen bazı reformlar yapmak zorunda kalıyor. Tekelci burjuvazi, elindeki politik ve ideolojik mekanizmayı kullanarak, ince ve kurnaz bir sosyal demogojiye ve «sınıfsal uyum», «sosyal partnörlük», «açık toplum», «konverjans» gibi teorilere başvurarak, sınıf mücadelesinin şiddetini azaltmaya, işçi hareketini burjuva parlâmentarizmi sistemi içinde eritmeye, tekellerin ve finans oligarşisinin egemenliğini maskeleye çalışıyor. Emperyalizm, aynı zamanda burjuva demokrasisini kaba bir komediye çevirerek, terör ve zorbalığa da başvuruyor. Emperyalistlerarası çelişkilerin genellikle sertleşmesi koşulları içinde, sosyalizmle ve ulusal kurtuluş hareketiyle mücadele söz konusu oldukça, çeşitli ülkeler emperyalistleri çokluk tekcephe halinde hareket ediyorlar.

Çağdaş emperyalizmin Marksist-Leninist açıdan değerlendirilmesi, ne

⁽²⁾ V. I. Lenin, Bütün eserleri, c. 27, s. 385.

emperyalizmin gelişmesine devlet-tekel kapitalizminin getirdiği yeniliğin dogmatik biçimde inkârıyla, ne de onun kökten değiştiğini ileri süren revizyonist tezle her hangi bir ilişkisi vardır. Devlet-tekel kapitalizmi, üretim ilişkilerini ve — ekonominin kararsızlığını, düzensizliğini ve çevremsel karakterini koruyarak-kapitalist yeniden üretim mekanizmasını bir dereceye kadar başkalaştıran, biçimini değiştiren yeni bir ekonomik ve politik kuvvet teşkil eder. Fakat devlet-tekel kapitalizmi, emperyalizmin tabiatını, toplumsal üretim sistemi içinde temel sınıfların durumunu değiştirmez.

Vaktiyle bir üstyapı kategorisi olan devlet-tekel kapitalizmi, bugün kapitalist altyapının organik bir parçası olmuş durumdadır. Burjuva devleti, yeniden üretim sürecine katılan aktif bir unsur haline gelmiş olup, sermaye birikimi, üretim, sürüm ve dağılım süreçlerini ayarlamakta ve programlamaktadır. Çağdaş devlet, başlıca kapitalist memleketlerde, millileştirilmiş işletmelere ve bazı iktisat kollarının tümüne sahip olarak ve sanayi üretiminin % 15–20'sini vererek, çok büyük bir kapitalist sanayici ve sömürücü olmuş bulunmaktadır. Bu devlet, hissesine brüt sermaye yatırımlarının % 30–50 kadarının düştüğü büyük bir yatırımcıya, nihai toplumsal ürünün % 25'ni ve hattâ daha fazlasını yutan bir tüketiciye, araştırma harcamalarının üçte ikisini finanse eden bir bilimsel işler örgütçüsüne, en büyük sermaye ihracatçısına dönmüştür. Bu devlet, tekelci sermayenin ekonomik stratejisini işliyen ve formüle eden koordinasyon merkezi haline almıştır.

Devletin bütün mali olanakları, öncelikle, sosyalizmle ekonomik yarışta kapitalizmin olağanüstü önemli ödevinin, ekonomik gelişmeyi ve bilimsel-teknik ilerlemeyi teşvik ve nispeten yüksek ve kararlı tempolar sağlama ödevinin çözümüne yöneltilmiştir. Fakat süregelen enflasyon koşulları altında, emekçilerin vergi yükünü artırma ve kredi faiz hatlerini yükseltme yoluyla ekonomik gelişmeyi yavaşlatıcı bir deflasyonist politikaya geçme gereği zaman zaman ortaya çıkmaktadır.

Araştırma Grubu, kapitalist memleketlerde sınıf mücadelesinin ve sosyal-ekonomik uzlaşmaz zıtlıkların keskinleşmesi koşullarında, sosyal ilişkileri devletçe düzenlemenin giderek artan bir önem kazandığını belirtmiştir. «Gelirler politikası», yani iş ücretlerinin ve emekçilerin diğer gelirlerinin tekeller yararına ayarlanması, burjuva devletin sosyal ilişkiler alanında en önemli müdahale yönlerinden biri olmaktadır. Devletin, eğitim-öğretim alanında, otomasyon temeline dayanan üretim için kadro yetiştirmede, sağlık ve sosyal yardım alanında, şehircilik plânlamasında, toplumsal ulaştırmada ve konut yapımındaki eylemleri genişlemektedir.

Böylelikle, devletin, yalnız üretimi değil, tüketim alanını da kendi eliyle düzenleme, sadece birikimi etkilemekle kalmayıp, mamul hacminin durmadan artmasını gerçekleştirmeye koşullarını da etkileme denemeleri günden güne daha açık bir mahiyet almaktadır. Bununla ilgili olarak, araş-

tırcıların birçoğu, devlet-tekel sisteminin sosyal alandaki tedbir ve uygulamalarını sadece emekçilerin istekleri karşısında gerileme olarak veya yönetici sınıfı bir «hayırseverlik» belirtisi olarak değerlendirmenin yetersizliğine ve tutarsızlığına işaret etmektedirler. Çağdaş tekeller için, birikimi, üretilenin tüketimini, üreticilerin kendilerini yeniden üretimi gerçekleştirme koşullarının sürdürülmesi, her şeyden önce sistemin kendisini korumanın çaresi ve aracıdır, ve bu olmadıkça, kapitalist üretimin verimlilik ve etkinliğinin artırılması gittikçe güçleşir. Şüphesiz ki, sosyal alandaki tedbir ve uygulamaların ek fonksiyonu, bu sisteme saygı telkin edecek bir parlaklık kazandırmak, «genel refah» toplumunun portresinde yüz-göz kalafatı boyalarını tazelemektir. Nihayet, sosyalizm ile kapitalizm arasında, emek ile sermaye arasındaki mücadelenin keskinleşmesi koşulları içinde, tekellerin, arkalarında bir «sosyal cephegerisi», belirli derecede bir «sosyal barış» garantilemek üzere kendiliğinden özen göstermek zorunda oldukları, bundan ötürü de devletin desteğine muhtaç bulundukları unutulmamalıdır.

I. Koks. Marksist basında, gerçekten çok seyrek rastlansa bile, yine de, ABD'de devlet-tekel kapitalizminin Batı Avrupa ülkelerinde veya Japonya'daki kadar yüksek bir gelişme düzeyine ulaşmadığından söz edildiği oluyor. Bu olay, ABD ekonomisinde devlet sektörünün gelişmemişliğinden, millileştirilmiş işkollarının yokluğundan ve genel iktisadi gelişmenin devletçe programlanmayışından ileri gelir. Fakat devlet-tekel kapitalizmi yalnız bu kadara indirgenebilir mi? ABD'de onun tekellerle ve finans oligarşinin aleti haline gelmiş olan devlet makinesiyle iyice bitişmiş olduğu, maliye, hazine ve kredi-para politikası kaldıraçları yardımıyla ve diğer birçok biçimde ekonominin devlet-tekel eliyle ayarlanmasında belirdiği görülür.

F. Bart. Millileştirmenin, devlet-tekel kapitalizminin başlıca alâmeti olmadığı görüşü doğrudur. V. İ. Lenin'in hükümlerinin ışığında, devlet-tekel kapitalizminin ABD'de yüksek bir gelişme düzeyine ulaştığını görüyoruz. ABD devlet makinesi tekellerin hizmetine koşulmuştur. Tekelci sermayenin isteklerini harfiyen yerine getiren burjuva devleti, temelli bilimsel araştırmaları, atom enerjisi üretimini, atom sanayiini ve uzay programlarını finanse etmektedir. Bu gibi yatırımlar ayrı ayrı tekellerin harcı değildir. Bu harcamaları devlet yükümlenir ve vergi ödiyenleri insafsızca soyarak gerçekleştirmeye çalışır.

F. Speranza. Devlet-tekel kapitalizmi öğretisinin tek yanlı olarak tefsiri, bu karmaşık sürecin yalnızca ulusal sektörün oluşmasına indirgenmesi, elbette teorik bakımdan hatalı, politik bakımdan da tehlikelidir. Devlet-tekel kapitalizmi, emperyalizmde, tekellerin gücünün devletin gücüyle birleşip bitiştiği bir safhadır.

Tartışma sırasında şöyle bir soru ortaya çıktı: Kapitalizm gerçekten yeni

bir aşamaya veya safhaya girmiş midir ve gelişmesi gerçekten nitel bir yeni basamağa çıkmış mıdır? Bugün, tekelleri kapitalizm ile devlet-tekel kapitalizmi arasındaki fark, serbest rekabet kapitalizmi ile tekelleri kapitalizm arasındaki farktan daha önemli olduğuna göre, bütün kapitalizm tarihinin «devlet kapitalizmine kadar» ve «devlet-tekel kapitalizmi» diye ikiye ayrılmasının daha doğru sayılamayacağını iddia edenler bile vardır. Birçok araştırmacılar, bu problemi görüşerek, böyle bir devreleştirmenin, XIX. yüzyıl sonunda ve XX. yüzyıl başında kapitalizmin gelişmesinde bir nitel sıçrama teşkil eden tekellerin rolünü objektif olarak küçümsemek anlamına geleceği sonucuna varmışlardır.

I. Koks. Gerçekten, bu noktada, V. İ. Lenin'in emperyalizmin özlüğünü nasıl formüle ettiğini hatırlamamızda fayda vardır. «Kapitalizmin en yüksek aşaması: Emperyalizm» adlı eser, onun beş belirtisini şöyle tespit ediyor: Üretim ve sermaye birikiminin, iktisadi hayatta çözümleyici bir rol oynayan tekelleri yaratacak kadar yüksek bir gelişme düzeyine ulaşması; banka sermayesinin sanayi sermayesiyle birleşmesi ve bu temel üzerinde finans sermayesinin, finans oligarşisinin yaratılması; sermaye ihraç edilmesi; dünyayı aralarında bölüşen uluslararası tekelleri birliklerin meydana getirilmesi; yeryüzünün en büyük kapitalist devletler tarafından — sonuçlanmış bir süreç olarak — bölge bölge ayrılıp benimsenmesi ... Fakat V. İ. Lenin, eğer emperyalizmin kısa bir tanımını yapmamız gerekirse, «Emperyalizm, kapitalizmin tekelleri aşamasıdır» diyebileceğimizi belirtiyordu.

Araştırma Grubu, üretim sürecini, sermayenin giderek artan birikimi ve merkezleşmesi sürecini, tekellerin devletle günden güne daha fazla örülmesi ve uluslararası konsernlerin gelişmesi sürecini tahlil ederek, bütün canavarca sömürü iplerinin hep bir tek merkezde, mutlak egemenliğe sahip bir avuç tekelleri birliğin elinde toplanmakta olduğunu belirtti. ABD, Batı Avrupa ve Japonya'nın en büyük korporasyonları, üretimi ve işgücünün sömürülmesini etkinlikle yürütebilecek ekonomistlere, teknik ve örgütsel olanaklara sahip olan ve mütemadiyen birbirini kundaklayan güçlü bir üretim kompleksi haline gelmişlerdir. Bunlar, iktisat yönetimi kaldıraçlarını, üretimin ve mücadelenin daha büyük kısmını kendi kontrolleri altına almış durumdadırlar. Örneğin, halen ABD'de en büyük 100 korporasyona, gerçekleştirilen bütün hâsılanın % 40'ına yakını ve kazancın da % 50 kadarı düşmektedir. Grup üyeleri, uluslararası tekellerin ekonomide ve politikada giderek artan rolüne dikkatli çektiler. 1970 yılları başlarında «enternasyonal» adı verilen üretim hacmi (yani kapitalist firmaların yabancı memleketlerdeki şubelerinde ve aynı zamanda yabancı sermayenin katıldığı işletmeler tarafından üretilen ürünler), yılda 300 milyar doları aşmış, yani sosyalist olmayan dünyanın bütününü elde ettiği gayri sâfi ulusal gelir tutarının onda biri kadarını bulmuştur.

V. İ. Lenin'in gösterdiği üzere, emperyalizm birbiriyle çelişkili iki «te-

mel»in, rekabet ve tekelin, anarşi ve yasallığın birleşimini teşkil eder. Çağdaş burjuva toplumunda da yasallık ve anarşi eğilimleri vardır. Grup'umuzun tespitine göre, devletçe ayarlama ve düzenleme, üretim anarşisinin mekanizminde, karakterinde ve ölçülerinde ciddi değişimlere yol açmış, rekabet biçimlerinin başkalaşması sonucunu doğurmuştur. Marks'ın sözleriyle ifade edecek olursak, işletmedeki işbölümü zorbalığı ile toplumdaki işbölümü anarşisi arasındaki kapitalizme özgü çelişki esaslı surette değişmiştir. Böylece, Lenin'in belirttiği üzere, kapitalizm doğrudan doğruya «kendi yüksek yasal biçimi»ne ⁽³⁾ yükselip geçmiştir; devlet-tekel kapitalizmi «merkezleşmiş, hesaplanmış, kontrollü ve toplumsallaştırılmış bir şeydir ...» ⁽⁴⁾

F. Bart. Sanayi kollarında (ikişer, üçer, dörder) hüküm süren dev tekel-ler, pazarların kapasitelerinin ve yeniden kuruluş koşullarının yaklaşık olarak hesaplanması, hammaddelerin, üretim ölçülerinin, üretimsel olanakların ve sürümün, türdeş kollar ve rekabet konusu ürünlerde gelişmenin ve beklenen teknik bulguların gözönünde bulundurulması kayıtsız şartsız zorunluluk ve olanağını yarattılar. Evvelce bilinemiyen, kestirilemeyen pazar işi, artık yerini en yeni hesaplama-çözümleme mekanizmleri yardımıyla pazar perspektiflerinin incelenmesi tedbirine bırakmaktadır. Tekeller, iktisadi konjonktürü tahlil ve ayarlama, ekonomik enformasyonu yayma, kısa ve orta vadeli ekonomik öngörü ve programlar hazırlama ve ekonominin daha uzun süreli devreler boyunca gelişmesi perspektiflerini keşfetme fonksiyonunu devlete yüklemişlerdir.

Grup üyeleri, «tröstlerin neden tam yasallık göstermemiş oldukları, şimdiye kadar göstermedikleri ve elbet bundan sonra da gösteremeyecekleri» ⁽⁵⁾, devlet-tekel kapitalizminin niçin üretimde anarşiyi önlemekten âciz olduğu sorununu inceliyerek, tekeldi kapitalizmin artık biçimde mevcut olmadığını belirttiler. V. İ. Lenin'in «arık tekellerin değil, mübadeleyle, pazarla, rekabetle, bunalımlarla iç içe tekellerin varlığı ... işte emperyalizmin genellikle en önemli özelliği budur» ⁽⁶⁾ diyerek ifade ettiği hüküm, geçerliğini tamamıyla korumaktadır. Tekel, devletsel olanı da dahil, ne tekeldi işletme biçimlerine, ne de milyonlarca küçük ve orta işletmenin varlığına son verir. Rekabeti ortadan kaldırmaz; keskin çelişmeler, sürtüşmeler ve çatışmalar doğurarak, rekabetin üstünde ve onun yanısıra varlığını sürdürür. Komünist ve İşçi Partilerinin 1969 Yılı Uluslararası Dayanışma Toplantısı'nın belirttiği gibi, «çağdaş üretimin toplumsal karakteri ile, bunu devlet tekel eliyle düzenlemenin karakteri arasındaki çelişki»

⁽³⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 31, s. 444.

⁽⁴⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 36, s. 255.

⁽⁵⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 33, s. 68.

⁽⁶⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 32, s. 145.

sertleşmektedir. (7) Devlet-tekel kapitalizmi, gerek emperyalist memleketlerin içinde, gerek entegre olmuş gruplar çerçevesinde, gerekse dünya kapitalist ekonomisi ölçüsünde pazar âfetine son vermez.

DÜNYA KAPITALİST EKONOMİSİ: KURULUŞUN YIKILIŞI

Kapitalizm, birikimi o derece geliştirmiştir ki, sanayi kollarını baştanbaşa sendikatlar, tröstler, kapitalist-milyarder birlikleri kaplamıştır ve hemen hemen bütün yeryüzü bu «sermaye kodamanları» arasında, gerek sömürgeler biçiminde, gerekse yabancı ülkeleri binlerce iplikten oluşan mali sömürü ağı içine almak suretiyle, bölüşülmüş durumdadır.

V. İ. Lenin

V. İ. Lenin emperyalizm hakkındaki başlıca eserinin esas ödevinin, kapitalizmin, yeryüzü sakinlerinin büyük çoğunluğu üzerinde bir avuç «ileri» memleketin sömürgeci ezgi ve mali baskısının dünya sistemi haline geldiği XX. yüzyılın başındaki dünya kapitalist ekonomisinin genel tablosunu çizmek olduğunu yazmıştır.

Araştırma Grubu şu tespiti yaptı: Halen, güçlü ülkelerin güçsüzleri sömürmeleri temeli üzerinde yaratılmış bulunan dünya kapitalist ekonomi sistemi, zorlu bir bunalım geçirmektedir. Bu bunalım, sosyalist devrimlerden, ulusal kurtuluş devrimlerinden, gelişme halindeki ülkeler ekonomisinin sömürgeci yapılışının çökertilmesinden, bu ülkelerin sosyalist dünya ile iktisadi ilişkilerinin genişlemesinden ileri gelmektedir. Emperyalist iktisat alanı daralmıştır.

«Emperyalizmin en önemli ekonomik temellerinden biri» ⁽⁸⁾ olan sermaye ihracı alanında yeni süreçler belirmiş bulunuyor. Harpten sonraki dönemde devlet istikraz ve mali yardımları, özel sermaye ihracının iki misli bir hızla büyüyor. Devlet sermaye yatırımları, sanayi devletlerinin «üçüncü dünya» ülkelerine ihraç ettikleri sermaye toplamının % 70'i kadarını buluyor. Devlet aynı zamanda özel yatırımların garantisi olarak beliriyor. ABD İhracat-İthalât Bankası gibi, Uluslararası Kalkınma ve Gelişme Bankası gibi, Uluslararası Para Fonu ve diğerleri gibi devletsel veya devletlerarası örgütler olmasa, özel sermaye ihracının büyük güçlüklerle karşılaşacağı söz götürmez. «Üçüncü dünya» ülkelerinde ulusal

(7) «Komünist ve İşçi Partilerinin Uluslararası Danışma Toplantısı. Moskova, 1969», s. 18.

(8) V. İ. Lenin, Bütün eserler, c. 27, s. 397.

kurtuluş devrimlerinin ilerlemesi koşullarında, tekeller, devlet sermayesinden iki yönlü bir maksatla yararlanıyorlar. Öyle ki, devlet sermayesini, birincisi ekonomik yayılma, ikincisi sosyal yayılma için, yani özel sermaye yatırımlarına, burjuva toplumsal ilişkilerini yerleştirmeye elverişli bir politik iklim, bir yatırım iklimi yaratmak üzere başlıca araç olarak kullanıyorlar.

F. Speranza. Bugün sermaye ve mal ihracı aşılması zor veya olanaksız engellerle karşılaşılıyor. Bu engellerin en başında, yalnız uluslararası işçi sınıfının sağlam desteği olmakla kalmayıp, aynı zamanda ekonomik alanda da emperyalizmin ciddi bir rakibi olan sosyalist ülkelerin varlığı gelmektedir. Gelişme halindeki ülkelerde de durum ve koşullar değişmektedir. Bundan ötürü, Amerikan kapitalistinin ihrac edebildiği bir milyon dolar için, ABD, bu «özel milyon»dan yararlanma koşullarını yaratabilmek üzere birkaç milyon dolar ihrac etmek zorundadır.

R. Kumpf. Bugün ihrac edilen özel sermayenin büyük kısmı gelişmiş memleketlere yöneltiliyor. Gelişmiş memleketlerde bu süreci doğuran, sömürgecilik sisteminin çöküşü, yabancı tekellerin mallarının millileştirilmesi tehlikesinin artması ve bununla birlikte bilimsel-teknik devrimdir. Bu devrim, böyle memleketlerin ekonomilerini modernleştirmeleri için gerekli büyük sermayeler ve büyük donatım yatırımları ihtiyacını artırıyor. Sermaye ihracından, bugün yalnızca, yeni kurtulmuş genç devletleri dünya kapitalist ekonomi sistemi içinde tutmak üzere dünyanın ekonomik bakımdan yeniden bölüşülmesi amacıyla değil, aynı zamanda entegre grupların nispeten daha az güçlü partnörlerinin iç ve dış politikaları üzerinde baskı aracı olarak da yararlanılıyor.

I. Koks. ABD ve İngiltere, olaganüstü derin bir ödeme dengesi ve döviz bunalımı geçirmekte oldukları halde, yine de sermaye ihrac eden başlıca devletler olarak kalmaktadırlar. Britanya emperyalizmi vaktiyle sermayenin daha büyük kısmını sömürgelere ve dominyonlara ihrac ederken, şimdi başlıca sermaye işlemleri alanı olarak Batı Avrupa memleketlerine, Japonya'ya, ikinci derecede de Kanada ve ABD'ye yönelmektedir. İngilterenin sermaye yatırımları kazançlarının beşte ikisi yabancı ülkelere sağlanmakta, ve korporasyonlar bunun yalnız beşte üçünü ülke içinde elde etmektedirler. Bu arada, tekeller, sermaye ihracından azami kazançlar sağlama hırsıyla halkın menfaatlerini feda ettikleri için, İngilterede sınıf mücadelesi de şiddetlenmektedir.

F. Speranza. Son beş yıl içinde İtalyanın sermaye ihracı ulusal gelirinin % 20'sini buldu. Ve düşünün ki, bu ölçüde sermaye ihracı, işsizler sayısının bir milyonu geçtiği, üretim yatırımlarında azalma eğiliminin giderek geliştiği ve güney kesiminin ise doğrudan doğruya az gelişmiş durumda bulunduğu bir memlekette yapılıyor. Kapitalist sistem artık ulusal kaynakları kapitalistçe kullanmakta bile aciz gösterdiği bir kerteye varmış bulunuyor.

Bu koşullar altında, işçi sınıfı, olanca çabasını ulusal ekonominin bağımsızlığını savunmaya yöneltiyor ve bir yandan da gerek yabancı, gerekse yerli büyük tekel gruplarına karşı mücadeleye hız veriyor. Bu mücadele büyük güçlükler içinde geçiyor. Örneğin, «FIAT» firması şefi Aneli, iç pazarda görülen yabancı mallar rekabetine dayanarak, bütün İtalyanları – hem işçileri, hem de kapitalistleri – ulusal ekonomiyi elbirliğiyle savunmaya çağırıyor. Bu, görüldüğü gibi, işçi sınıfı içinde, ulusal ekonominin gerçek amaçlarının, hem ulusal, hem de uluslararası tekellerin amaçlarıyla çeliştiğini anlamıyan bilinçsiz unsurları tongaya düşürecek tehlikeli bir demagojidir.

H. Fuçs. Lâtin Amerikalı bazı ekonomisler, halen Lâtin Amerika ülkelerinin dekolonizasyonu (sömürgecilikten çıkma) sürecinin geliştiğini, zira ABD'nin yurtdışı yatırımlarının toplam hacmi içinde bu ülkelerin payının azalmakta olduğunu iddia ediyorlar. Gerçi, bu kıtada kuvvetler dengesinin ulusal kurtuluş hareketleri ve sosyalizm yararına değişmesinin, emperyalizme karşı yığinsal çıkışların ve aynı zamanda Ant Paktı'nın varlığının, Kuzey Amerika tekellerinin yayılmasına hiç de elverişli olmadığı söz götürmez. Fakat, Lâtin Amerika, ABD emperyalizminin strateji ve politikasında önemli bir rol oynamaya devam etmektedir. Bugün, kıtadaki yabancı sermaye yatırımlarının beşte dördü ABD tekellerine aittir. Bunlar yatırdıkları her dolara karşılık 4–5 dolar kazanç ve faiz elde ediyorlar. Başlıca Lâtin Amerika ülkeleri iç pazarlarında Kuzey Amerika şubelerinin satış hacmi, ABD'nin Lâtin Amerikaya yaptığı ihracatın beş mislini geçmektedir. Bu emperyalist egemenliğine, ancak işçi sınıfının önyak olacağı yığınların eylemlirliğiyle yürütülecek bir mücadele son verebilir.

Araştırma Grubu, bugün koloniziz sömürgecilik olgusunun ciddi bir önem kazandığını belirtti. Emperyalizm, doğrudan doğruya sömürgelere sahip olma temeline dayanan koloni sömürücülüğün yerine, iki dünya sistemi arasındaki mücadele koşullarına kendini uydurmakta olan uluslararası bağımlılık sistemini yaratıyor. Gerici çevreleri destekliyor, tutucu sosyal yapıların ortadan kaldırılmasına yol vermiyor, genç devletlerin sosyalist yönelimli ilerilik yolundan yürümelerine engel olmaya çalışıyor. Emperyalistler, bu genç devletlere, egemenlik haklarına aykırı ekonomik anlaşmalar ve askeri-politik paktlar dayatıyor, sermaye ihracı yoluyla, hak eşitliğine ters düşen ticari koşullar ve çeşitli «yardım» biçimleriyle de onları sömürüyorlar. Fakat emperyalizm, açık, «klâsik» sömürgecilik geleneksel metotlarından da vazgeçmiyor.

I. Koks. Çağdaş reformizm ve revizyonizm, emperyalizm ile dolaysız sömürge egemenliğini eşit sayıyor, artık sömürgelerini kaybettiğini ileri sürerek, emperyalizmin varlığını inkâr ediyorlar. İşte, kendisine «Marksist» denilen C. Streç'i'nin «İmparatorluğun sonu» adlı eserinin, eski «komünist» M. Braun'un «İmparatorluk sonrası devri» adlı kitabının işlediği temel

fikir budur. Bununla ilgili olarak, Lenin'in Kautski'yi de, Hilferding'i de, Hobson'u da şiddetle eleştirirken, aynı zamanda nasıl aralarında belirli bir fark yaptığı daha kolay anlaşılır. Netekim, Marksist mevzilerinde bulunmak iddiasında olmıyan sosyal-liberal Hobson, emperyalizmi, eski «Marksist» Kautski ve Hilferding'e nazaran daha derine inerek tanımlıyordu. Ve bugün de, reformizm, Marksist sayılmıyan liberal görüşlü kimse-lerin fikirlerinden çoğu kere daha gericidir.

Gerçekte, «üçüncü dünya» ülkeleri halklarının şimdiki sömürülüşü, açık sömürge egemenliği devrindekinden daha hafif değildir. İngiliz komünistleri, Britanya emperyalizmi sisteminin ancak eski sömürgeler çevresi halklarıyla birlik ve ittifak kurularak yokedilebileceği kanısındadırlar. Biz ulusal kurtuluş hareketiyle dayanışmanın gerekli olduğunu önemle belirtiyoruz, zira «üçüncü dünya» halklarının Britanya emperyalizmine indirdikleri her darbenin, aynı zamanda İngilterenin kendi topraklarında emekçilerin anti-emperyalist savaşına bir destek ve katkı olduğunu düşün-
yoruz. Buna karşılık, İngilterede emperyalizme indirilen her darbe de, ulusal kurtuluş hareketlerinin başarısına bir yardımdır.

H. Fuçs. Kuzey Amerika tekelleri, Lâtin Amerika ülkelerini, daha çok bu ülkelerin teknik bağımlılığının artmasından yararlanarak kendilerine tabi kıyorlar. Bunun için, patent lisansları, teknik yardım programları ve özellikle en modern ekonomi kollarına yeni yabancı sermaye yatırımları gibi çeşitli araçlara başvuruyorlar. Öyle ki, 1950 yılında sanayi alanındaki yatırımlar ABD'nin Lâtin Amerikadaki bütün dolaysız özel sermaye yatırımlarının % 16,5'i kadarken, yirmi yıl sonra bunların % 35'i bulunduğu görülmektedir. Son yıllarda Kuzey Amerikan işletmelerinin teknik yardımdan ve patentleri değerlendirmeden sağladıkları gelirler, Lâtin Amerikada elde ettikleri bütün kazançların % 50'sini geçmektedir.

Grup üyeleri, bilimsel-teknik devrim ve devletin ekonomik hayata müdahalesinin, kapitalizmin gayrı muntazam ekonomik ve politik gelişmesi kanununun belirtilerini keskinleştirdiğini, eski ekonomik rekabet ve çatışmaların sertleşmesine ve bunlara ilişkin yeni fikirler doğmasına yol açtığını belirttiler. 1960 yılları başında, FAC, sanayi üretimi bakımından İngiltereyi kapitalist devletler arasında üçüncü duruma düşürdü. 1970 yılları başında da, Japonya, sanayi ürünleri hacmi ve gayri sâfi ulusal gelir bakımından Fransa, İngiltere ve FAC'ni geçerek ikinci yeri aldı. Bu durumda, ABD çağdaş emperyalizmin başta gelen ekonomik gücü olarak kalmakta olsa da, kapitalist üretim içindeki nispi payı gitgide azalmaktadır. Böylece, «ultra-emperyalizm» teorisine Lenin'in yönelttiği eleştiri, bütün dünya emperyalistlerinin birleşmelerinin olanaksızlığı, tekrar tekrar doğrulanmaktadır. Birleşik Amerikanın «globalizm» stratejisi olağanüstü derin bir bunalım içindedir, çünkü ulusal emperyalizmler artık zamanını yaşayıp geçmiş değildirlir. Çağdaş kapitalizm, ulusal (daha doğrusu, devlet ha-

linde ayrılmış) emperyalizmler arasında sürekli ve çetin bir mücadeleyle gelişmektedir. ⁽⁹⁾

Emperyalist memleketlerin uluslararası ilişkileri, karşılıklı olarak etkileşen iki eğilimin etkisi altında gelişiyor. Bunlardan biri, emperyalistlerarası çelişkilerin keskinleşmesiyle artan merkezkaç «ayırıcı» eğilim; diğeri iki dünya sisteminin mücadelesi koşullarında bu çelişkilerin giderilmesi veya yumuşatılmasına yönelik olan merkezsel «birleştirici» eğilimdir. Emperyalist devletlerden her biri kendi öz hedeflerini gütmektedir; aynı zamanda hepsi de dünya emperyalist sisteminin halkaları olmakta devam etmektedir. Komünist ve işçi partileri, işçi sınıfı, anti-emperyalist güçler, düşman kampındaki çelişmeleri gözönünde bulundurmakta, bunları barış ve ilerleme yararına kullanmaya çalışmaktadırlar.

F. Bart. ABD'nin kapitalist dünyadaki yöneticilik rolü ciddi surette zayıflamış olup, Amerikan merkeziliğinin yerini yavaş yavaş emperyalist kampın ekonomi ve politikasında polisanzizm (çok merkezlilik) eğilimi almaktadır. ABD tekellerinin ve birleşik ekonomik potansiyelleri Amerikan ekonomisinin potansiyeli düzeyine yaklaşan güçlü entegre (bütünleşmiş) grupların cepheleşmesi gitgide belirginleşmektedir. Artık birçok büyük ekonomik ve politik çekim merkezleri, Amerikaya karşı koyan «kuvvet merkezleri» meydana gelmiş bulunmaktadır. Bunlar, her şeyden önce, Batı Avrupa, Ortak Pazar'ın dokuz ülkesi ve Japonya'dır. Aralarında giderek keskinleşen bir ekonomik ve politik rekabet yürütülmektedir.

I. Koks. Kapitalizmin farklı tempolarla gelişmesi kanununun eylemi sonucu olarak, ayrı ayrı emperyalist memleketlerin yönetici çevreleri arasında keskin çelişkiler ortaya çıkıyor. Olayların gidişi, bu çevreleri, sosyalist dünya ile ilişkilerini değiştirmek zorunda bırakıyor. Bu da, toplumsal düzenleri başka başka devletlerin barış içinde yanyana yaşamaları Leninci prensibinin üstün geldiğine tanıklık ediyor. Sosyalist ülkelerin gücünün alabildiğine arttığı, ulusal kurtuluş hareketinin yeni yeni zaferler kazandığı günümüz koşullarında emperyalistlerarası çelişkiler daha fazla keskinleşiyor.

R. Kumpf, gelişmesinde iktisadi hayatın enternasyonalizasyonu ve sosyalizme karşı mücadelede emperyalistlerarası işbirliği eğiliminin göze çarptığı Ortak Pazar'dan bahsederek, kadrosunda ASDP'nin çoğunlukta olduğu FAC hükümetinin, Batı Almanyanın Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ilişkilerinin sağlamlaşmasına, bu entegrasyon grubunun ve Atlantik İttifakı'nın güçlenmesine, izlediği politikanın başlıca hedeflerinden biri gözüyle baktığını belirtti.

F. Speranza, Batı Avrupadaki entegrasyon sürecini hızlandırma tezinin bir tamamlamaya muhtaç olduğuna işaret etti. Ulusal tekeller ile Ortak Pazar üyesi memleketler arasında ciddi ayrılıklar vardır ve bunların çeliş-

⁽⁹⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 27, s. 96.

kileri keskinleşmektedir. Öncelikle, dolar bunalımı, yakın geçmişte patlak veren döviz-finans bunalımı AET'nun istikrardan yoksun olduğunu ortaya koymuştur. Bugün Batı Avrupa memleketleri arasında bu alanda derin anlaşmazlıklar bulunduğu için, politik entegrasyon problemleri en yavaş çözülmektedir.

Araştırma Grubu, V. İ. Lenin'in, kapitalizmin emperyalizm devrindeki gayri muntazam ekonomik ve politik gelişmesinde, dünya devrimci sürecinin kendine özgü olduğunu, daha uzun veya kısa süreli bir devrimci dönüşümler devrinin kaçınılmazlığını, kapitalist ve sosyalist memleketler arasında sınıf savaşlarını, bir arada varoluşu ve mücadeleyi belirliyen önemli etkenlerden birini gördüğünü belirtti.

PROLETARYA SOSYAL DEVRİMİNİN ARIFESİ

Tekelci kapitalizm devri, mahvının eşğinde bulunan, yerini sosyalizme terkedecek kadar olgunlaşmış ve öteye de geçmiş kapitalizm çağıdır.

V. İ. Lenin

Lenin'in emperyalizm teorisinin en önemli bilimsel ve politik sonuçlanması, gelişmesinin en yüksek aşamasına ulaşan kapitalizmin, toplumu sosyalist devrim eşğine vardığı hükmüdür. Emperyalizmin mahvının objektif ekonomik ve sosyal önkoşulları kendi bağrında bulmaktadır.

Karl Marks kapitalizmin tarihsel kaderini önceden kestirerek «Kapital»de şunları yazdı: «Üretim araçlarının merkezleşmesi ve emeğin toplumsallaşması artık kendi kabuklarıyla bağdaşmaz oldukları bir noktaya ulaşmaktadır.»⁽¹⁰⁾ V. İ. Lenin devlet-tekel kapitalizminin oluşma ve gelişmesine temel olan üretim ve sermaye birikim ve merkezleşmesi sürecinin emperyalizm aşamasının özünü belirlediğini, onu «doğrudan doğruya sosyalizme geçişin kapı-önü (giriş noktası)»⁽¹¹⁾ haline getirdiğini gösterdi.

Grup üyeleri Lenin'in, emperyalist aşamada kapitalizmin başlıca çelişkindeki keskinleşmenin üretim güçlerinin durgunlaşması anlamına gelmediği, ekonomik gelişme olanaklarını, hattâ bu gelişmenin ayrı ayrı dönemlerde hızını arttırması olanaklarını da ortadan kaldırdığı hakkındaki fikrinin önemini bilhassa belirttiler.

F. Bart. Bu gerçek çağdaş dünya gelişmesinin özelliklerinin doğru biçimde değerlendirilmesi, anti-emperyalist mücadele programının hazırlanması bakımından büyük bir önem taşır. Örneğin, Amerikan emperyalizminin geçirmekte olduğu son derece şiddetli bunalım, ABD'nin artık «kâğıttan kaplan»a döndüğü yolunda Maoist ideologların ileri sürmeye çalış-

tıkları hükmü haklı gösteremez. Genellikle emperyalizm ve hele Amerikan emperyalizmi, mevcut bütün uzlaşmaz zıtlıklarının alabildiğine keskinleşmesine rağmen, bugün de büyük bir kudrete sahiptir.

F. Speranza. Emperyalizmin yapısal bunalımının, onu politik manevra olanaklarından yoksun ettiği yolundaki iddia doğru değildir. Uluslararası sermaye entegrasyon ve enternasyonalizasyonunun eşlik ettiği üretim yoğunlaşması ve merkezleşmesi süreçleri ona bu olanakları vermektedir. Sosyalist devletler arasında anlaşmazlıkları kışkırtmak ve bunlardan yararlanmak, gelişmekte olan ülkelere karşı yeni-sömürgecilik politik hattını uygulamak emperyalizmin dış politik eyleminin uluslararası yapılışının çok önemli çizgileridir. Emperyalizmin, kendine özgü saldırgan cibilliyetinden ötürü, bütün dünya için, gericiliği yüzünden de burjuva memleketlerinin kendileri için yarattığı tehlike küçümsenemez; çünkü bunların iç bunalımının derinleşmesi neo-faşizm tehlikesini doğurmaktadır.

Grup üyeleri, çağdaş kapitalist gelişmenin ekonomide önemlice bir yükselişe ulaştığı zamanlarda bile burjuva toplumsal sistemini neden sağlamlaştırmadığını, ve tersine, onu içeriden kemirerek temelinden sarstığının ancak Lenin'in emperyalizm teorisinin ışığında anlaşılabilceğini belirttiler.

F. Speranza, bunu, 1950-60 yıllarında ekonomisi yüksek tempolarla gelişme gösteren İtalya örneğiyle aydınlatı. Fakat o «İtalyan mucizesi»ne pahasına yaratılmıştı? Elbette, işgücünün daha insafsızca sömürülmesi, iş ücretlerinin son derece düşürülmesi, yığınsal işsizlik, köy ekonomisinin alabildiğine ihmal edilmesi ve köylülerin de o nispette daha çok yoksullaşmaları pahasına yaratılmıştı. O«mucize» aynı zamanda birçok sanayi kol- larında durgunluk, iç pazarda göze batan nispetsizlikler pahasına gerçekleştirilmişti. Bugün, tekel birlikleri, üretimi ve emek verimliliğini yeni- den yükseltmeye çalışıyorlar. Bununla birlikte, üretimin en büyük işlet- melerde daha fazla yoğunlaştırılması yolundan yürüyorlar. İtalyan kap- italistleri, kendi ağızlarıyla de ifade ettikleri gibi, halen içinde bulunduk- ları ekonomik çıkmazdan kurtuluş çaresini, işçi sınıfının, emekçilerin tüke- timini kısıtlamakta görüyorlar. Tekellerin ekonomik politikası, bugün İtal- yada küçük ve orta sanayi ve köy ekonomisini kıvrandıran bunalımı kaçır-ılmaz olarak derinleştiriyorlar.

Demek oluyor ki, çağdaş kapitalist gelişmenin kendi mantığı, anti-emperyalist cephenin sosyal temelini gelişmesine yol açmaktadır. Araş- tırma grupumuzun belirttiği üzere, bugün kapitalist memleketlerde işçi sınıfını, şehir ve köy orta güçlerini, tekelci olmayan burjuvazinin tekel ez- gisini kendi sırtlarında hisseden kısmını birleştirici geniş bir demokratik, anti-emperyalist koalisyonun kurulması için daha elverişli olanaklar or- taya çıkmaktadır. Emperyalizmin el altında tutup desteklediği sömürü ve ezgi toplumsal kurumlarına karşı mücadeleye yeni yeni halk tabakaları,

⁽¹⁰⁾ K. Marks ve F. Engels, Eserler, c. 23, s. 773.

⁽¹¹⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 35, s. 170.

öncelikle bilimsel-teknik aydınların büyük birlikleri, öğrenci gençlik ve kadınlar celbedilmektedir.

Kapitalist memleketlerin sosyal gelişmelerindeki keskinleşme ve anti-emperyalist güçlerdeki artış, emperyalizmin uluslararası mevzilerinin daha fazla sarsılması ve zayıflaması koşulları içinde, sosyalist devletlerin daha da güçlenmeleri ve ulusal kurtuluş devrimlerinin serpilip gelişmesi sonucu olarak meydana gelmektedir. Emperyalizm, sosyal yenilik ve ilerilik güçlerinin her yandan, içten ve dıştan hücum ettikleri bir eski kaleye benzemektedir.

V. İ. Lenin, emperyalizme sosyalist devrimin arifesi gözüyle bakıyor, bir yandan da gelişmesinin son aşamasına varmış bulunan kapitalist düzenin kendi çelişkilerinin ağırlığı altında kendiliğinden yıkılabileceği yolundaki dogmatik ve revizyonist görüşlere karşı kesinlikle mücadele ediyordu. Kapitalist memleketler komünist ve işçi partileri, emperyalizme karşı devrimci mücadeleyi geliştirme yönündeki örgütsel, politik ve ideolojik çalışmalarında, burjuva toplumunun yıkılıp gitmesi tarihsel sürecinde subjektif etkenin olağanüstü önemli rolü hakkındaki Leninci anlayışı kendilerine çıkış noktası yapıyorlar.

I. Koks. Günümüz koşulları, emperyalizme ve tekellere karşı savaşımların politik bilincini yükseltmeye elverişlidir. Buna her şeyden önce işçi hareketinin açılıp genişlemesi yardım etmektedir. Örneğin, İngilterede grevler, protesto gösterileri ve grev kırıncılara karşı direnişler yoluyla, vel-hasil emekçilerin bütün örgütlü yığınsal mücadele biçimlerine başvurularak, son yıllarda memleketin tüm harp sonrası dönemi boyunca görmediği bir düzeye ulaşılmıştır. Yürütülen ekonomik mücadele yavaş yavaş politik mücadeleye yükselmektedir. İşçiler, kendi yığınları içinde, belirli bir firmanın sahiplerine ve ayrı bir sanayi kolu yönetimine karşı değil, tüm sömürü makinesine karşı mücadele ettiklerinin bilincine vardılar. İşçi ve sendika hareketinin, demokratik hareketin başarıları, Markuze ve benzeri gibi ideologların, güya devrimcilik ruhunu «kaybettiği»nden ötürü proletaryanın «burjuvallaştığı» yolundaki sahteci iddialarını tuz-buz etti.

Bu şüphesiz ki İngiltere işçi sınıfının artık tümüyle sosyalist bilinç düzeyine yükseldiği demek değildir. Fakat eğilim gelişen bir eylem halindedir ve buna bir yandan da İngiltere Komünist Partisinin etkisinin artması tanıklık etmektedir. Öyle ki, sendikalarda kilit noktalarına sık sık komünistlerin seçildikleri görülmektedir. Komünist sendikacılar, bu meslek birlikleri yoluyla, İşçi Partisi konferanslarının kararları üzerinde etki yapma olanağına sahiptirler. İşçiler, grev zamanlarında, ekonomik istekler ileri sürdükleri bütün çıkışlarda komünistlerin ardından yürümektedirler. Bizim bugünkü dolaysız amacımız, İşçi Partisinin politikasında ve yönetiminde değişiklik yapılmasını sağlamak, işçi sınıfı arasında daha geniş bir güven kazanmak, yığınsal mücadelede sendikalarla ve ilerici görüşlü İşçi Partisi milletvekilleriyle eylembirliği yapmaktır.

F. Speranza. İtalyan işçi hareketi de gücünü ve savaşımlık yeteneğini artırıyor. Bugün yalnız komünistler değil, diğer politik akımların temsilcileri de — örneğin sosyalistler ve birçok katolikler —, orta sağcı hükümete karşı, toplumsal hayatın demokratikleşmesi için mücadele yürütülmesi gereğini kavıyorlar. Gerçi birlik ve ittifak politikasına bazan sektör görüşlerin etkileri de yansıyor. Lenin'in emperyalizm öğretisinin önemli politik yanı, yani sermaye birikiminin ve tekellerin boy atmalarının, binlerce küçük ve orta işletme sahiplerini, büyük sayıda mühendis ve teknisyen personeli fiilen dev tekellere tabi kıldığı gerçeği her zaman dikkatle gözönünde tutulmuyor. Kapitalist gerçeklik, onları objektif olarak kendiliğinden anti-monopolist savaşın ateşine doğru itmektedir. Şüphesiz ki, bu, hiç de onların politik aktifliğinin mutlaka demokratik bir yön aldığı anlamına gelmez. Üstelik aralarından bir kısmının neo-faşist demagojilere kapıldıkları görülmektedir. Bundan ötürü, tekellerin egemenliği koşullarında, İtalyan işçi sınıfı komünistleri, bu tabakaların politik bilincini kendi gerçek menfaatlerini kavramalarına imkân verecek bir düzeye çıkarmaya çabalamaktadırlar.

R. Kumpf. Alman Komünist Partisinin Düsseldorf Kongresi'nde formüle edilen politikası, Lenin'in emperyalizm teorisinden hareket edilerek hazırlanmıştır. Kaldı ki, AKP, sınıflar arasındaki karşılıklı ilişkilerin tahlilinde ve FAC'de işçi hareketinin somut ödevlerinin belirlenmesinde bu teoriye dayanmanın önemini daima belirtmektedir. Biz, devrimci mücadelede subjektif etkenin rolünü küçümseyen ve serüvenci bir tutumla doğrudan doğruya sosyalizme geçilmesini isteyen «aşırı-sollar»ın görüşlerini kesinlikle silkip atıyoruz. Gerçekte, V. İ. Lenin'in öğretisi gereğince, tüm dünya gelişmesi seyrinin doğruladığı devrimci süreç yasal olarak bir genel demokratik mücadele aşamasını da ihtiva ediyor. Ve biz bunu anti-monopolist mücadele temeli üzerinde demokratik güçlerin eylemsel politik birlik ve ittifakının yaratılmasını amaçlayan programımızda gözönüne almış bulunuyoruz.

Grup üyeleri, doğrudan doğruya devrimci eylemlerin genel demokratik reformlar uğrunda mücadelede dogmatik biçimde karşı konulmasının caiz olmayacağına dikkati çektiler. Bununla ilgili olarak, zamanın isteklerine uyma zorunluğuyla devlet-tekelle kapitalizminin bazan kendiliğinden sosyal ve ekonomik kurumları ıslah ve yenileme yoluna koyulduğunu belirttiler. Tekellerin ve finans oligarşisinin yararına uygulanan bu reformlar politikasının karşısına, işçi sınıfı ve bu sınıfın komünist partileri, tekelleci sermayenin egemenliğini dizginlemekle ödevli dönüşümleri öngören bir programla çıkıyorlar. Lenin'in öğretisini kılavuz edinen bu partiler, böyle bir programın gerçekleştirilmesine, devrimci mücadelede bir gelişme aşaması gözüyle, yığınları bu mücadeleye daha aktif olarak katılmaya hazırlama okulu gözüyle bakıyorlar.

F. Bart ve F. Speranza, çağdaş emperyalizmin problemlerinin, emperya-

list kampta ve dünya alanında sınıf güçleri dengesindeki değişimlerin tahlili bakımından, Viyetnam Harbini ve kahraman Viyetnam halkının zaferini doğru ve etraflı biçimde değerlendirmenin büyük bir önemi olduğu kanısını belirttiler. Bu harbin nedenlerinin, yürütülüş ve sonuçlarının incelenmesi, emperyalizmin bugün ne durumda bulunduğu ve Viyetnamda uğradığı yenilginin her kapitalist memlekette ve uluslararası alandaki sınıf mücadelesi bakımından ne gibi sonuçları olacağının daha iyi anlaşılmasına imkân vermektedir. F. Bart'ın belirttiği gibi, Viyetnam Harbi, Birleşik Amerikada «değerleri yeniden değerlendirme» sürecini hızlandırmıştır. Bu harp, memlekette sosyal-politik problemler üstüne yürütülen tartışmanın enine boyuna gelişmesine yol açmıştır. Halkın en çeşitli tabakalarının temsilcileri, yalnız memleketin «Viyetnam bunalımı»na sürüklenmesinin nedenlerini değil, aynı zamanda Amerikanın kendisinin «hasta toplum» haline gelmesinin nedenlerini de açıklamaya çalışmaktadırlar. Bu ise, anti-emperyalist mücadelede sosyal temelin genişlemesinin garantisi ve tabanıdır.

Viyetnamda emperyalizm üzerinde elde edilen zafer, emperyalizmin karşısındaki bütün barışsever güçlerin sınıksız birleşmeleri gereğini tam bir açıklıkla doğruladı; çağdaş devrimci sürecin üç ana kolu, yani sosyalist ülkeler, dünya işçi hareketi ve ulusal kurtuluş hareketi arasındaki birliğin ne kadar etkin olduğunu gösterdi. Bununla ilgili olarak, grup üyeleri, anti-emperyalist güçlerin bir kısmını diğerlerinin karşısına koyup çatıştırmaya yol açan oportünist ve bunların uygulayıcılarını eleştirdiler. Bu eleştirilere katılan H. Fuş şunları söyledi: Örneğin, son yıllarda, Lâtin Amerika üniversite çevrelerinde P. Baran, P. Suizi, K. Magdîf, H. O'Konor ve A. Frank'ın yayımladıkları kitaplar elden ele dolaştı. Bunların hepsi de, emperyalizmin yeni olgularını tahlil ederken, her şeyden önce üretimin teknik yanı ile meşgul oluyor, üretim ilişkilerini, kapitalist çelişmeleri, devlet-tekelleşimini incelemeye yanaşmıyorlar. Ortalama kazanç normunda azalma eğiliminin karşısına, kendi uydurmaları olan «aşırı birlikimde yükselme kanunu»nu çıkarıyorlar. Kapitalizmin gayri muntazam ekonomik ve politik gelişmesi kanununu anlamayan bu «teorisyenler», Kautski'nin «ültra-emperyalizm» anlayışının yeni bir biçimini ilân etmiş oluyorlar. Bunlar, küçük burjuva görüş mevzilerinde bulundukları için, devrimci anti-emperyalist inisiyatifin zamanımızda artık az gelişmiş ülkelerin dağınık yığınlarına geçtiğini, bugün kapitalizmin ve emperyalizmin halefi olan «neo-emperyalizm'in hüküm sürdüğünü, Lâtin Amerika halklarının baş düşmanının yerli burjuvazi olduğunu iddia ediyorlar. Nihayet, en önde işçi sınıfının yürüttüğü anti-emperyalist halk cephesine karşı geliyor ve biricik kurtuluş çaresini, bir an önce sosyalizmin kurulmasını hedef tutan serüvenci silâhlı eylemlerde görüyorlar.

Gelişme halindeki ülkelerin ezilen yığınlarını veya burjuva toplumunun ulusal azınlıklarını ve ayırımı tabi tutulan diğer zümrelerini zamanımız

anti-emperyalist güçlerinin temeli sayma anlayışları, gerçekte emperyalizmin ve gericiliğin çıkarlarına hizmet etmektedir; çünkü hepsi de uluslararası işçi sınıfının ve onun başlıca eseri olan dünya sosyalist sisteminin devrimci rolünün küçümsenmesine dayanmaktadır. F. Speranza, bununla ilgili olarak, Lenin'in verdiği hükmün, yani kapitalizmin gelişmesinde emperyalizmin sadece bir aşama olduğu ve dolayısıyla kapitalist kuruluş düzeninin temel çelişkisinin, emek ile sermaye arasındaki çelişkinin emperyalizm devrinde de korunduğu hükmünün önemini özel olarak belirtti.

Araştırma Grubu'nun oybirliğiyle kabul ettiği gibi, bu durum, bütün anti-emperyalist güçlerin birleşmesinde işçi sınıfının yöneticilik rolünü, emperyalizme karşı savaşta onun enternasyonal birlik ve topluluğun önemini belirlemektedir. V. İ. Lenin'in teorik olarak ispatladığı kaçınılmazlık, yani emperyalizmin yıkılıp gitmesi ve kapitalist toplumsal ilişkilerin devrim yolundan sosyalist ilişkilerle değiştirilmesi kaçınılmazlığı, daha onun sağlığında, Rusya emekçilerinin ve ezilen yığınlarının, işçi sınıfının ve Bolşevik Partisi'nin eyleme geçerek sömürücü düzeni yıkmaları ve yeni toplumu kurmaya girişmeleriyle, yeryüzünün altıda birini teşkil eden topraklar üzerinde bir gerçeklik olmuştur. Bugün sosyalizm artık emperyalizme karşı savaşta çözümleyici kuvvet olan, kapitalist memleketlerdeki işçi ve komünist hareketi için, bütün kurtuluş, anti-emperyalist hareketlere katılanlar için destek ve paha biçilmez tecrübe kaynağı teşkil eden bütün halinde bir devletler sistemidir.

V. İ. Lenin'in sosyalist devrimin arifesi olarak tanımladığı emperyalizm hakkındaki öğretisi, Marksist-Leninistler tarafından, yürütülen mücadelelerin somut koşullarına göre yaratıcı biçimde uygulanmakta, komünistlerin devrimci eyleminde canlı bir gerçek haline getirilmektedir. «Emperyalizme karşı savaş, sürekli, sebatlı ve ağır bir savaştır. Önümüzde kaçınılmaz olan çetin sınıfsal çarpışmalar vardır. Emperyalizmin ve iç gericiliğin mevzilerine karşı ileri hareketi güçlendirmemiz gerekmektedir. Devrimci ve ilerici güçler mutlaka üstün geleceklerdir.» ⁽¹²⁾

⁽¹²⁾ «Komünist ve işçi partileri uluslararası danışma toplantısı. Moskova, 1969», s. 43.

Çağdaş faşizm ve gizlediği reel tehlike

Markistlerin uluslararası tartışması

Essen'de (FAC), Alman Komünist Partisi'nin yardımıyla «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi tarafından örgütlenen ve «Faşist tehlikenin yeni biçimleri, gericiğin güçlenmesi ve bunlarla mücadele yolları» konusuna hasredilen bir uluslararası bilimsel sempozyum yapıldı. Konunun görüşülmesine 21 kapitalist memleketin komünist ve işçi partileri temsilcileri katıldılar.

AKP Başkanı K. Bahman'ın sempozyumu selâmlama konuşması ve başyazarımız K. I. Zarodov'un raporu, dergimizin 4. sayısında yayımlanmıştı. Bu sayıda Essen toplantısının diğer materyallerini sunuyoruz.

Tartışmanın ana sorunu, çağdaş faşizm veya neofaşizm sorunuydu. Bunun sınıfsal ve tarihsel kökenleri, kapitalizmin genel bunalımının şimdiki aşamasının özlüğü ve özelliği, faşist tehlikenin somut belirtileri ve reel ölçüleri sözkonusuydu. Sempozyuma katılanlar, çağdaş faşizmi, Komintern'in VII. Kongresinin ve 1969 yılı Komünist ve İşçi Partileri Uluslararası Danışma Toplantısının hükümlerini çıkış noktası yaparak değerlendirdiler.

Çağdaş faşizmin, gösterdiği eğilimlerin, biçimlerinin ve hedeflerinin kolektif olarak tahlili, buna karşı mücadeleyi güçlendirme olanaklarının bulunup ortaya çıkarılması amacına yönelikti. Görüşmeler boyunca, konunun ayrı ayrı gözden geçirilmesi gereken şu yönleri kendini gösterdi: Çağdaş diktatörlüklerin özellikleri ve bunları devirme mücadelesi; tekelci sermaye egemenliği sisteminde neofaşist hareketlerin yeri; faşizme karşı direnişin örgütlenmesinde uluslararası açrı ...

TERORIST DİKTATÖRLÜĞÜN ÇEŞİTLERİ

İthal rejimleri ve yerli malı rejimler. Baskı ne ile besleniyor? Sürünge faşizm. Zor problemlerin kolay çözümü vaatleri. Aşırı-solların kötü rolü. Halktan tecrit edilme. Diktatörlük aleyhtarı cephe.

Sempozyuma katılanlar, faşist ve zorba rejimlerin karakteristik belirtilerini ortaya koydular; birçok memleket koşullarına göre bunların sınıfsal fonksiyonunu, sosyal temelini, egemenlik mekanizmini tahlil ettiler.

Yunanistan Komünist Partisi MK Politbüro üyesi P. Mavromatis şunları

söyledi: Partimiz, bugünkü albaylar rejimini, geleneksel faşizmin hemen hemen bütün vasıflarına sahip olan askeri faşist bir diktatörlük olarak niteliyor. Bu cunta parlâmentoyu dağıttı. Bütün politik partileri kapattı. Yüzlerce sendika örgütünü yasakladı. Memleketi bir terör dalgası kapladı. Tutuklamalar alıp yürüdü. Sıkıyönetim uygulamasına geçildi. Askeri mahkemeler kuruldu. Eziyet ve işkence günlük olaylar arasına girdi. Dikta rejimi, esas darbeyi, işçi sınıfına ve bu sınıfın öncüsü Yunanistan Komünist Partisine yöneltti.

Faşizmin kendine özgü bir ayırıcı vasfı da yığınsal faşist örgütlere sahip olmasıdır. Fakat Yunanistandaki dikta rejiminde yalnız bu ayırıcı vasfı noksanıdır. Gençlik arasında yığınsal faşist örgütler meydana getirme denemeleri, hem gençlerin böyle örgütlere üye olmaya yanaşmamaları yüzünden, hem de albayların-kendi elleriyle kurmuş olsalar bile — her türlü yığın örgütünden korkmaları yüzünden, başarısızlığa uğradı. Diktatörlük halktan, bütün geleneksel politik partilerden tecrit olmuş durumdadır. O halde doğal olarak şu soru ortaya çıkıyor: Bu diktatörlük hangi kuvvetlere dayanmaktadır?

Yunanistan, daha askeri-faşist diktatörlüğün kurulmasından önce, Amerikan emperyalizminin sosyalist ülkelere ve halkların ulusal kurtuluş savaşına yönelik global stratejisinde önemli bir üs haline getirilmişti. Yunan halkının demokratik hareketi bu plânları tehdit ediyordu. Askeri-faşist darbe, yani 1967 Nisanında Amerikalıların yardımıyla uygulanan halk ve demokrasi düşmanlığı plâni, Yunanistanın emperyalist saldırganlık için bir atlama tahtası olarak kalmasını sağlamayı hedef tutuyordu. Ne var ki, memlekette faşizmin kurulması, bunun yalnız dışardan ithali sonucu değildi. Başta işçi sınıfı olmak üzere yığınların savaşı Yunan tekelci burjuvazisini de tehdit ediyordu. Ve bu temel üzerinde, şüphesiz ki, ulusal tekellerin sınıfsal çıkarları dünya emperyalizminin politik-stratejik çıkarlarına uygun düşüyordu.

Faşizmin başkaldırmasını kolaylaştıran diğer bir etken de, 1965—67 yıllarındaki güçlü yığınsal harekete baş olamayan ve bu hareketi faşist tehlikeye karşı yöneltemeyen Komünist Partisinin örgütsel zayıflığıdır. Parti bir darbe tehlikesini küçümsüyordu.

Bugün, cunta, memlekette sınıf güçlerinin durumunu tahlilin de gösterdiği gibi, ekonomide egemen bulunan tekellere, devletin ekonomik hayata müdahalesi sonucunda rolü artan devlet bürokrasisine, dikta rejiminde ekonomik çıkarları olan bir kısım orta burjuvaziye ve varlıklı köylülere dayanıyor. Cunta yerli ve yabancı büyük sermayeye yeni yeni imtiyazlar veriyor. Öyle ki, Yunanistan, yabancı sermaye imtiyazlarının anayasaca kabul edilip garantilendiği biricik kapitalist memlekettir.

Şimdi Yunanistan Komünist Partisinin ödevi diktatörlüğü devirmektir. Mevcut rejime karşı mücadeleye bugün komünistlerden ve sol demokrat-

lardan tutun da, duygularıyla dikta aleyhtarı olan sağcılara kadar bütün anti-faşist güçler katılabilirler. Ne var ki bu güçler halen dağınık durumdadır. Bunlar ancak herkesin kabul edebileceği koşulları ihtiva ederek hazırlanmış bir program temeline dayanan dikta aleyhtarı geniş bir cephe- de birleştirilebilir. Parti böyle bir program önermiş durumdadır. Ve bir yandan, gizli örgütlerini genişletip güçlendiren parti, örgütsel bir kenetlenme sağlamaya çalışmaktadır.

P. Mavromatis, dikta aleyhtarı cephenin yaratılmasını güçleştiren etkenlerin neler olduğu sorusunu şöyle cevaplandırdı: Bu etkenlerin en başında burjuva partilerinin anti-komünizmi gelir. Halkın açıkça ve tümüyle rejime karşı çıkması, keskin bir politik bunalım, bu partileri işbirliğine doğru itebilir. Bugün böyle bir bunalım yoktur, fakat günlük ekonomik isteklerin yerine getirilmesini sağlama yönünde geniş bir emekçi hareketi başlamış durumdadır. Dikta aleyhtarı cephede birleşmenin önkoşulları işte bu mücadele içinde oluşmaktadır.

K. Mendes (Portekiz Komünist Partisi), sempozyuma gönderdiği mektupta görüşlerini şöyle belirtiyor: Portekiz'in hâlâ sona ermiyen uzun kâbus gecesi, bundan 47 yıl önce faşist istipdat rejiminin kurulmasıyla başladı. Partimizin tarihi, proletaryanın şanlı mücadelesi tarihidir; faşizmin kuyduğu nice komünistlerin, her şeye rağmen siyasal polisın gaddar işkencelerine ve uzun hapislik yıllarının çilesine metanetle göğüs geren, çok zor gizlilik koşulları içinde, parti mücadelesi uğruna ve emekçilerin menfaatlerini savunma ülküsü adına her gün hayatlarını feda eden kahraman komünistlerin tarihidir.

Portekizde faşizm İkinci Dünya Harbinden sonra ayakta kalabildi ve emperyalizmin aracı olarak güçlendi. Salazar'ın faşist hükümeti büyük sermayenin ve lâtifundistlerin hükümetiydi. Daha sonraki Kaetano hükümeti de bu bakımdan öncekinin bir uzantısıdır.

Portekiz faşizminin özellikleri ve yeni metotları konusunda şu iki duruma işaret etmemiz gerekir: Hükümetin bütün eylemleri, faşist diktayı korumak, terör ve harp politikasını sürdürmek niyetinde olduğunu gösteriyor. Fakat, vaktiyle Salazar'ın politikasını destekliyen büyük sermaye, şimdi memleketin geri kalmışlığının bütün sorumluluğunu onun şahsına yüklemeye ve kendisini Salazarizm'in kurbanı olarak göstermeye çalışıyor. Öyle ki, «Marselizm»⁽¹⁾, ekonomik alanda nerdeyse geniş halk yığınlarının selâmeti, politik bakımdan da faşizmin sonu ve «liberalleşme» olarak görünmek istemektedir.

Bir başka özellik de şudur: Faşist Portekiz, sosyalist ülkelere ve bağımsızlıkları uğrunda savaşan halklara karşı emperyalist saldırganlığın önemli bir dayanak noktasıdır. Ülke baştanbaşa NATO'nun bir poligonudur. Por-

(1) Salazar'ın yerine gelen Marselo Kaetano'nun adına atfen mevcut recime verilen isim – not: red.

tekiz silâhlı kuvvetlerini, memleket içinde sürekli olarak görevli bulunan NATO generalleri, özellikle Amerikan generalleri teftiş etmektedirler. Portekiz topraklarında Amerikan emperyalizminin önemli askerî üsleri vardır.

Bugün Portekiz Komünist Partisinin gösterdiği eylemin ana doğrultuları, faşist politikaya karşı her gün verilen mücadelede işçi sınıfının birliğini güçlendirmek; faşist diktatörlüğün devrilmesi için, politik özgürlüğün elde edilmesi, sömürgecilik harbine son verilmesi ve Portekiz sömürgelerine bağımsızlık haklarının tanınması için yürütülen mücadelede bütün demokratların, anti-faşistlerin ve yurtseverlerin saflarını genişletmek ve sımsıkı birlik olmalarını sağlamaktır.

İspanya Komünist Partisi MK Yürütme Komitesi üyesi E. Lopes şöyle konuştu: İKP, Komünist ve İşçi Partileri 1969 Yılı Uluslararası Danışma Toplantısının hükümlerini benimsemekte ve savunmaktadır. Danışma Toplantısının dokümanı, İspanya ve Portekiz hükümetlerini açıktan açığa faşizm ocakları olarak niteliyor. Gerçekten de, bu hükümetler, faşist zehirin yayıldığı kaynaklardır.

İspanya halkına faşizm boyunduruğundan kendi gücüyle kurtulmak gibi zor bir ödev düştüğü kanısında olduğunu belirten sözcü şöyle devam etti: Tabii, bu, İspanya halkı için, kovuşturma ve aşağılamaların, eziyet ve işkencelerin, uzun süreli hapis cezalarının ve kurşuna dizilmelerin birbirine örülerek süregeldiği çok çileli bir süreçtir. Yıllar var ki, Amerikan emperyalizmi Frankist rejimi desteklemekte, kendi saldırganlık plânlarını gerçekleştirmek üzere İspanyada da askerî üsler, hattâ atom üsleri kurmak için bu hükümeti istediği gibi kullanmaktadır.

Franko'nun rejimi faşist rejimdi ve alaşağı edilinceye kadar da faşist rejim olarak kalacaktır. Halk özgürlükten yoksundur. İşçilerin sınıfsal sendika örgütleri yoktur. Toplantı yapma, fikrini serbestçe belirtme, birleşme hakları tanınmış değildir. 34 yıllık Franko yönetimi boyunca gerçek anlamda hiç bir defa af ilân edilmemiştir. Kovuşturmalara uğrayan ve sürgüne gönderilenlerin sayısı günden güne artmaktadır. Rejim, şimdi, yalnız İspanya içinde değil, diğer memleketlerde de yaygın bir üzü olan M. Kamaço gibi kimselerin de aralarında bulunduğu birçok sendikacılara karşı korkunç bir yargılama hazırlığına girişmiş bulunmaktadır.

İspanya halkının Franko rejimini devirmeyi amaçlıyan uzun mücadelesi artık çözümleyici aşamasına yaklaşıyor. Partinin politik hattı, güçlü bir işçi hareketinin oluşmasına, yığın güçlerinin, yani köylülerin, üniversitelilerin, aydınların, kadınların, gençlerin, küçük ticaretle uğraşanların vb. anti-faşist mücadeleden yana kazanımlarına yardım etmiştir. Kilise rejimden uzaklaşmış, daha sonra da onunla çatışır duruma gelmiştir. Adliye görevlileri ve ordu çevreleri gibi politik bakımdan tutucu tabakalar arasında, belirgin demokratik veya en azından liberal akımlar görülmeye başlamıştır.

Rejimle çatışma sadece işçi sınıfının ve orta tabakaların ayırıcı vasfı olarak kalmıyor. Oligarşi de dahil olmak üzere burjuvazinin en dinamik çevreleri için, faşist yapıların korunabilmesi artık bir problemdir. Bugün, İspanyada, faşist düzeni demokratik bir düzenle değiştirme sorununda, işçi sınıfı ve tüm halk ile bazı kapitalist çevreler arasında görüş uygunluğu vardır. Şüphesiz ki, burada, yalnızca politik özgürlükler için, faşizmin ortadan kaldırılması için mücadele aşamasının konjonktürel uygunluğu söz konusudur. Böyle bir görüş uygunluğunun bütün İspanya toplumuna (memlekette özgürlük adına pakt adını verdikleri) bir siyasal alternatif öneren politik anlaşma haline gelmesi olanağı, proletaryanın ve halk yığınlarının yürüttükleri sürekli mücadelenin sonucudur. İspanyanın çeşitli bölgelerinde, örneğin bütün Katalonya'da, Endülüs'te, Aragon'da, Valensiya'da, Balear ve Kanarya adalarında, özgürlük adına pakt artık bir gerçeklik olmuştur. Bu başarı, faşizmin kesin yenilgisini gitgide daha çok yaklaştırmaktadır.

Brezilya Komünist Partisi MK üyesi *J. Rodrigues* dedi ki: Propaganda neofaşizmin elinde önemli bir araçtır. İftira ve tehdit de bu propagandanın ayırıcı vasfıdır. Demokratik özgürlüklerin genişletilmesi için yürütülen mücadeleye bu propagandanın dilinde âşayışı bozmak, işçilerin grevleri neredeyse toplumda kargaşa ve anarşi yaratma denemesi, köylülerin toprak mücadelesi de «kutsal mülkiyet hakkı»na tecavüzdür. Öte yandan, neofaşist propaganda baştanbaşa demagojidir, zor problemlere kolay çözümler vaadederek, yığınların en önemli ve ertelenmez ihtiyaçları üzerinde kalpazanlıklar yapar. Gerici ve karşı-devrimci eylemlere «devrim» süsü vermek de bu propagandanın ayrı bir nitelik çizgisidir. Ne var ki, onun etkinliğini küçümseyemeyiz. Brezilyada faşist darbenin hazırlandığı günlerde, faşist propaganda, orta ve küçük burjuvaziyi, aynı zamanda emekçilerin geri kalmış tabakalarını «Tanrıya sığınarak, Brezilya ve demokrasi için!» şiarı altında örgütlenen gösterilere yığınla katılmaya celbedebilmiştir.

Ülkenin hayatında günlük yönetim metodu halini alan zorbalığı ve polis terörünü haklı gösterebilmek için, bir «ulusal güvenlik teorisi» ileri sürdüler. Bunun özü ve amacı, ordunun, «ülke içinde baltalama eylemlerini önlemek» ve Latin Amerikanın diğer ülkelerindeki kurtuluş savaşlarını boğmak için kullanılan bir polis gücüne çevrilmesi gereğine bir dayanak bulmaktır.

Neofaşist propaganda, memlekette ve memleket sınırları dışında «Brezilya modeli» gelişmeyi tanıtip yaymaya çalışıyor. Gerçekte, Brezilya mucizesi dedikleri şey, işçilerin sefaletine, ulusal zenginliklerin yabancı tekeller tarafından talan edilmesine dayanıyor. «Mucize» halkı kapsamıyor, o yalnız zenginlerin hizmetindedir.

Brezilyadaki faşizm «geleneksel faşizm»den bazı nüanslarla ayrılıyor. Ama bu faşizmde de, gerçekten, Kuzey Amerika emperyalizmine bağlı bir ülkenin damgasını taşıyan esas çizgilerin hepsi vardır. Brezilya faşizminin

sınıfsal karakteri, emperyalizme bağımlılık çerçevesi içinde devlet kapitalizminin ve latifundistlerin en gerici ve şovinst unsurlarının askeri-terörist diktatörlüğü olarak belirlenebilir.

Brezilya Komünist Partisi, diktatörlük aleyhtarı bütün güçleri geniş bir tekcephede birleştirmek için mücadele ediyor. Hükümet politikasına rağmen, emekçi örgütleri ve sendikalar, son zamanlarda yaptıkları kongrelerinde, iş ücretlerinin artırılması için mücadele etmeyi kararlaştırdılar, memleket kapılarını yabancı tekellere açan diktatörlüğü suçladılar. Tek cephe politikası, halkın geniş tabakaları arasında olumlu yankılar yapıyor. Brezilya katolik kilisesinin ilerici çevreleri, diktatörlükle mücadeleye ilişkin birçok sorunlarda, Komünist Partisinin görüş ve tutumuna uygun bir davranış gösteriyorlar.

Kolumbiya Komünist Partisi Yürütme Komitesi aday üyesi *T. Varela* şöyle dedi: Halkın örgütlü birliği faşizmi durduracaktır. Komünist Partisi şimdiki hükümetin tamamıyla faşist olduğu kansısında değildir. Fakat «ulusal cephe» burjuva politik sistemi bunalımının keskinleşmesiyle baskılar şiddetlenmekte ve faşist nitelik çizgileri kazanmaktadır. Hükümet içinde ve dışında da borusunu öttüren ve gemi aزی almış olan aşırı-sollar, ana çizgileri ulusal hayatın büsbütün militarizasyonu, anti-sovyetizm ve CIA'e teslimiyet olan «Brezilya modeli»ni ideal edindiklerini ilân etmektedirler.

Emperyalizme ve latifundizme en yakın olan, sınırlı bir toprak reformundan bile bucağın kaçan, sosyalist ülkelerle ticarete yanaşmayan ve Ant Paktı'nın yabancı sermayeyle ilgili hükümlerini hiç beğenmeyen tekeller, hükümet içinde sağcı tutum ve duyguları besleyen kaynaklardır. Bu çevreler, «kara pençe», «gelenek, aile ve mülkiyet» ve benzerleri gibi faşist terörist grupları elaltından finanse etmektedirler.

Kolumbiya Komünist Partisi, demokratik ve devrimci güçler arasında birliğin, egemen sınıflar arasındaki her türlü çatışmadan ustaca yararlanma hünerinin gerekli olduğuna inanıyor. Parti, emekçilere, anti-komünizmle perdelenmek istenen faşist baskıların öncelikle halka karşı, onun yurttaşlık özgürlüklerine karşı yöneltilmiş olduğunu açıklıyor. Partimiz, 1949'dan beri yürürlükte olan sıkıyönetimin kaldırılması için, askeri «mahkemeler»in dağıtılması için ısrarla mücadele ediyor. Bu mücadeleyi yürütürken, emperyalizme ve sağcı oligarşiye bağlı faşizm yanlısı ordu ileri gelenleri ile halktan yana cephe alabilecek durumdaki askerleri, demokratik ve ilerici düşünceli subayları elbette birbirine karıştırmamaya dikkat ediyor, silâhlı kuvvetler içindeki ayırışmadan gerektiği gibi yararlanmaya çalışıyor. (2)

(2) Bak: Por la unidad obrera y popular hacia el socialismo. Documentos del XI. Congreso del Partido Comunista de Columbia. Bogotá, 1972, p. 54.

Arjantin Komünist Partisi MK aday üyesi *H. Fuçs* şunları belirtti: Gerici ve faşizm yanlış rejimlerin kurulup tutunmasını destekliyen ve finanse eden başlıca kuvvetler, evvelâ ülke içindeki kilit noktalarına yerleşmiş olan yabancı emperyalist tekeller, ikincisi de yerli toprak ağalığı ve finans oligarşisidir.

Arjantinde son kırk yıl içindeki politik hayatın karakteristik çizgisi, biri sivil (biçimsel demokrasiye özgü sınırlamalarla) iktidar, diğeri en gerici militarist çevreler tarafından kurulan askeri iktidar olmak üzere iki tip egemenliğin varlığıdır. Memlekette işçi sınıfı içinde ve geniş halk tabakaları arasında mücadele ruhunun güçlendiği, bütün demokratların ve emperyalizm aleyhtarlarının birleşmeleri yolunda somut adımlar atıldığı zamanlarda, baştaki sivil hükümeti derhal iktidardan uzaklaştıran bir gerici askeri darbe yapıldığı görülmüştür.

1966 yılında yapılan askeri darbe karakter bakımından daha öncekilerden farklıydı. Bu darbe faşist bir korporatif devlet kurulmasını hedef tutuyordu. Alıp yürüyen baskı ve terör, kısa zamanda memleketin politik hayatının ayrılmaz bir parçası haline geldi. Fakat cuntanın niyetleri her şeye rağmen suya düşürüldü. Sağcı peronistlerin uzlaşma direktiflerine kulak asmadan eylemlere girişen işçilerin kahramanca mücadelesi ve köylülerin toplu çıkışları gerçek bir yığınsal ayaklanma halini alıverdi. Bu mücadeleyi ve çıkışları, komünistlerin ve ilerici işçilerin meydana getirdikleri sendikalararası sınıfsal hareket yönetiyordu. Sosyal-ekonomik şartlar demokratik karakterli politik isteklerle örülüyordu. Küçük tüccarlar ve sanayiciler, şehir orta tabakalarının önemli bir kısmını da askeri diktatörlüğe karşı cephe alıyorlardı. Anti-emperyalist ve demokratik güçlerin birliği «Arjantinliler Ulusal Kongresi» blokunun temelini meydana getirmiş oluyordu.

Askeri diktatörlük, halk yığınlarının eylemlerini sekteye uğratmak ve bunların daha da sola kaymaları sürecini önlemek üzere, «yüce ulusal uyum» adı altında yeni bir politik plân hazırlamış bulunuyor. Bu plân gereğince, emperyalizm yanlış hedeflerini daha ileri doğru gerçekleştirme olanağını elde etmeyi amaçlayan gerici askeri çevreler, 1966 hükümet darbesini ve giriştikleri bütün tedbirleri bir «temsili demokrasi» maskesi altında kanunlaştırmaya çalışıyorlar. Bu maksatla genel seçimlerden yararlanmak istedikleri de meydandadır. Cunta «askeri parti» olarak sivil hükümete katılma hakkını korumaktadır. Amacı, açık askeri diktatüra yerine, kadrosunda gerici askeri çevrelerin çözümleyici rollerini koruyabilecekleri yeni bir zikzaklı gerici yönetim türünü eyleme geçirmektir. ⁽³⁾

⁽³⁾ Arjantin Komünist Partisinin 1973 Mart seçimlerinin sonuçları hakkında 18 Mart günlü deklarasyonunda, seçimlerin askeri diktatörlüğü ve onun halk düşmanı politikasını yenilgiye uğrattıkları bildiriliyor. Parti, bir yandan, bu başarının pekiştirilmesi için elden gelenin yapılması çağrısında bulunuyor; peronistlerin önderlik ettikleri Seçim Cephesi aday

Güney Afrika Komünist Partisi MK üyesi *M. Harmel* şöyle konuştu: Faşizmin mihveri olan memleketlerin uğradıkları yenilgi, Güney Afrika faşistlerine de ağır bir darbe oldu. Fakat yine de ayakta kalabildiler. Memleket 1948'den beri Milliyetçi Parti tarafından yönetiliyor. Bu parti yöneticilerinin faşist ideolojiyi tamamen benimsemiş oldukları kuşku götürmez. Fakat bu, onların ha deyince memleketi bir faşist devlet haline getirebilecekleri demek değildir. Sürünge faşizm diyebileceğimiz süreç yıllar yılı devam etti. Bunun birkaç nedeni vardı. Başlıca neden, ülkenin Afrika Ulusal Kongresi, müttefikleri ve gizli koşullar altında çalışan Güney Afrika Komünist Partisinin başında bulunduğu işçi sınıfı tarafından örgütlenen siyah derili halkın gösterdiği çetin direniştir.

Siyah derili halkın haklarını sınırlayan anti-demokratik baskı işlemleri ve kanunların sayısı yıldan yıla artıyordu. İşte «küçücük», fakat anlamı gayet büyük bir kanıt: Halen dünyada uygulanan bütün ölüm cezası hükümlerinin hemen hemen yarısı, bizim 20 milyon nüfuslu memleketimize düşmektedir. Yurdumuzda, elleri dirseklerine kadar kanlı faşistler en zalim ezgi rejimlerinden birini yarattılar. Birçok siyasi yazarın ve özellikle B. Bunting'in ⁽⁴⁾ tanıklık ettikleri gibi, bugün Güney Afrika devleti birçok bakımdan vaktiyle Hitler Almanyasında kurulmuş olan devleti örnek tutmaktadır. Fakat aralarında önemli ayrımlar da vardır. Bu ayrımlar, Güney Afrika faşistlerinin daima tipik sömürgecilik terörü metotlarıyla yönetile gelmiş bir devlette iktidarı ele geçirmiş olmalarından ileri geliyor. Bundan ötürü, şimdiki durumla Güney Afrikanın Hitler Almanyasından ziyade, naziler tarafından istilâ ve esir edilmiş ülkelerle kıyaslanması daha doğru olur.

Memlekette bugün olup bitenler, öyle sadece faşist yönelimli ve son derece tehlikeli bir partinin 25 yıllık yönetiminin sonucu değildir. Bu aynı zamanda yüzyıllar boyunca saldırılara hedef olmanın, Afrika yerli halkının talan edilmesinin ve oldum olası yerleşik bulunduğu topraklardan sürülmesinin, Hollânda ve İngiliz sömürgecileri tarafından alabildiğine sömürülmesinin sonucudur. Neofaşist Milliyetçi Parti ancak halkın büyük çoğun-

olarak seçimi kazanan *H. Kampora*'nın yönetimi ele almasına engel olmaya, yahut da ona kendi koşullarını dayatmaya çalışan en gerici çevrelerin her an bir komplo yapabileceklerini hatırlatıyor. Parti, yığınların iradesine saygı gösterilmesini istiyor, Kampora hükümetinin her olumlu girişimini kesinlikle destekliyeceğini, aynı zamanda işçi sınıfının ve ulusun menfaatlerine ters düşecek her eylemini de şiddetle eleştireceğini açıklıyor. Deklarasyonda, komünistlerin desteklediği «devrimci halk ittifakı» partileri blokunun önemli bir başarı kazandığı belirtiliyor. AKP bu ittifakın her bakımdan genişletilmesini ve sağlamlaştırılmasını istemektedir. Zira anti-emperyalist, demokratik güçlerin ulusal kurtuluş ve sosyalizme ulaşmayı amaçlayan geniş cephesinin yaratılması mücadelesini bu ittifak sürdürecektir — *H. F.*

⁽⁴⁾ Bak B. Bunting, *The Rise of the South African Reich*. Rengün Books. London, 1969.

luğunun bütün demokratik haklardan ve yurttaşlık haklarından yoksun edildikleri koşullar içinde iktidara gelebilmiştir.

İşte bunun için, Komünist Partisi, programında temel sorun olarak, ana muhtevasını Afrika halkının ulusal kurtuluşunun teşkil edeceği bir ulusal-demokratik devrimin gerçekleştirilmesine öncelikle önem vermektedir. Bu elbette başarılması güç bir ödevdir. Bunun başarılması, silâhlı mücadele ve halk kurtuluş savaşı da dahil olmak üzere, bütün yığınsal biçimlerinden yararlanılmasını gerektirir. Komünist Partisi ve Afrika Ulusal Kongresi etrafında kümelenen ulusal kurtuluş güçlerinin cephesi, çoktandır böyle bir mücadele için hazırlık yapmaktadırlar.

Sözcü şöyle devam etti: Az gelişmiş memleketlerdeki zorbalık rejimlerini ve gerici örgütleri tahlil ederken, hepsine sıradan «faşist» etiketi yapıştırmak gibi bir özentiden kaçınmalıyız. Örneğin, Afrikada, emperyalizmin okulundan geçmiş olan, onun desteğine dayanan eli kanlı, üniformalı zalimlerin, burjuva tipinden politikacıların veya kabile reislerinin yönettikleri rejimler bulunabilir. Bunlar yurtlarının bağımsızlığını dolar, mark veya sterlin karşılığında satmışlardır ve amansız bir terör sayesinde iktidarda tutunabilmektedirler. Fakat böyle rejimleri «faşist» veya «neo-faşist» olarak nitelersek, acaba gerçek bakımından hataya düşmüş olmaz mıyız? Nihayet, burada, ya kapitalizm yoluna henüz koyulmuş memleketler, ya da kapitalizmin daha genellikle gelişmeye başlamamış olduğu, daha burjuvazinin sınıf olarak sağlamlaşmadığı ve üstelik yerli finans oligarşisinin henüz oluşmadığı memleketler sözkonusudur. Bu gibi hallerde, emperyalist devletlerin ihraç ettikleri faşist rejimlerin söz konusu olabileceği tezini, enine boyuna tartışmadan kabul edivermek de doğru olmaz. Biz böyle hallerde her şeyden önce sömürgecilik veya yeni-sömürgecilikle karşı karşıya gelmekteyiz. Ve bu durumdan ileri gelen mücadelenin ulusal kurtuluşçu bir karakteri vardır.

K. I. Zarodov, az gelişmiş bir memlekette faşist rejimin belirmesi, faşizmin ihraç ve ithali olanağı sorununu daha da açıklığa kavuşturmak üzere şunları söyledi: Böyle bir memlekette terörist iktidarın karakteri sorunu, bu memleket bağımlı biçimde emperyalizm sistemine girdiği takdirde, yalnız ulusal çerçeve içinde ele alınmamalıdır. Bu ahvalde söz konusu politik rejimin fonksiyonu, sömürgecilik sisteminin çökmesine engel olmak, ülkeyi emperyalist sistem içinde tutmaktır. Bundan ötürü, finans kapitali ve emperyalist devletlerin militarist çevreleri tarafından desteklenir. Bu rejim küçük burjuvaziye de celbedip kendisine tabi kılarak yığınsal bir dayanak sağlamaya çalışır. Böylece, karşımıza, sömürgeciliğin çöküşü devrinde finans kapitalinin eseri olan yeni ve olağanüstü bir olguyla karşılaşmış oluruz. İhraç veya ithal edilen faşizm, uluslararası emperyalizmin çıkarları ile yerli gerici burjuvazinin ve yüksek askeri katların çıkarlarının birleşimidir. Doğal olarak, bir iktidarın karakterinin belirlenmesinde somut tahlile ihtiyaç vardır; çünkü istipdat rejimlerinin hüküm sürdüğü az gelişmiş

memleketlerin hepsinde faşizmin mevcut olduğu söylenemez. Esas ölçüt, bu rejimin uluslararası finans oligarşisinin en gerici unsurlarının çıkarlarını yansıtıp yansıtmadığıdır.

Endonezya Komünist Partisi Yurtdışı Komitesi Sekreter Yardımcısı S. Sudiman şunları belirtti: Eğer «geleneksel tip»ten faşizm kavramının yalnız Batı Avrupa memleketlerinde sahip olduğu çizgileri gözönünde bulundurarak hareket edersek, böylesi, az gelişmiş ulusal kapitalizmiyle bizim tarımsal ülkemize uygulanamaz. Fakat Endonezyada gerici askeri rejimin somut politik pratiğini, onun demokrasi konusundaki tutumunu, sınıfsal özlüğünü tahlil edecek olursak, halen, memlekette, kendine özgü bir çizgiye sahip olmakla beraber, neofaşizmin hüküm sürmekte olduğu sonucuna varabiliriz.

Endonezya Komünist Partisi, bugünkü rejimi «askeri faşist diktatörlük» olarak niteliyor. (5) Bu diktatörlük, iç gericiliğin Amerikan emperyalizmi tarafından desteklenerek teröre hız vermesinden ve birkaç ay süren bir yığınsal katliâm ile en azından 1 milyon komünistin ve demokratik yurtseverin aile kişileriyle birlikte kanına girmesinden sonra kuruldu. 1965 yılında aşırı-solların kışkırttığı bir serüvenci çıkışı vesile eden gericilik, ülkede bir milli facia yaratmakta tereddüt etmedi.

Bugün, tüm devlet egemenliği, devlet kurumları ve daireleri, ordu mensuplarının ve diğer gerici çevrelerin tekele eşit emir ve komutası altında bulunuyor. Endonezya Komünist Partisi ve öteki devrimci yığın örgütleri yasaklandı. 1971 yılı parlamento seçimlerinden sonra da bütün politik partileri yoketme fikrinin uygulanmasına girişildi. Askeri rejim gaddar ve amansız baskılara son vermiş değildir. Yalnız komünistler, demokratlar ve diğer yurtseverler değil, demokrasi ve hümanizm ideallerini benimzediklerini belirtenler bile kovuşturuluyor. Askeri rejim, geniş yığınların, öncelikle gençlerin, üniversite öğrencilerinin ve emekçi tabakalarının hareketini silâh gücüyle bastırıyor, hareketin önderlerini yığınla tutukluyor, işkencelere tabi tutuyor ve zindanlarda çürütüyor. Tek sözle, memlekette her türlü yığın eylemi, toplantı, gösteri ve grev yasaktır.

Politik tutuklu ve hükümlülere yapılan işlem, gaddarlığı bakımından, Japon ve Alman faşistlerinin uygulamalarını andırıyor. Sorguya çekilenlerin eziyet ve işkencelere dayanamıyarak ölüp gittikleri olaylar sayısızdır. Birçok cezaevinde tutuklu ve hükümlüler evlerinden getirttikleri yiyeceklerle besleniyorlar. Hücrelerde, koşullarda, karyola, ranza, battaniye filân yoktur. Cezaevlerinde sağlık yardımı da yapılmıyor. Mahpuslar sabaktan akşama kadar yapıldarda, şoselerde ve bentlerde çalıştırılıyor. En büyük toplama kampının bulunduğu Buru adasında, çoğu halk aydınlarının temsilcileri, yazarlar, bilginler olan onbinlerce komünist ve demokrat çürütülmektedir.

(5) Bak: Urgent Tasks of the Communist Movement in Indonesia. Communist Party Publication, New Delhi, 1969, p. 2.

Gizlilik koşullarında çalışmakta olan Endonezya Komünist Partisi, şimdiki rejimin içyüzünü her fırsatta açığa vurmaktadır. Parti, yığınları, demokrasinin canlandırılması ve hayatın iyileştirilmesi için, özgürlük ve sosyal ilerilik için mücadeleye seferber ediyor. Böylece, mücadelenin daha sonraki safhasına, askeri-faşist rejimin devrilmesi, ulusal demokratik ve anti-emperyalist bir hükümetin kurulması safhasına geçişe hazırlanıyor.

Filipinler Komünist Partisi MK üyesi F. Balagtas şunları belirtti: Sınıf mücadelesinin şiddetlenmesi, egemen sınıfın çeşitli grupları arasında alabildiğine keskinleşen Vaşingtona bağlılık rekabeti, Amerikancı partilerin yöneticiliği, seçimler sırasında zorbalığın ve çeşitli dalaveraların alıp yürütmesi, suçların artması, özel ordular beslenmesi, süregen «dörtel» enflasyon, halkın büyük çoğunluğunun yükler acısı yoksulluğu ve muazzam servetlerin bir avuç zengin elinde birikmesi, Filipinlerde 25 yılı aşan bir zamandan beri hüküm sürmekte olan yeni-sömürgecilik yöntemlerinin karakteristik çizgileridir. Memlekette ya ulusal demokratik devrim, ya da neofaşist diktatura için objektif koşullar yaratılmış bulunuyor. Bu yeni durum ve koşullar içinde, demokratik güçlerin, bir dikta rejimi yaratılmasına engel olamayacak kadar zayıf, fakat 1972 yılında bir komünist «komplo» sunu önleme bahanesiyle sıkıyönetim ilân eden gericiliği ürkütebilecek kadar da güçlü oldukları görülüyor.

Bu olaylarda Maoistler çok kötü bir rol oynadılar. İleri sürdükleri ultra-devrimci şiarlar ve giriştikleri eylemler, yığınları baş düşmana, yani Amerikan emperyalizmine ve onun feodal-komprador uşaklarına karşı mücadeleden saptırdı ve diktatörlüğün kurulmasının haklı gösterilmesine hizmet etti. Hükümet, durumunu sağlamlaştırmak için, şimdi reformlarla baskıları bağdaştırmaya çalışmaktadır.

Filipinler Komünist Partisi, geniş bir anti-emperyalist, anti-feodal cephe meydana getirmekle, mevcut rejime aleyhtar olan güçleri, demokratik öz-birleştirmeye çalışıyor. Parti, yığınlarla bağlarını koruyabilmek için çeşitli mücadelede metot ve örgütsel biçimlerinden yararlanıyor. Bir yandan, kendi illegal örgütünü güçlendiriyor, mücadele azmiyle dolup taşan yığınları, silâhli savaşa sınıf düşmanının girişmesi halinde, derhal direnişe hazır olmaya çağırıyor. Maoist örgütün sıra üyeleri, ülkede dikta rejiminin kurulmasında kendi yöneticilerinin oynamış oldukları şüpheli rolü kavramaya başlıyorlar. Bunu gözönünde bulunduran partimiz, onların arasında da çalışıyor, kendilerini ortak savaşa çekmeye ve yavaş yavaş Maoist fikirlerin etkisinden kurtulmalarına yardım etmeye çalışıyor.

Ürdün Komünist Partisi MK üyesi N. Aşhab, konuşmasında, Ürdün'deki gerici rejimin içyüzünü açığa vurdu ve özetle şunları belirtti: Demokrasi ve hürriyet düşmanlığı, büyük toprak sahiplerini, soy ve kabile reislerini ve kolprador burjuvaziyi temsil eden Ürdün gerici yöneticilerinin sınıfsal özlüğüne uygundur. 1951'de çıkarılmış olan «Komünizmle Mücadele Kanunu»

gereğince, Komünist Partisi'ne üye olanlar veya her hangi bir komünist eyleme katılanlar 3-13 yıl hapis cezasına çarptırılıyor. Olağanüstü kanunların uygulanışını kendi sırtlarında hissetmemiş olanlar için, bu durumun kavranması epeyce zordur. Gerici yöneticiler, devrimci partilerle, ilerici örgütlerle mücadelelerinde, bu alanda tecrübe sahibi olan yabancı uzmanlardan ve bu arada NATO tarafından danışman olarak memlekete gönderilmiş eski nazilerden yararlanıyorlar. Bu uzmanlar, yerli gericiilere yeni yeni maddi ve manevi işkence metotları öğretiyor ve bunların uygulanışını bizzat yönetiyorlar. Bu «modern» işkenceler altında, partililik şerefine zerrece gölge düşürmeden can veren yoldaşlarımız parmakla sayılamıyacak kadar çoktur.

Ülkedeki Filistin Direniş Hareketi üslerinin yokedildiği 1970 yılında, daha da şiddetlenen terör yüzünden, evvelce mevcut küçük burjuva partileri dağıldılar. Komünist Partisi memleketin biricik örgütlü politik gücü olarak kaldı. Onun işgale ve gericiğin terörüne karşı yığınlarla birlikte yürüttüğü mücadele halkın saygısını kazandı.

N. Aşhab, sözlerini bitirirken, Ürdün Komünist Partisinin dünya devrimci hareketiyle ve kardeş partilerle ilişkilerini sağlamlaştırdığını ve geliştirmesinin ne kadar önemli olduğunu da belirtti ve şöyle dedi: Partimiz, gerici terörist rejime karşı mücadelede dünya komünist hareketinin gösterdiği enter-nasyonal dayanışma ve yardımlaşmaya büyük bir değer vermektedir.

FAŞİST MUHALEFET

Burjuva parlâmentarizmi çerçevesinde manevralar. «Asayiş bloku». Genetik pool'un⁽⁶⁾ anıklığını koruma. Yığınların başında birkaç hafta. Yeniden Musolini'nin korporatif devleti. «Düşmanımın düşmanı dostumdur». Faşizmi köklemenin ideolojik araçları.

Sempozyuma katılanlar, Avrupa ve Kuzey Amerikada, iktidarı burjuva demokrasisinin özelliklerinden yararlanan tekellerin gerçekleştirdiği birçok gelişmiş kapitalist memleketlerde faşist tehlikeye karşı mücadele problemleri üzerinde büyük bir dikkatle durdular. Bu cümleden olarak, sağa sapma eğilimlerini kuvvetlendiren sosyal-ekonomik ve politik etkenleri ve aynı zamanda bu süreçte neofaşist parti ve grupların oynadıkları rolü, bunların günümüzde uyguladıkları taktiği tahlil etmeye çalıştılar.

⁽⁶⁾ Pool, kapitalistlerin birleştikleri bir teşekküldür. Bu teşekkülün bütün üyelerinin kârları evvelâ bir genel fonda toplanmakta ve daha sonra önceden tespit edilmiş orana göre üyeler arasında paylaşılmaktadır. (Not red.)

Alman Komünist Partisi Merkez Yönetim Kurulu Prezidyumu üyesi M. Şefer şunları söyledi: Tehlikeli yanlışlardan biri de, somut faşist tehlikenin ortaya çıkmasının daima bir yığınsal faşist partinin varlığına bağlı olduğu düşüncesidir. FAC'de görülen aşırı-sağ ve neofaşist tehlikenin güçlenmesi olayı da böyle bir yanlışlıktan ileri geliyor. Örneğin, 1972 seçimlerinde yeni nazizmin Nasyonal-Demokrat Partisi'ne verilen oyların azalmış olması gerçeğine dayanılarak, FAC'nin sağcı aşırılığa ve neofaşizme karşı muafiyete sahip olduğu gibi hatalı bir sonuç çıkarılmak isteniyor.

Bugün, şüphesiz ki, koşullar Hitler faşizminin doğduğu zamanlara kıyasla bambaşkadır. Dünyada artık bir sosyalist devletler sistemi vardır. Eski Alman devletinin bir kısım toprakları üzerinde yeni bir sosyalist devlet, yani Alman Demokratik Cumhuriyeti meydana gelmiş ve gelişmektedir. Nazizm eski biçimleriyle gözden düşmüştür. Tek başına Batı Alman devletinin kurulmasında, yönetici çevreler, halkın demokratik isteklerini gözönüne almak-tan kaçınmadılar ve bunlar FAC Anayasasında dile getirildiler.

Fakat, memlekette, bir zamanki Hitler faşizminin yaratıcısı olan tekeli sermaye eski ekonomik ve politik gücünü tekrar bulmuş durumdadır. Bu devlet faşizminin yeniden başkaldırmasına bilhassa yatkın hale getiren politik özellikler ortadadır. Bir özel kanun gereğince, halen FAC'ye ait olmayan bölgelerden çıkma eski Hitler memurlarına işe alınmada imtiyazlar tanınmaktadır. Böylelikle, eski naziler devlet katlarına, özellikle kilit noktaları sayılan görevlere, polise, adliyeye, yeniden silâhlandırmadan sonra ise orduya da sokuldular. Memlekette komünistlere karşı, barış politikası isteyenlere ve demokratlara karşı yığınla kovuşturmalar örgütlendi. Hitler devleti kararlarının hemen aynen geçirildiği bir politik ceza kanunu hazırlandı. Arkasından demokratik örgütler yasaklandı. Böylece, devlet makinesinde, FAC emperyalizminin, belirli durumlarda ve yığınların mücadelesiyle engel olunmadığı takdirde, tekrar faşist yönetim biçimlerine geçmesine imkân verecek koşullar yaratıldı.

Memlekette yığınların ideolojik görüşlerini etkilemek, onları yanıltmak için devamlı olarak çalışılıyor. Bu yolda çalışanlar, anti-semitizm gibi biçimlerden vazgeçmiş olsalar da, anti-komünizmi ve intikamcılığı bir ideolojik silâh olarak kullanmaya, okullarda, basında, radyoda, televizyonda ADC'ye karşı iftira kampanyaları açmaya devam ediyorlar. Ders kitaplarında, İkinci Dünya Savaşının nedenleri üzerinde anti-komünizm ve intikamcılık ruhunda sahtecilikler yapılıyor. Faşizm temize çıkarılıyor.

M. Şefer'e göre, tekeli sermayenin faşizme geçerek egemenliğini korumak üzere âni denemelere kalkışması gözden uzak tutulmamalıdır. Nasyonal-Demokrat Parti denemesi, emperyalizmin bunalımı döneminde faşist hareketlerin ne kadar çabuk gelişebildiğini gösterdi. 1964 yılında birkaç küçük neofaşist gruptan oluşarak meydana çıkan bu parti, ertesi yıl yapılan parlâmento seçimlerinde oyların % 2'sini kazandı. 1967-68 yıllarında, nis-

peten pek derin diyemeyeceğimiz ekonomik bunalım koşullarında, FAC illerinin birinde oyların % 9,7'sini elde etti. 1972 parlâmento seçimlerinde oyların ancak % 0,5'ini almış olsa da, önce güvenini ve oylarını kazandığı seçmenlerin bu defa HDB-HSB'ni destekledikleri, zira bu birleşmenin şahsında kendi çıkarlarına uygun politikayı güden bir parti gördükleri gözönünde bulundurulmak gerekir.

Memlekette, şimdiki hükümet de büyük sermayenin çıkarlarını temsil ettiği için, demokratik haklara karşı saldırı devam ediyor. Almanya Komünist Partisinin yasaklanması toplum için daimi anti-demokratik tehlike kaynağıdır. Yasama alanında bir sağa sapma görülüyor. 1972 yılında, gizli servislerin ve polis organlarının imtiyazlarını genişleten ve halkın haklarını sınırlayan dört kanun, aynı zamanda komünistlerin devlet hizmetlerine alınmasını, okullarda, üniversitelerde vb. öğretim üyesi olmalarını yasaklayan bir karar kabul edildi.

AKP demokratik hak ve hürriyetlere yönelik saldırıya karşı mücadele ediyor. Bu saldırının toplumun faşistleşmesi tehlikesini gizlemekte olduğunu belirterek uyarılarda bulunuyor. Partimiz, bir yandan, şimdiki durumun faşizme eşit olduğunu iddia eden aşırı-sollara da karşı koymaya çalışıyor. Bu gibi değerlendirmeler, faşist tehlikenin gerçek yüzünü maskelemeleri bakımından elbette tehlikelidir.

P. Mavromatis, sözcüden izin isteyerek, FAC demokratik güçlerinin her zaman bunalım durumlarında arttığı görülen faşist tehlikeyi geriletebilecek yeteneğe sahip olup olmadıklarını sordu. M. Şefer, cevabında, halen ciddi bir faşist tehlike olmadığını söyledi ve şöyle devam etti: Her durumda başarılı bir eylem gösterebilmemiz üç gereği yerine getirmemize bağlıdır. Birincisi, işçi sınıfının Marksist partisi olarak AKP'ni güçlendirmek; ikincisi demokratik haklar, anti-monopolist reformlar uğrunda ve sosyalizme daha ileri doğru yol açılması için yürütülen mücadelede işçi sınıfının eylemlerini sağlamak; üçüncüsü de halkın bütün anti-monopolist güçlerinin sağlam ittifakını meydana getirmek ... İşte AKP'nin politikası da bu hedeflere yöneliktir.

M. Şefer, bugün sosyal-demokrat hükümetin uyguladığı baskıların HDB-HSB hükümetinin baskılarından farklı olup olmadığı sorusuna şöyle cevap verdi: Aradaki fark büyüktür. Gerçi sosyal-demokrat hükümet baskı tedbirlerinden vazgeçmiş değildir, fakat onun başlıca metodu, işçi sınıfını, bu sınıfın örgütlerini ve özellikle sendikaları devlet-tekeli kapitalizmi sistemi içinde entegre etmek, bütünleştirmektir. Ve bu yoldaki denemelerine hiç de ara verdiği yoktur.

İtalyan Komünist Partisi Sekreterliği yardımcı görevlilerinden M. Tognoni şu konuşmayı yaptı: Otoritarizm ve neofaşizmin gerektiği gibi anlaşılması ve bunlara karşı mücadelenin güçlendirilmesi sorunu günümüzde bilhassa ciddi ve ertelenmeye gelmez bir önem kazandığı için, bu sempo-

yumu doğru ve tam zamanında bir girişimin ürünü sayıyorum. Neofaşistler ve sağcı-aşırılar, etkilerini genişletmek için ellerinden geleni yapıyorlar. Uluslararası ilişkilerini güçlendiriyorlar. Yakın geçmişte FAC'de ve İtalyada yapılan neofaşistler kongreleri buna tanıklık ediyor. Eylemleri, daha ziyade, Avrupada Amerikan emperyalizminin en gerici çevreleriyle yakın temas halinde çalışan faşist ve otoriter devletler hükümetlerine, örgütlerine ve istihbarat servislerine, öncelikle CIA'ye ve NATO'ya dayanıyor.

Bu kuvvetlerin başlıca hedefleri, Avrupada gerginliğin azaltılmasına yönelik her eğilimi önlemek veya geciktirmek; kapitalist memleketlerde sosyalizm için çalışan güçlerin başarılarına engel olmak; bilhassa diğer sol güçlerle ittifaklar kuran güçlü komünist partilerinin bulunduğu ülkelerde, mevcut demokratik rejimlerin güçlenmelerine, ilerici demokrasiye ve sosyalizme doğru ilerlemelerine yol vermemektir.

Neofaşist hareketler ve partiler, en gerici tekkelci zümrelerin desteğini kazanmaya, daha çok şehir ve köy orta tabakalarından ve aynı zamanda lümpen proleterlerden oluşan yığınsal bir temel meydana getirmeye, diğer partilerde ve özellikle devlet katlarındaki tutucu ve gericilerle temaslar ve ittifaklar kurmaya çalışıyorlar. Onların plânı, İtalyada yaygın deyişle bir «âsayiş bloku» yaratmak, yani demokratik kurumları ve yasama kurumlarını veya ismi var cismi yok hale getirerek, işçi partilerine ve emekçilerin diğer sınıfsal örgütlerine birer usululuk gömleği giydirerek devlet üstyapılarını değiştirebilecek bir hükümeti işbaşına getirmektir.

İtalyan Komünist Partisi, İtalyan tekkelci burjuvazisinin otoriter ve faşist eğilimlerinin gayet kuvvetli olduğunu daima gözönünde tutmaktadır. *Toliat* yoldaş bunu her zaman hatırlatıyordu. Komünist ve İşçi Partilerinin 1969 Yılı Uluslararası Danışma Toplantısında *Berlinguer* yoldaş da bundan bahsetti. Komünistler, anti-faşist direnişin ana kazanımlarını savunan İtalyan işçi ve demokratik hareketinin gücünü de görmektedirler. Bu hususta yalnız birkaç kanıtla işaret etmekle yetineceğiz. Neofaşistler ulusal kongrelerini yaparlarken, İtalyanın birçok şehrinde ve özellikle Roma'da büyük anti-faşist gösteriler yapıldı. Bu gösterilerin, 13 Ocak 1973 günü orta-sağcı Andreotti hükümetine karşı yapılan büyük grevle örülmüş olması dikkate değer. Ülkede, yeni demokratik siyasal yönelimi sağlamak ve aynı zamanda faşizmin kökünü kazımak için aktif bir mücadele yürütülmektedir.

Son yıllarda İtalyada faşist saldırılar hissedilir derecede arttı. Öyle ki, gece vakitleri demokratik gazetelerin idarehanelerine, Komünist Partisine ve diğer demokratik örgütlere saldırılar, sol eylemcilere karşı kıyım hareketleri ve devlet binalarında bomba patlamaları artık günlük olaylar halini aldı. Bu serkeşliklerden maksat, «otoriter devlet» yönetimini canlandırma yolundaki sert tedbirleri haklı göstermek üzere, son derece gergin bir du-

rum yaratmaktır. En tehlikeli-neofaşist-aşırılığa karşı mücadele için yığınların seferber edilmesini, parlamento-dışı sol güçler adı verilen, genellikle serüvenci ve sık sık da kışkırtıcı bir politika izliyen gruplar güçleştirmektedir.

Son seçimlerde neofaşistlere verilen oy sayısında artış vardır. Sağcı nasyonalist İtalyan Sosyal Hareketi (ISH) parlâmentoda güçlendi. Bu hareketin mensupları, hükümetin politik seçimi üzerinde şu veya bu biçimde etki yapmayı deneyebilirler. Bunlar, yığınlarla ilişkilerini genişletmek için, yığın örgütlerinden, hayır cemiyetlerinden ve özellikle İtalyan Emekçi Sendikaları Konfederasyonu'ndan yararlanmaya çalışıyorlar. Neofaşistler en çok Güney İtalyada nüfuz sahibidirler. Bu kesimde yalnız şehir orta tabakalarının önemli bir kısmı değil, mal-mülk ile ilişkisi olmayan sınıfları da etkileri altına alabiliyorlar. *Recio di Kalabriya*'da yoksulluğu ve geri kalmışlığı ustaca sömüren neofaşistler, diğer sağcılarla birlikte, birkaç hafta devam eden coşkun yığın hareketine korporatif ve yersel istekler temeli üzerinde baş olabildiler.

ABD Komünist Partisi Ulusal Şurası üyesi *F. Bart* şu noktayı belirtti: Bizde böyle birçok «Kalabriya»lar var. Birleşik Amerikada milyonlarca insan sürekli olarak işsizdir. Büyük sayıda insan ve çokçası gençler de, ya âvarılık, ya da yolsuzluk suçlamasıyla demir parmaklıklar arkasına atılmışlardır. Bütün bu insanlar lümpen proletarya veya deklâse elemanlar vasfını kazanarak oluyorlar. Bu olgunun özlüğü daha derine inilerek incelenmek ister. Bu gibi güçlerin mutlaka devrimci hareket için taban teşkil ettiği görüşü büsbütün kabul edilemez. Fakat halk arasında, özellikle yoksulların barındıkları semtlerde, geto'larda büyük zümreler teşkil eden mutsuz insanlar genel mücadelede önemli bir etken sayılmalıdır.

M. Tognoni şunları ekledi: İKP lümpen proletaryanın devrimci bir potansiyele sahip olduğu görüşündedir ve bu sosyal zümre üzerinde belirli bir etki yapmaktadır. Roma kenar semtlerinin sakinleri, Komünist Partisinin kazandığı oyların yansını vermektedirler. Bunlar arasında, faşizme karşı sokak gösterilerine katılan lümpen proleterler az değildir.

Sözcü şöyle devam etti: Neofaşizmin önderleri, bu akımın sosyal temelini güçlendirme çabasıyla, bir ideolojik, politik ve ekonomik plâtfom hazırladılar. Bu yolda, 1973 Ocak ayında yapılan sağcı nasyonalist İtalyan Sosyal Hareketi kongresinin kararı en önemli adımı teşkil eder. Bu kararda, politik alandaki amaç, «devlet iktidarına memleket yönetiminde en başta gelen rolünü garantilemek için gerekli sağlamlık ve eylemselliği yeniden kazandırarak, âsayiş ve otoritenin önemini savunmak» olarak saptanmaktadır.

Ekonomik alanda, «korporatif yönde radikal değişiklikler yapılacağı», «şimdiye kadar Marksist doktrinlerin mânasızca yararılandıkları materyalist sınıfsallığın giderileceği» ilân edilmektedir. Dış politika alanında da,

«Atlantik Paktı'na katılmada kayıtsız-şartsız daha güçlü bir varlık gösterilmesi, silâhlıanmada dengeye ulaşılması, komünizmle mücadelenin barışı ve Avrupa güvenliğini garantileyen ve tuttuğunu koparan bir araç haline getirilmesi» gibi istekler ileri sürülmektedir.

ISH'nin böyle bir plâtfomu demokratik yoldan gerçekleştirme niyetini ilân etmesinin ne kadar aldatıcı olduğunu ispatlamak gereksizdir. İtalyada neofaşist hareket, görünen cephesini hafifçe boyamakla yetinmekte olsa da, özlüğü bakımından ve kamuoyunun gözünde yine eskisi gibi kalmaktadır.

Sözcüye şunları sordular: «İtalyanın tecrübesinden hareket ederek neo-faşizmi tanımlıyabilir misiniz?» M. Tognoni şöyle cevap verdi: İtalyan neo-faşist hareketi 1920 yılları faşizminden farklıdır. Bu akım artık nasyonalizm oyunu oynamaz. Neofaşistler Amerikan efendilerinin en dalkavuk uşakları olarak hareket ediyorlar. Bu akım, yığınsal bir hareket olarak bundan böyle üniversite gençliğine yaslanamaz. Ve nihayet, o kadar büyük bir örgütlü güce de sahip değildir. Neofaşizmin teorik tanımı söz konusu ise, geçmişte komünist hareketi tarafından yapılmış olan tanımlamaya artık herhalde biraz ilâvede bulunmamız gerekecektir. Bugün esas ödevimiz, memleketin somut koşulları içinde neofaşist hareketi tahlil etmek ve ona karşı etkinlikle mücadelenin plâtfomunu belirlemektir.

Neofaşist hareket, soyutlanmış olduğu için, ciddi ve kaçınılmaz bir tehlike teşkil etmiyor. İtalyan kapitalizminin yönetici çevreleri, bu hareketten, kışkırtıcı maksatları için, şantaj için ve reformlara karşı aldıkları bazı tedbirlere destek olarak yararlanabilirler. Fakat bugün neofaşistlerle açık bir ittifaka girmeyi düşünmedikleri meydandadır.

İspanya Komünist Partisi MK Yürütme Komitesi üyesi M. Askarate, çağdaş faşizmin sınıfsal özlüğü sorununa değinerek, her kapitalist devletin özde bir burjuva diktatürası teşkil ettiği hakkındaki Leninci hükmü hatırlattı ve özetle şunları söyledi: Bu diktatüraya değişik biçimlerde kendini gösterebilir. Ve biz, burada, burjuva demokrasisi ile faşizm arasındaki büyük farkı görmezlik edemeyiz. Komintern'in VII. Kongresinde faşizm sorununun görüşülmesi münasebetiyle G. Dimitrov'un yaptığı tanımlamalar, ana hatlarıyla bugünkü koşullarda da geçerlidir. İspanyada, faşizm ile burjuva demokrasisi arasındaki farkın inkârı, kapitalizme karşı, sosyalizm için mücadele bakımından demokratik özgürlüklerin ne gibi bir önem taşıdığı hakkındaki Leninci görüşü anlamıyan aşırı gruplara özgü bir iştir.

Belçika Komünist Partisi MK üyesi J. Rasken şunları söyledi: Memleketimizde mali çevrelerin bugünkü politikası, hükümeti oluşturan üç geleneksel partiden – Sosyalist Partisi, Hristiyan – Sosyal Parti ve sağcı liberal yönelimli Hürriyet ve İlerilik Partisi – yararlanma temeline dayanıyor. Burjuvazi, uzak geleceği de düşünerek, yani büyük sermayenin çıkarlarını savunma rolünü geleneksel partilerin oynayamayacak hale gelebileceklerini hesaba

katarak, iki partiyi de – «Volksünie» ve Valonslar Birliği – yedekte tutmaktadır. Bunlar ulusal sorunda şimdiki iktidara muhalif durumda olup, memlekette tekellerin egemenliğini garantiliyecek bir federal kuruluş istemektedirler.

Büyük sermaye şimdi burjuva parlâmentarizmi çerçevesinde manevraya elverişli belirli politik olanaklara sahip olduğundan, faşist gruplara bel bağlamıyor. Şimdilik faşistler zayıf örgütlüdür ve eylemleri açık değildir; şurda burda kümelenmek, plâkat ve afiş yırtmak gibi «çıkışlar» ise, halk üzerinde hemen hemen hiç etki yapmıyor. Ama yine de çeşitli politik örgütlerde, özellikle «Halk Birliği»nde ve Hristiyan Sosyal Parti'de faşist ve neofaşist elemanlar eylem gösteriyor. Bunların çıkışları her defasında demokratik örgütlerin ve sendikaların sert direnişiyle karşılanıyor. Bu hususta yabancı işçiler büyük bir rol oynuyorlar. Örneğin, yabancı işçiler, İtalyan faşisti Almirante'nin Belçika'ya gelmesine engel olabilmişlerdir.

Giderek artan işsizlik, küçük tüccarların yıkıma uğramaları, sosyal ve ulusal problemlerin keskinleşmesi, demokratik kurumları gözden düşürüyor ve her zaman faşizmin canlanabileceği koşullar yaratıyor. Belçika Komünist Partisi, sağa sapmaya engel olabilmek için, Sosyalist Parti'yi işbirliğinden vazgeçmeye çağırıyor ve memlekette destek görebilecek bir yeni politika belirlemeye çalışıyor.

F. Bart şöyle dedi: Demokratik özgürlükler ancak sınıf mücadelesi içinde savunulabilir. Devlet-tekel kapitalizminin bunalımı gericiğin çeşitli biçimlerde daha da güçlenmesine sebep olmakta ve devlet mekanizminde sağa sapmayı doğurmaktadır. Birleşik Amerikada tekeli sermayenin her iki partisi de, rahminde sağ tehlike dölütünü taşıyor. Bunların memlekette politik iktidar üzerindeki tekeli, demokrasi mücadelesinde güçlükler yaratıyor. Gericî zümrelerin çıkarlarını sağlama çabalarıyla kapitalizmin her iki ana partisi içinde kolayca eylem gösterebilirken, işçi sınıfı ve yığın hareketleri böyle bir olanaktan yoksundur. Onlara, menfaatlerini savunabilmek üzere, işçi sınıfının baş olduğu bağımsız bir politik parti gereklidir. ABD Komünist Partisinin programındaki isteği de budur.

Marksistler demokratik haklar mücadelesini toplumu yeniden kurma mücadelesiyle birleştiriyorlar. Burjuva-demokratik hürriyetlerini savunmak, Marksistlerin burjuva devleti konusundaki tutumlarıyla çelişmez. F. Engels şöyle der: «Politik hürriyetler ... bizim silâhımızdır; ... bu olanakların kullanılması mevcut rejimi tanımak anlamına gelmez.» (7)

Amerikan emperyalizmi bugüne bugün hâlâ güçlüdür ve manevra yeteneklerini korumaktadır. Ne var ki, halk yığınlarının baskısı karşısında direnebilmek için, emekçi haklarına karşı yeni saldırılara geçmektedir. Amerikan emperyalizminin savunucuları demokratik hürriyetleri boğmak için çeşitli plânlar hazırlıyor ve hep anayasaya dayanarak bunları gizlemeye

(7) K. Marks ve F. Engels, Eserler, c. 17, s. 422.

çalışıyorlar. Bu cümleden olarak, Z. Brzezinski, «su götürmez tehlike» döneminde kurulması öngörülen bir «anayasal diktatörlük» görüşünü ileri sürüyor. ⁽⁸⁾ Cumhurbaşkanı yetkilerinin artırılması, sağcıların saldırılarının güçlenmesinden ve demokratik süreçlerin baltalanmasından başka bir şey değildir. Kongre giderek daha az rol oynamakta, cumhurbaşkanının imtiyazları genişletilmektedir. Mevcut anayasal haklar çoktan rafa kaldırılmıştır. Bazı kurumlar, özellikle CIA, demokrasinin başı üstünde daimi bir tehlikedir. ABD Komünist Partisi Genel Sekreteri G. Hol bu örgütü şöyle niteliyor: «Bu organ, ciddi endişeler telkin eden bir egemenliğe sahip bulunuyor. O kadar ki, her eylemi halktan gizlenen bu örgüt, isterse saldırı harpleri de açabilir. Her şey hükümetin yetkilerinin gaspedilmesine doğru gitmektedir ...» ⁽⁹⁾

Emperyalizmin çürümesi sosyal bunalımda kendini gösterir. Halkın bütün tabakaları ve özellikle genç kuşak üzerinde, geto'lar azınlıkları üzerinde etki yapan bu bunalım, ırkçılığın ve gericiliğin aızıtması yolunda kullanılır. Amerikan fütürologları şöyle yazmaktadırlar: «Gerçekte aşırı solcu çıkışlara karşı tepki olarak kendini gösteren Amerikan faşizmi, alabildiğine yurt-severlik ve geleneksel toplumsal moral çağrısında bulunduğu, uyuşturucu madde ticaretini kesinlikle engellediği, beyazlarla siyahlar arasındaki ırkçılığa ve ayrıma son verdiği ve sendikaları dizginliyebildiği takdirde, uluslararası alanda kesin bir kuvvet politikası veya hattâ soyutlama hattı uyguladığı takdirde, çok geniş ölçüde yayılabilir ve demokratik bir renk bile kazanabilir.» ⁽¹⁰⁾ Görülüyor ki, bu hükümetleri aşırı-sağcılar pekâlâ benimseyip kullanabilirler.

Geto'larda amansız polis gözetlemesi, terörün alıp yürümesi ve yığınla tutuklamalar, ırksal kovuşturmalar, bazı kimselerde artık faşist bir devlette yaşamakta olduğumuz fikrini uyandırdı. Böyle düşünenler yalnız geto'lardaki birçok tedirginden ibaret değildir. Aşırı solcu çevrelerinde de bundan söz ediliyor. Ve bu sonuçlama, politik olgunluk yetersizliğini, halen mevcut tekelleri kapitalizm yönetim sisteminden kesinlikle ayrılan faşist devletin karakterini yeterince anlayamamış olmayı yansıtır. ABD'de şimdiki durumun tahlili, Birleşik Amerikada henüz faşist rejim olmadığı ve yakın gelecekte de bunun öngörülmeyeceği sonucunun çıkarılmasına imkân veriyor. Basında ve sözlü demeçlerde hükümetin terörist eylemleri sık sık faşist diye nitelense bile, bu gibi değerlemeler bilimsel sayılamaz. Sekter anlayışlar daima işçi sınıfının soyutlanması sonucunu doğurur. Böyle görüşler yalnız sağcıların işine yarar ve ilerici hareketi zayıflatır.

Bugünkü koşullarda, politik akım olarak sağcıların tam üstünlük elde

⁽⁸⁾ Z. Brzezinski, *Ideology and Power in Soviet Politics*. New York, 1962, p. 18.

⁽⁹⁾ G. Hall, *Imperialism Today*, New York, 1972, p. 119.

⁽¹⁰⁾ H. Kahn and B. Bruce-Briggs, *Things to Come*, New York, 1972, p. 98.

etmeleri kaçınılmaz değildir. Memlekette onları bozguna uğratmayı amaçlayan bir hareket beliriyor. ABD'de sağcıları hezimete uğratmak bizim dolaysız ödevimizdir, ve bu diğer ülkeler için de bir hayli önemli olacaktır.

Kanada Komünist Partisi Merkez Yürütme Komitesi üyesi M. Doig şöyle konuştu: Kanadada neofaşist örgütlerin sayısı çok değildir ve yığınlardan belirli bir destek gördükleri de söylenemez. Parti, neofaşist örgütlerden gelebilecek tehlikeyi küçümsememekle beraber, sağa sapma tehlikesi gizliyen şimdiki durumda gericiliğin ve tekelleri sermayenin onları her suretle destekleyip teşvik ettiği gerçeğini de gözden uzak tutmuyor.

1972 yılında, Toronto'da, göçmen milliyetçilere ait Letonya Salonu, ziyafet adı altında miting yapmaları için iki defa neofaşist grupların emrine verildi. Aynı binanın önündeki sokakta anti-faşist göstericiler polis tarafından coplanırken, içeride, salonda, yetkililerin suskun muvafakatıyla, Kanada neofaşist grupları – Edmund Burk Cemiyeti ve Batı Muhafızları – üyeleri, John Birch Cemiyeti ve Ku-Kluks-Klân üyeleriyle kadeh tokuşturuyorlardı. Bugün, yüzkıztarıcı bir üne sahip olan bu ABD faşist örgütleri, Kanadada birer şube açmış olmakla öğünmektedirler.

Edmund Burk Cemiyeti ve Batı Muhafızları ırkçılığı yaymaya çalışıyorlar. Bunların plâkatlarında ana şiar şudur: «Kanada beyaz kalmalıdır!» Yayımladıkları berbat kitaplar «Kanadanın genetik pool'unun arklığını koruyalım!» gibi nazi tipi çağrılarla doludur. Bu örgütlerin mensupları ateşli silâhlar da kullanmakta, ilerici eserlerin satıldığı kitapçevlerini ateşe vermektedir, Komünist Partisinin aktivistlerini tehdit etmektedirler. Anti-komünizm, bunların başvurdukları araçlar hazinesinde başlıca silâhtır. Kanada ve SSCB halkları arasında işbirliği politikasını her fırsatta yermektedirler.

Olaylar ve gerçekler, neofaşist grupların kendilerine daha geniş bir destek aradıklarını gösteriyor. Gericilik, emekçilerin yaşama düzeyine ve demokratik haklarına tekellerin saldırmakta olduğu koşullar içinde neofaşist gruplara kanat geriyor. Tekellerin uyguladığı işçi düşmanı katı politikanın baskıcı karakteri neofaşist eğilim ve fikirleri besliyor. Tekeller işçi sınıfının örgütlerine karşı mücadelede neofaşist metotlara gitgide daha sık başvuruyorlar.

İşçi sınıfı ve demokratlar, aralarında birliği durmadan güçlendirerek sağ tehlikeye karşı koymaya çalışıyorlar. Geçen sonbaharda, İngiliz Kolumbiyası'nda sendikalara karşı Sosyal Güven Partisi bölge hükümetinin kıskırttığı polis tecavüzlerinden hemen sonra yapılan seçimlerde, birleşik ve örgütlü işçi hareketi bu hükümeti silip süpürdü. Trüdo hükümetinin «askeri durum tedbirleri kanunu»nu yürürlüğe koyduğu 1970 Ekim ayında, evvelâ Fransız Kanadası'nda, daha sonra da İngiliz Kanadası'nda, hükümetin parçalanmasına yol açan ve onu baskı kanunlarından vazgeçmek zorunda bırakan çözümleyici etken yine işçi sınıfının eylemleri oldu.

İşçi sınıfının ve demokratik güçlerin eyleminde Komünist Partisinin

inisyatifi ve mücadeleyi yönetimi, Amerikan emperyalizmine, Kanada tekel-lerine karşı, Kanadanın sağa sapmasına karşı cephe alan geniş bir demok- ratik ittifak için elverişli koşullar yaratacaktır.

İngiltere Komünist Partisi Yürütme Komitesinin şube yardımcısı D. Koen şunları söyledi: Britanya emperyalizmi, Avrupa gerici güçleriyle Ortak Pa- zar çerçevesinde bağlaşıklığın yardımıyla memlekette baskı ve otoritarizm politikasına geçerek bugünkü uluslararası politik mevzilerini kurtarmak istemektedir.

Memlekette açık bir faşizm ve neofaşizm tehlikesi olduğunu söyleyemeyiz. Fakat ortada İngilterenin yavaş yavaş bir otoriter korporatif devlet haline gelmesi tehlikesi vardır. Bu tehlike, ilkönce, işçi sınıfının haklarına, özellikle sendikal haklara yapılan saldırıda kendini gösteriyor. İkincisi, parlâmento- nun yetki ve imtiyazlarına karşı saldırıya geçiliyor. Üçüncüsü, yasama siste- minin gericilik yararına değiştirilmesi eğilimi beliriyor. Bütün bu etkenler, H. Vilson'u bile, Hiyt tutucu hükümetinin izlediği politikanın memleketi Musolini devleti tipinden bir korporatif devlet yoluna doğru itmekte oldu- ğunu itiraf etmek zorunda bırakıyor.

«Sanayide ilişkiler» kanunu, İngilterede, işverenlerle sendikalar arasında daha önceki sözleşmeler pratiği yerine, ücretler düzeyinin ve çalışma koşul- larının devletçe düzenlenmesi usulünü getiren yeni bir devir açıyor. Bu kanuna itiraz, her ne biçimde olursa olsun, demokratik kurumlara el uzatma olarak niteleniyor. Yunanistan ve İspanya bir yana, hiç bir kapitalist mem- lekette böyle bir kanun yoktur. Öngördüğü sınırlamalarla, bu kanun, ABD'nin Taft Hartli kanunundan da beterdir. Amacı besbelli ki, işçilerin menfaatlerini savunan ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi için savaştan eylemsel sınıfsal örgütler. olarak sendikaları ortadan kaldırmaktır. Aynı zamanda grevleri, dayanışma gösterilerini ve özellikle hükümet aleyhin- deki politik grevleri önlemek için hukuki bir temel yaratmaktır.

Otoritarizm tehlikesine karşı mücadelede sendikaların ne gibi bir rol oynadıkları sorusuna, D. Koen şöyle cevap verdi: Britanya Treydünion- larının yönetiminde, sözgeleşi beş yıl öncekinden daha farklı bir kuvvetler oranı vardır. Şimdi Britanya Treydünionlar Konfederasyonu (TUC) Genel Konseyi'nde sol kanat ağır basmaktadır. Sendikaların % 95'i «sanayide ilişkiler» kanununu tanımaya yanaşmıyor ve zorunlu kayıt işlemine razı olmuyorlar. Memlekette hükümetin politik hattına karşı tepki olarak çok şiddetli sınıfsal çatışmalar mayalanıyor. Bu çatışmalar boyunca, sendika- ların daha da sola kayacakları şüphesizdir. Bu dönümün gerçekleştirilmesi daha ziyade Komünist Partisine bağlıdır. İşçi Partisinin tarihinde ilk defa olarak, kendi sağcı yönetimini geriletme ve düşürme olanağı belirmektedir.

M. Koen'in bu sözlerini, neofaşist ideolojiye karşı mücadele konusuna hasredilen birçok konuşma izledi. Avusturya Komünist Partisi MK üyesi A. Matsinger şöyle dedi: Faşizmin kökünü kazıma işinin ideolojik yanı da

vardır. Bu işin çözümü, halkın demokratik ruhta eğitilmesini, neofaşist ideo- lojinin omurgası olan anti-komünizme ve anti-sovyetizme karşı sistemli bir mücadele yürütülmesini gerektirir. Avusturyada şimdiki durumun özelliği, anti-komünizm ve anti-sovyetizmi getirenlerin yalnız neofaşist gruplar değil, aynı zamanda açık faşist örgütlerin aleyhinde olan burjuva politika- cıları olmasıdır. Bu politikacılar, kendi anti-komünizmleriyle bazan ister istemez neofaşist kuvvetleri desteklemiş olmaktadır.

Geçen yılın sonunda Karintiya'da, Nasyonal-Demokrat Parti üyelerinin dahil bulundukları şovnist «Heimatsdienst» (Yurt hizmeti) birlikleri ve Hem- şerilik Cemiyetleri grupları, Slovak ulusal azınlığının haklarına karşı kışkırtıcı eylemlere giriştiler. Başbakan B. Krayski, önce bu eylemleri neofaşist hare- ketler olarak niteledi, amma birkaç gün sonra yelkenleri indirdi. Bu da rastgele değildir, zira iki büyük parti-Avusturya Halk Partisi ve Sosyalist Parti – neofaşistlerin oylarını kazanmaya çalışmaktadırlar. Bu partilerin anti-komünizm ve anti-sovyetizme birleşen oportünizmi, faşist ideolojinin belirli bir sınır çekilerek soyutlanmasına engel olmaktadır.

Komünist Partisinin ve bütün ilerici güçlerin ödevi, demokratik fikirlerin öncelikle gençlik arasında yayılması için, demokrasinin genişletilmesi için mücadele etmek, nasyonalizme ve neofaşizme, her türlü belirtisiyle anti- komünizme kesinlikle karşı koymaktır.

İrlanda (Kuzey İrlanda-not. red.) Komünist Partisi Genel Sekreter yardım- cısı D. Stüart özetle şu konuşmayı yaptı: İdeolojinin karakterini belirlemede büyük bir isabet ve onun şu veya bu aşamadaki somut rolünün özenle tahlili gereklidir. Kuzey İrlanda «mini-devlet»inin kurulması, özlüğü baki- mindan emperyalist üniönizm ideolojisinin gelişmesine yardım ediyordu. Bu ideoloji, güya İngiltere ile ilişkilerin İrlanda iş adamının, küçük çiftçisinin ve işçisinin bütün problemlerinin, aynı zamanda halkın din ve mezhep prensipine göre kasten ikiye bölünmesinden ve protestanlar kesimine kato- likler kesimi üzerinde üstünlük tanınmasından doğan problemlerin çözül- mesine yardım edeceği yolundaki aldatıcı düşüncelere dayanıyordu. Kuzey İrlandada yurttaşlık hakları için mücadelenin başladığı ve bu demokratik hareketin şiarları altında ve hattâ üniönist'lerin beraberce savaştıkları 1968 yılında Üniönistler Partisi saflarında sınıf durumuna göre bir ayrılma baş- ladığı görüldü.

Ne var ki, aşırı-sollar üniönizmin her türünü faşizm sayıyorlardı. Böylesikle de, protestan işçilerin belirli bir kısmını hareketten koparabildiler ve bunlar da üniönist pomeşçiklerin ve sermayecilerin yönetimini reddetmeye baş- ladılar. Aşırı-solların bu sekterce tutumu, protestan işçilerin, bu harekete sırf katoliklerin yurttaşlık hakları için girişildiğini düşünmeye başlamaları sonucunu doğurdu. Bundan da, din düşmanlıklarını körüklemek üzere, üniönistlerin sağ kanadı faydalandı.

Son yılların olayları, ünionistler sağ kanadının neofaşist ideolojisinin iflâs ettiğini gösterdi. Ünionistler iktidardan uzaklaştırıldı. Fakat sağcılar, işçileri tekrar kendilerinden yana çekmek niyetiyle, bu defa «Avangard», «Elster Savunma Birliği», «Loyalist İşçiler Birliği» gibi yeni örgütler çatıştırdılar.

Britanya emperyalizmi, Kuzey İrlanda emekçilerinin iki öbeği arasındaki parçalanmayı ve silâhlı çatışmaları sömürerek ustaca manevralar çeviriyor, ülkedeki egemenliğini korumak için askeri kuvvete de başvuruyor. İrlanda Komünist Partisi, bugünkü durum ve koşullar içinde, İrlanda probleminin iç harp yoluyla halk yararına çözülemeyeceği kanısındadır ve bu çözümü salık veren «Geçici İrlanda Cumhuriyet Ordusu» (IRA)'nın görüş ve tutumunu reddetmektedir. Bizim başta gelen ödevimiz işçi sınıfının birliğini sağlamaktır. Ülkenin gerek kuzey kesiminde, gerekse güney kesimindeki savaş, tüm İrlanda halkının menfaati gözetilerek demokratik haklar için yürütülmelidir.

Irak Komünist Partisi MK üyesi A. Haçadur, Irakta milliyetçi hareket içinde faşist eğilimlerin belirmesinden söz ederek, her şeyden önce bunların tarihsel köklerine dikkati çekti ve özetle şunları söyledi: İkinci Dünya Savaşı yıllarında, Irakta gerici milliyetçiler, faşizmin mihveri olan devletlerin askeri başarılarının İngiliz sömürgecilerine karşı savaşa da yardım edebileceği hulyalarını yayıyorlardı. «Düşmanınım düşmanı dostumdur» diyen yanlış mantık safsatasını kabul etmişlerdi.

Arap milliyetçi hareketi, anti-emperyalist ulusal kurtuluş hareketinin önemli bir organik parçası haline gelerek, faşizm fikirlerinin etkisinden tedricen ve adım adım kurtuluyordu. Fakat bu ideolojinin izleri, politik problemleri, özellikle demokrasi problemini, komünistlerle, halk yığınlarıyla ve bunların politik, sendikal, mesleksel ve toplumsal örgütleriyle ilişkiler problemlerini çözümlerken gerici çevrelerin takındıkları tutumda hâlâ kendini göstermektedir. Irak, faşist ideolojinin belirişini, 1963 Şubatı olaylarında ve daha sonra, dökülen komünist, demokrat kanlarıyla, ilerici taraftarlarının kanlarıyla memleketin göle döndüğü zamanlarda en feci biçimde yaşamıştır.

Ülkede son yıllarda gerçekleşen büyük sosyal dönüşümlere rağmen, faşist ideolojiye karşı mücadele önemli bir problem olarak kalmaktadır. Ortada, demokrasiyi yadsımanın en belirgin biçimi olarak anti-komünizm tehlikesi vardır. Emperyalizm tarafından beslenen ve mevcut rejimi devirmek emelinde olan sağcı gerici milliyetçi akımlar, yeniden faşist metotlara başvurmaya geçebilirler.

Yapılan konuşmalarda belirtildiği gibi, günümüz koşullarında politik gericiliğe ve sağ tehlikeye karşı, neofaşizmin çeşitli belirtilerine karşı savaş sorunlarının tüm komünist hareketi çerçevesinde incelenmesi ve geniş

ölçüde görüşülmesi, bütün anti-emperyalist ve sol güçlerin sınıksız birleştirilmesi gerekmektedir. ⁽¹¹⁾

TAKTİKLE İLGİLİ BAZI SORUNLAR

Faşizmi güçlendiren nedir, zayıflatan nedir? «Liberalizasyon»-un gerçek nedeni. Uluslararası atmosferin iyileşmesine ve barışa karşı emperyalizmin kullandığı araç. Demokrasinin kendini savunması. Faşizmin gelişmesini bertaraf etmenin yeni olanakları.

1969 yılında yapılan Komünist ve İşçi Partileri Uluslararası Danışma Toplantısı, çağdaş faşizme karşı savaşlara daha güçlü bir enternasyonal destek gösterilmesi gereğini belirtmişti. Sempozyuma katılanlar, bu ilkesel hükümden hareket ederek, uluslararası politik gerçekliğe ve çeşitli ülkelerin reel durumlarına uygun böyle bir desteğin hangi biçimlerde olabileceği sorununu gözden geçirdiler. Kendi partilerinin bu konudaki görüşleri hakkında bilgi verdiler.

Ayrıca, dünya sosyalist devletler sisteminin varoluşunun, emperyalizme, faşizme ve gericiliğe karşı savaşın en önemli etkeni olduğuna işaret edildi. Bu cümleden olarak, sosyalist ülkelerin dış politikasının önemi, uluslararası gerginliği hafifletme mücadelesinin faşist ya da askeri-oligarşik gruplar tarafından yönetilen şu veya bu memleketin iç durumu üzerindeki etkisi sorunu teorik açıdan müzakere edildi.

Sempozyuma katılanlar, faşizme karşı uluslararası çapta direniş örgütlenirken, faşist rejim ve hareketlerin emperyalizmin global stratejisinde oynadıkları rolün, 1969 yılı Uluslararası Danışma Toplantısı'nda tespit edilen olayın, yani bugün faşist ve diğer zorba rejimlerinin ABD emperyalizmine hizmet ettikleri, dünya emperyalizminin bütün demokratik ve ilerici güçlerin baş düşmanı olduğu gerçeğinin gözönünde bulundurulması gereğini belirttiler.

Daha sonra, birçok memlekette görülen neofaşist hareketlerin, demokratik güçlere öncelikle dış politika problemlerinde darbe indirme çabası gibi özellikleri üzerinde de duruldu. Finlândiya Komünist Partisi MK Sekreterliği üyesi O. Nurminen, konuşmasını bu konuya hasretti ve özetle şunları söyledi: Finlândiyada aşırı-sağcılar ve neofaşistler, asıl darbelerini, memleketimizde SSCB ile Dostluk, İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Antlaşması'nın dayandığı barış içinde yanyana yaşama politikasına yöneltiyorlar.

Gerginliği azaltma mücadelesinin başarıları sonucunda, gerici kuvvetler

⁽¹¹⁾ Emperyalizme ve gericiliğe karşı, demokrasi ve sosyalizm için mücadelede geniş bir demokratik güçler ittifakının yaratılması problemleri. Bak: «Yeni Çağ», 1973, sayı 2, s. 139.

birbiri ardınca mevzilerini terk ediyorlardı. Fakat bunun yanı sıra faşistleşmeler, sık sık depreşen çeşitli sağcı hareketler gitgide daha çok saldırgan oluyorlardı. Finlândiya Komünist Partisi XVI. Kongresinin (1962) belirttiği üzere, neofaşist kuvvetlerin örgütlenmesi ve aynı zamanda gericiliğin ve emperyalist çevrelerin gerginliğin ve Avrupada barış içinde yanyana yaşama ilişkileri kurulmasını engelleme çabaları küçümsenmeye gelmezdi.

Tarafsızlık politikasına karşı sağcıların giriştikleri saldırılar, parlâmentoda Kekkonen'in cumhurbaşkanlığı süresinin uzatılması kanunun görüşüldüğü 1972 yılında düpedüz skandal ölçülerini aldı. Tutucuların sağ kanadına mensup milletvekilleri, Köylü Partisi-İsveç Halk Partisi, Liberal Halk Partisi temsilcileri (ki çoğu vaktiyle yasaklanmış olan faşist örgütlerin üyeleriydiler), resmi dış politikaya karşı ateş püskürüyorlardı.

Kekkonen'in cumhurbaşkanlığı süresinin uzatılması etrafındaki mücadele, sorunun özlüğünü şöylece ortaya koydu: Finlândiya şimdiki dış politikaya ilerde de devam edecek midir, yahutta 1930 yıllarının anti-sovyetik politikasına uygun bir değişiklikmi yapacaktır? Hal böyleyken, aşırı-sağcıların saldırısının sadece birkaç serüvencinin çıkışından ibaret olduğunu düşünmek elbette doğru değildir. Sağcıların eylemleri, tekeli sermayenin gerek iç, gerekse dış politikada açık ve aleni bir gericisi gelişmeye yönelen çevrelerinin mevzilerinden dikte ediliyordu. Sağcı hareketin azıtması, barışsever güçlerin bellerini doğrultmuş olmalarına ve halkın barış içinde yanyana yaşama politikasını desteklemesine rağmen, demokratların aralarında hâlâ gerektiği gibi işbirliği yapamadıklarını gösterir. Finlândiyada aşırı-sağ yönelim esas itibariyle anti-sovyetizmde kendini gösterdiğine göre, açıklamalarımızı durmadan artırmamız, Finlândiya ile Sovyetler Birliği arasında dostluk politikasının üstünlüklerini belirtip, bunun Finlandiya halkı için güvenlik garantisi olduğunu anlatmamız gerekmektedir.

E. Lopes (İspanya Komünist Partisi) şöyle dedi: Bize göre, neofaşizm, emperyalizmin, belirli koşullarda — gerginliği azaltma, barış, hürriyet, sosyal ilerilik yönündeki büyük istek ve atılımı, artık Avrupada ve bütün dünyada kendine yol açmakta olan atılımı durdurmak, felce uğratmak ve başarabildiği takdirde yoketmek üzere — kullandığı bir araç, bir yedektir. Fakat bugün, Avrupada — Hitler ve Musolini'nin eseri — Franko rejimi gibi nice faşist rejimlerin varlıklarını sürdürdükleri gerçeği ve Franko rejiminin hâlâ daha birçok memleketler neofaşist gruplarının sığınağı ve atlama tahtası olduğu gerçeği, bu temel gerçek görmezlikten gelinirse, neofaşizm problemi anlaşılır.

Faşizme ve neofaşizm tehlikesine karşı mücadelede, Avrupada ayırıcı vasfını Frankoculuk düşmanlığının teşkil ettiği yeni gerçekliği kılavuz edinebiliriz. Vaktiyle Frankonun üstün gelmesinde ciddi tarihsel sorumluluğu olan büyük politik kuvvetler, artık geneleksel tutumlarını değiştiriyorlar. Frankist rejimle Vatikan bile politik çatışmalara giriyor ve İspanyol

kilisesinin bu rejimle ilişkisini kesmesi fikrini esinliyor ve destekliyor. Bazı Ortak Pazar memleketleri ve hükümetleri, İspanya faşist kaldıkça, Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun kendisine kapı açmayacağını günden güne daha büyük bir kesinlikle ifade ediyorlar.

Faşizme karşı davranış biçiminde sola kayma Avrupa sosyal-demokrasisi saflarında da görülüyor. İspanya Komünist Partisi ile Avrupa Sosyal-Demokrat Partileri yöneticileri arasında yapılan görüşmelerde, bu partilerin, son yıllarda hiçbir zaman tanık olmadığımız kadar kesinlikle, Frankoyu ve rejimini yerdikleri anlaşıldı. H. Vilson, kendi partisinin kongresinde yaptığı konuşmada, kıtanın bütün sosyalist partilerine hitap ederek, Frankist rejime kapı açmaya niyetlenen hiçbir Avrupa örgütüne zerrece yardımda bulunmalarını istemek suretiyle İşçi Partisinin görüşünü açıklamış oldu. Sosyal-demokrasinin etkisi altında bulunan diğer partiler ve sendika birlikleri de gitgide daha kesin bir anti-frankist tutum alıyorlar. Bütün bunlar, Avrupada Frankizmi tecrit edebilecek gerçek bir demokratik cephe kurulması için somut olanaklar ortaya çıktığını göstermektedir. Böyle bir başarı, İspanyanın bütün muhalefet güçlerine de çok büyük bir yardım olacaktır. Avrupada anti-frankist cephe kurma çabaları, İspanyada halk yığınlarının eylemi ve rejimin kendi çelişkileri sonucu olarak diktatörlüğün düştüğü bunalımın derinleşmesiyle aynı zamana rastlamaktadır. Bu koşullarda, bütün muhalefeti birleştirecek bir hürriyet paketi yaratılması mümkündür.

E. Lopes şöyle devam etti: Bu durumu çıkış noktası yapan İspanya Komünist Partisi, şimdiki İspanya hükümetinin, Avrupa devletleri güvenlik ve işbirliği genel konferansına katılmasına karşı olduğunu açıklamaktadır. Avrupa güvenliği problemleri, yapılacak konferansa Frankonunki gibi bir hükümet katılmadan da pekâlâ görüşülebilir ve karara bağlanabilir.

Sözcü, bundan sonra, Franko faşist rejimiyle devlet düzeyinde diplomatik ilişki ve temas kurulmasından da kaçınılması fikrini ileri sürdü ve şunları ekledi: Avrupa Genel Konferansına Franko hükümetinin katılmasını, aynı zamanda Franko rejimiyle diplomatik ve devletsel ilişkileri haklı gösterebilmek için, sık sık, bunun barış içinde beraberlik politikasına uygun olduğu gerekçesine başvurulmak isteniyor. Fakat, sorarım, bu gerekçe, barış içinde yanyana yaşamayı oportünistçe anlamaya dayanmıyor mu? Emperyalistler barış içinde beraberliği sosyal-ekonomik «statüko» yu koruma açısından, yani kapitalist dünyada hazırlanmakta olan devrimci kurtuluş hareketini, demokratik ve anti-faşist değişimleri frenleme olarak yorumluyorlar. Barış içinde beraberliğin böyle yorumlanmasına karşı koymak bizim için bir prensip sorunudur. Barış içinde yanyana yaşamının en önemli ödevi, yeni bir dünya harbinin patlak vermesini önlemektir. Bununla ilgili olarak, İKP, örneğin Avrupa güvenliği sorununun görüşülmesine ve kararlaştırılmasına ABD'nin katılmasını gerekli bulmaktadır. Günümüzün ger-

çekliğini gözönüne alarak, bunun böyle olması kaçınılmazdır. Ama Frankonun katılması büsbütün başka şeydir.

Frankonun İspanyası faşist İspanyadır. Bugün durumu biraz sarsık olsa da, Franko, özellikle dış dünya önünde, rejimin artık faşist olmaktan çıktığı veya çıkmakta olduğu izlenimi uyandırmaya çalışmaktadır. Bu suretle, uluslararası tecrit durumundan sıyrılıp çıkmayı denemekte, sosyalist devletler tarafından diplomatik alanda tanınmayı sağlamaya ve Avrupa örgütlerine girmeye can atmaktadır.

M. Tognoni özetle şunları söyledi: Yunan albaylarının ve İspanya faşistlerinin bol keseden «liberalizasyon» vaatleri ve aynı zamanda İtalyan neo-faşistlerinin hazırladıkları «yeni» politik taktik ve strateji, Amerikan emperyalizmi tarafından ve bir yandan da Avrupa çerçevesinde bütünleşen tekeli grupları tarafından daha açık biçimde desteklenmenin sağlanması; faşist devletlerin ekonomik, politik ve askeri gruplaşmalara (AET, Avrupa Konseyi, NATO vb.) katılmalarıyla ilgili olarak Avrupa burjuva hükümetlerinin ileri sürdükleri koşulların ve gösterdikleri direnişin bertaraf edilmesini hedef tutmaktadır.

Faşist tipi hareketlere ve devletlere karşı mücadelede, yalnız bu memleketlerin devrimcilerinin ve demokratlarının değil, aynı zamanda Avrupa bütün dünya işçi ve demokratik cephesinin belirledikleri hedefler ve ödevler dikkate alınmalıdır. Anti-faşist girişimleri destekleyebilecek bütün örgütlerin eylemini Avrupa çapında güçlendirmek gereklidir. Bir yandan, emperyalistlere, Avrupa gerginliğinin azaltılmasını hedef tutan ve belki Amerikan askeri üslerinin, NATO'nun kaldırılması, askeri blokların dağıtılması sonucunu yaratabilecek olan bir politikayı dayatma mücadelesi de güçlendirilmelidir.

Danimarka Komünist Partisi MK Sekreterliği ve Yürütme Kurulu üyesi *I. Nörlund* özetle şu konuşmayı yaptı: Memleketimizde faşist tehlikeye karşı mücadelenin her şeyden önce uluslararası bir görünüşü vardır. Memleketin emperyalist bloklar politikasına koşulmuş olması, açık veya gizli biçimde, faşist kuvvetlerin baskısının şiddetlenmesi tehlikesini yaratıyor. Demokratik kamuoyu, ABD emperyalizminin askeri ve ekonomik hedeflerinin gerçekleştirilmesine yardım ettikleri için açıkça iktidarda tutulan faşist rejimlerle Danimarkayı ittifaka sürükleyici bloklara memleketin katılmasını istemiyor. Kamuoyu, hükümeti, müttefiki olan Protekiz faşist hükümetinin eylemlerine aleyhtar olduğunu açıklamak, NATO askeri plânlarıyla bağlı olarak Yunanistanda gerçekleştirilen faşist darbeyi yermek zorunda bırakmış bulunuyor. Memleketin Ortak Pazar'a katılmasına karşı geniş ölçüler alan halk hareketi de, Batı Almanyanın durumunu sağlamlaştırmasıyla karagerici ve neo-faşist kuvvetlerin etkisinin de artabileceğine ilişkin endişelerden ileri gelmiştir. Faşizmin gadrine uğrıyanlarla aktif dayanışma hareketi, aynı zamanda demokratik güçlerin bir öz savunma biçimidir. Özellikle İspanya ve Portekiz faşist ezgi rejimlerine karşı savaşan halklarla dayanışma, bütün

işçi hareketinin ve geniş demokratik tabakaların doğal boyun borcu ve ödevidir.

Faşist tehlikeye karşı mücadelenin tümüne ilişkin önemi olan bir diğer sorun ortaya çıkıyor. Dünyada yeni kuvvetler dengesi, bilhassa barış mücadelesini güçlendirme ve gerginliği azaltma yoluyla faşizmin gelişmesinin bertaraf edilmesi bakımından yeni olanaklar da yaratıyor. Tecrübe, her zaman anti-komünizmin ve diğer gerici duyguların güçlenmesi için elverişli bir ortam yaratan harp tehlikesi ve uluslararası gerginlik koşullarında faşist hareketlerin bilhassa tıkrında gittiğini gösteriyor. Faşist rejimlerin iktidarda kalmalarına özen gösterilmesi veya emperyalistlerin askeri üslerini korumaya özellikle önem verdikleri yerlerde bu rejimlerin yaşatılmaları boşuna değildir. Bu da göstermektedir ki, uluslararası gerginliğin hafifletilmesi ve barışın güçlendirilmesi, aynı zamanda faşizme ve doğurduğu tehlikeye karşı bir mücadele aracıdır.

Avrupa güvenlik ve işbirliği için mücadelede elde edilen başarılar, şüphesiz ki, faşist ezginin daha zor tutunabileceği veya kurulabileceği koşullar yaratacaktır. Emperyalist devletlerin, barış içinde yanyana yaşama prensiplerini kabul etmek zorunda kalmaları da, yürüttükleri anti-komünist propagandada güçlükler ve bunalım olguları yaratmakta, dolayısıyla faşist rejimlere darbeler indirmektedir. Ve eğer sosyalizme karşı yöneltilmiş emperyalist askeri ve ekonomik bloklara katılmaları faşist rejimleri güçlendiriyorsa, tüm Avrupayı kapsıyacak bir barış bölgesi yaratılması da bu rejimleri zayıflatacaktır. İşte bundan ötürü, Avrupada güvenlik ve işbirliği için mücadele ve sosyal-politik düzenlerine bakılmaksızın ülkeler arasında devlet ilişkilerinin gelişmesi, aynı zamanda faşist diktanın hüküm sürdüğü memleketlerdeki ağır koşullar altında demokrasi için savaşanların da gücü ve kudreti sayılmak gerekir.

H. Fuçs dedi ki: Arjantin komünistleri, sosyalist dünya ile diplomatik, ticari ve kültürel ilişkiler kurulmasına ve geliştirilmesine daha büyük bir önem vermiş, gerek gerici veya faşist rejimlerin, gerekse sözümona demokratik hükümetlerin hüküm sürdükleri koşullar içinde, bu gibi ilişkilerin kurulmasını destekleme anlamında yığinsal hareketler örgütlemişlerdir. Bu, memleketin hayatında ilerici politik hattın uygulanması için, bütün dünyada barışın sağlamlaştırılması için bir mücadele biçimidir.

Emperyalizm ve her şeyden önce Amerikan emperyalizmi, Lâtin Amerika ülkelerini sosyalist ülkelerden, özellikle Sovyetler Birliğinden tecrit etmeye çalışıyor ve bu yolda her araca başvuruyordu. Memleketin finans ve sanayi oligarşisi, sosyalist dünya ile ilişkiler kurmanın Arjantin halkı arasında sosyalist ülkelerin hayatına karşı ilgi uyandıracığından ve onun politik uyanışını çabuklaştıracağından, sosyal ilerilik mücadelesine hız vereceğinden korkuyordu. Bundan başka, sosyalist ülkelerle ilişkilerin, memleketimizde artık açıkça anlaşıldığı gibi, emperyalist devletlere ekonomik bağımlılıktan kurtuluşa doğru bir çıkış yapmamıza imkân verdiği ve bağımsız

ekonomik gelişmeye yardım ettiği görüldü. Bu ilişkiler, gerici ve faşizan kuvvetlerin dayanağı olan emperyalist tekellerin durumunu zayıflatmaktadır.

Böyle ilişkiler kurmak sosyal-politik statüyü destekleme anlamında değildir. Hattâ bunun tam tersidir. Komünistler, Marksizm-Leninizm klâsiklerinin, işçi sınıfının, şu veya bu burjuva hükümetini savunmak için değil, sosyal kurtuluşa götürecek en iyi koşulların ve bu arada uluslararası koşulların yaratılmasına ilişkin öz menfaatlerini gerçekleştirmek için demokratik hürriyetler mücadelesi yürüttüğü hakkındaki yönergelerini kılavuz ediniyorlar.

Sempozyumun kapanış konuşmasını K. İ. Zarodov yaptı ve şunları söyledi: Bu faydalı ve semereli toplantı, görüldüğü gibi, tam bir dostluk ve arkadaşlık havası içinde geçti. Burada, bazıları biraz farklı görünse de, çok ilginç fikirler ortaya atıldı. Fakat bunların hepsi de, problemi daha derine inerek ele alma, Marksizm-Leninizm açısından etraflı olarak inceleme çabasının ürünleriydi. Hepsisi de, anti-emperyalist ve anti-faşist mücadeleyi daha da hızlandırma yoluyla kardeş partiler arasındaki kenetli topluluk ve ideolojik işbirliğini daha fazla güçlendirme amacını güdüyordu.

Sempozyumun sonuçlarını şöylece sıralıyabiliriz:

Birincisi. Katılanların hepsi problemin önemini daha açık biçimde anladılar; barışın, ulusal bağımsızlığın, demokrasinin ve sosyalizmin azılı düşmanları olan faşizmi ve gericiliği her yerde ve her fırsatta açığa vurmaya büyük bir önem verilmesi gereğini iyice kavradılar. Konuşmalarda belirtildiği gibi, bu sempozyumu örgütleme girişimi gerçekten tam zamanına rastlamıştır. Problem burada doğru biçimde ve dünyanın reel durumuna uygun olarak formüle edilmiştir.

Şunu bir daha belirtmeliyiz ki, faşizm problemi sadece 4-5 memlekete munhasır değildir. Onu yalnız birkaç memleketin sorununa indirgeme görüşü, daha Komintern'in VII. Kongresinde G. Dimitrov tarafından eleştirilmiştir. Bu bakımdan, sempozyumun faşist ve neofaşist tehlikeyi komple olarak, uluslararası bir ölçü biçiminde ele almakla olumlu bir hizmette bulunmuş olduğunu söyleyebiliriz.

Bugün faşizm ve neofaşizm tehlikesinin ölçüleri, onunla mücadele olanakları, devlet-tekeli gelişmesine, kapitalizmin genel bunalımının şimdiki aşamasına özgü olan, faşizmin ve gericiliğin canlanmasına yardım eden çeşitli etken ve eğilimler daha açık ve daha reel biçimde belirlenip ortaya konulmuştur. Sempozyuma katılanlar, faşizmi heryanı ile – devlet rejimi olarak, politik parti olarak ve ideoloji olarak – tahlil etmişlerdir. Ve varılan sonuçlar, faşist tehlikenin asla küçümsenmeye gelmeyeceğini, büyük ve sürekli bir uyanıklık gösterilmesi gerektiğini doğrulamaktadır.

İkincisi. Sempozyuma katılanlar, neofaşizm gibi yeni ve tehlikeli bir olguyu teorik bakımdan değerlendirmeye çalıştılar. Böylelikle, anti-em-

peryalist mücadele problemlerinin daha fazla ve daha derine inilerek incelenmesi yolunda önemli bir inisyatife tanık olduk. Çağdaş faşistlerin, moral-politik tecrit durumundan çıkabilmek, halkın çeşitli tabakaları arasında geniş yığınlara doğru kendilerine yol açabilmek için bir hayli çaba harcadıkları günümüzde, neofaşizmin özlüğünü ve özelliklerini doğru biçimde anlamının, gizlediği tehlikeyle etkin bir mücadele yürütmek için gerekli taktiğin hazırlanması bakımından çok büyük bir önemi vardır.

Konuşmalar arasında neofaşizmin bir tanımının yapılması istendi. Burada belirtilen fikirlerden hareket ederek, artık şöyle bir yaklaşık tanımlama yapabiliriz: Neofaşizm, kapitalizmin genel bunalımının çağdaş aşaması koşullarına, kapitalist dünyada ve uluslararası alanda yeni kuvvetler oranına kendini uydurmakta olan faşizmdir. Bu, tekeli sermayenin en gerici elemanlarının, eski düzenin önlenmesi imkânsız düşüş sürecini – yalnız demokratik hak ve hürriyetlerin çiğnenmesi, gaddar polis baskıları ve kovuşturmalar, işçi aleyhtarı kanunlar yoluyla değil, aynı zamanda açık terorist ve karşı – devrimci diktatörlükler kurmak suretiyle de – durdurma emellerinin belirtisidir. Bu, her zaman ABD emperyalizmine hizmet eden faşizmdir.

Görüşmeler boyunca, tekeli sermaye egemenliğinin sağlanması sisteminde neofaşizmin yerini ve fonksiyonunu belirlemeyi deneyenler oldu. Faşizmin yönetimi elde tuttuğu memlekelerin gelişme perspektifleri ve çeşitli ülkeler koşullarına göre neofaşizmin uygulanması tehlikesi analize edildi. Bu arada neofaşistlerin genellikle yağınal partileri olmadığına işaret edildi. Gerçekten de, onlar böyle bir parti yaratmaya yeltenirken, bir yandan dikta rejimini kurabilmek üzere askerî darbe yapmak gibi, gerici hükümet bürokrasisi vasıtasıyla geleneksel burjuva-demokratik parti cihazına nüfuz ederek burjuva devlet makinesine içerden el koymak gibi, başka kanallar aramaya da devam etmektedirler.

Sempozyumda söylenenlere dayanılarak, çağdaş koşullarda komünist hareketinin anti-faşist mücadelesinin taktiğinde belirleyici anlar şöylece sıralanabilir:

– Bütün anti-emperyalist güçlerin seferber edilmesi ve her şeyden önce işçi sınıfının birliğinin sağlanması. Komünistler yalnızca kendi görüşlerini benimsiyen işçilerin sınıksız birlik olmaları için değil, başka politik ve ideolojik görüşlere sahip olanların – sosyal-demokrat işçilerin, katolik işçilerin – ve aynı zamanda proletaryanın müttefiki olan diğer bütün demokratik güçlerin ve bu arada şehir ve köy küçük burjuva tabakalarının yekpâre bir topluluk meydana getirmeleri için de mücadele ederler. Böylelikle, demokrasi, barış ve sosyalizm için mücadelede, gericiliği ve neofaşist provakasyonları püskürtebilecek ve faşizmin kökünü kazıyabilecek güçte bir politik ordu meydana getirilebilir. Birçok memlekette, sendikaların ve sendikalar aracılığıyla de geniş emekçi yığınlarının bizim fikirlerimizden yana kazanımları sorunu çok önemlidir;

– Hem faşizmin, hem de metotlarını gayet ustaca değiştirmiş olan ve yeni bir maskeye bürünerek hareket eden «geleneksel» faşizmin açığa vurulmasında somut Marksist-Leninist tahlile dayanılması. Sempozyuma katılanların belirttiği gibi, faşistlere ve neofaşistlere her gün, her yerde ve her bakımdan direniş göstermeli ve bu maksatla basından, açık ve kapalı toplantılardan, parlâmentodan da yararlanmalıyız. Bizim sözümüz – komünistlerin sözü – her şeyden önce faşizmi hem sosyal, hem de ideolojik bakımdan kendilerinden tecrit etmek istediğimiz yığınlaradır; yöneliktir;

– Faşizme karşı savaş tarihinin, acı ve acı olduğu kadar da faydalı ibret deslerinin açıklanmasını, özellikle Komintern'in VII. Kongresi kararlarının açıklanmasını, neofaşizmin çağdaş sınıfsal köklerinin gösterilmesini, ideolojisinin eleştirilmesini, faşist tehlikeyi sağcı – oportünistçe küçümseme ve solcu sekterce büyümeye karşı mücadele yürütülmesini öngören anti-faşist propagandaya önem verilmesi;

– Faşizmin çizmesi altında bulunan memleketlerde, ona karşı metanetle savaşanlara pratik yardım ve destek gösterilmesi; bu memleketlerde olup bitenlerin herkese duyurulup gözler önüne serilmesi; baskı ve teröre karşı, devrimcilerin, yurtseverlerin, demokratların kanına giren cellâtlara karşı uluslararası dayanışmanın sağlanması ve protesto kampanyaları düzenlenmesi ...

Üçüncüsü. Sempozyumun çalışmalarında, sosyalist devletlerin dış politikasının emperyalizme ve faşizme karşı savaş bakımından taşıdığı ilkesel önem de belirtildi. Çoğu konuşmacılar, önemli bir sonuç olarak, dünyada gerginliği azaltma politikasının faşist rejimler için rahat soluk alamadıkları bir ortam yarattığını belirttiler.

Tecrübe, emperyalizmin harp açabildiği koşullarda, memleketin içindeki ilerici güçler için, terörü ve diktayı «dış tehlike» ile haklı göstermeye çalışan rejime karşı mücadele yürütmenin bir hayli daha zor olduğunu göstermektedir. Büyük devletlerde faşist rejimin ancak askeri yenilgiden sonra çökmesi rastgele değildir. Bunun tersine, toplumsal sistemleri değişik devletler arasında barış içinde yanyana yaşama koşullarında, ilerici güçlerin önünde, memleketiçi faşizme karşı atılımlı bir yığınsal mücadele yürütemeleri için, uluslararası anti-faşist dayanışmanın da kendini gösterebilmesi için yeni olanaklar açılmaktadır. Bütün memleketlerdeki faşistler ve neofaşistler, barışın güçlenmesi ve halkların güvenliği davasının aleni yeminli düşmanlarıdır. Onlar, sosyalist ve kapitalist memleketler arasındaki ilişkilerin normalleşmesine her araca başvurarak engel olmaya çalışmaktadırlar. ABD emperyalizmi, faşist rejimlerle yönetilen memleketleri, dünya sosyalizmine karşı savaşın dayanak noktaları olarak elde tutmaya bakıyor. Bundan ötürü, örneğin Portekiz gibi memleketlerin komünistleri, bu memleketin Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerle kültürel, turistik, ekonomik ilişkilerinin ve spor temaslarının gelişmesinin faşizmin mevzilerini zayıflatabileceği ve hattâ bugünkü koşullarda Portekiz halkının

yürüttüğü mücadelenin genişletilmesine de yardım edebileceği; dolayısıyla de Portekiz ile sosyalist ülkeler arasındaki ilişkilerin gelişmesi için mücade- lenin, mümkün olan nüansları titizlikle dikkate alındığı takdirde, faşizme ve neofaşizme karşı savaş biçimlerinden biri olduğu ⁽¹²⁾ düşüncesindedirler.

Çağdaş faşizme karşı uluslararası çapta başarılı bir savaş yürütemek için, bütün komünistlerin, demokratların ve yurtseverlerin, tüm eylemlerimizde başlıca stratejik doğrultu olan anti-emperyalist savaşın genel seline katışmalarının zorunlu olduğunu söyleyen yoldaşlara hak vermek gerekir.

– Biz, bu savaşın atılım ölçüleri ne kadar genişse, anti-emperyalist tek-cepheler ne kadar sağlam olursa, faşist tehlikeyi o kadar kolay zayıflatabilecek, faşizm yanlısı provakasyonlara o kadar daha etkin bir direniş gösterebileceğiz;

– Faşizme ve gericiliğe karşı mücadeleyi, çağımızın üç büyük devrimci gücü olan dünya sosyalist sistemi, uluslararası işçi sınıfı ve ulusal kurtuluş hareketinin emperyalizme karşı yürüttüğü savaştan ayırmamalıyız; bilindiği üzere, insanlığı faşizmin boyunduruğundan ancak sosyalizm, Sovyetler Birliği kurtarmıştır, ve bugün sosyalizm en önde, faşizme ve harbe karşı savaşın ön saflarında yürümektedir;

– Faşizme karşı mücadele için, politik ve askeri, ideolojik ve diplomatik her türlü araçtan faydalanmalı, faşizme yalnız cepheden hücumla değil, dolaylı yollarla da darbeler indirmeye çalışmalı, demokratların ve komünistlerin mücadelesini kolaylaştırmak, faşist rejimlerin içten çürüyüp dağılma- ları ve anti-faşist yığınsal muhalefetin gelişmesi süreçlerini hazırlamak üzere bütün olanakları kullanmalı, başka başka toplumsal düzenlere sahip devletlerin barış içinde yanyana yaşamaları gibi bir sınıfsal mücadele biçiminden de geniş ölçüde yararlanarak faşizme karşı dıştan da hücumla geçmeliyiz.

Faşizme, neofaşizme ve gericiliğe karşı savaşın güçlendirilmesi zamanımızın buyruğudur. Faşizm, yığınları artık bir kere aldatabilmiş ve insanlığı korkunç bir felâkete sürükleyebilmiştir. Bunun tekrarlanmasına yol vermemeliyiz.

⁽¹²⁾ Bak: O Partido Comunista Portugues e os problemas da segurança europeia. Março de 1972, «Avante!», 1972, N 440, p. u.

Komünist ve işçi partileri hakkında

KISA BİLGİLER

Romanya Komünist Partisi (RKP)

Parti 1921 yılı Mayıs'ında kuruldu.

1 Ocak 1973 durumuna göre, üye sayısı 2 372 281'i buluyordu. RKP bölgesel-üretimsel prensipe göre kurulmuştur. İşletmelerde, dairelerde, köy ekonomisi üretim kooperatiflerinde, yüksek öğrenim kurumlarında, okullarda, köylerde ve şehir semtlerinde parti taban örgütleri meydana getirilir. Kooperatiflerde, işletmelerde, dairelerdeki parti örgütleri ve diğer benzerleri, köy, şehir, belediye (bucak, şehir) ve ilçe örgütlerinde birleşirler. Şehirlerde belirli bir eylem kolunda veya alanında çalışan bütün parti üyelerini kapsayan parti örgütleri de vardır.

RKP, Bükreş parti örgütünden, 29 ilçe, 46 belediye, 189 şehir, 2706 köy ve 69 193 taban örgütünden oluşmaktadır.

Parti örgütünün yüksek organı genel toplantı veya konferanstır.

Partinin yüksek organı beş yılda bir toplanan kongredir.

Kongre, Merkez Komitesini, Parti Genel Sekreterini ve Merkez Teftiş Komisyonunu seçer.

MK, kongreler arası dönemde bütün parti işlerini yönetir. Bir İcra Komitesi, daimi Prezidyum ve Sekreterlik seçer. İcra Komitesi, MK Plenumları arasında partinin yönetimini sağlar. Daimi Prezidyum, partinin yürürlükteki politikasına ilişkin sorunları çözer, Sekreterlik de, kararların yerine getirilmesinin ve kadro seçiminin denetimini örgütlerir. MK, Parti Merkez Kolegyumu'nu seçer.

Sosyal yapılış: İşçiler % 46,49, köylüler % 23,08, aydınlar ve hizmetliler % 22,97, diğer kategorilerin temsilcileri % 7,46 (1972'de partiye alınanların % 57,85'i işçiydi). Parti üyelerinin % 23,7'si kadındır. Komünistlerin % 56'sı 40 yaşından daha gençtir. Üyelerin % 10 kadarı yüksek öğrenimli, % 32'si orta teknik öğrenimlidir. RKP'nin ulusal yapılış halkın ulusal yapılışına uygundur. Şöyle ki, parti üyelerinin % 89,45'i Romen, % 8,03'ü Macar, % 1,19'u Alman, % 1,33'ü de diğer halk grupları temsilcileridir.

Parti basını: «Scinteia» («Kıvılcım») gazetesi. RKP MK'nin organı. Kuruluşu 1931. Tirajı 1 milyon. «Era socialista» («Sosyalizm çağı») dergisi. RKP MK'nin teorik ve toplumsal-politik organı. Kuruluşu 1920. Tirajı 60 bin. Ayda iki defa çıkar. Bükreşte ve ayrıca 39 ilçede, mahalli parti örgütlerinin organları olan 55 gazete ve dergi çıkmaktadır. Bunlar arasında 41 günlük gazete Romence, 8 günlük gazete ve 2 dergi Macarca, 1 günlük gazete ve 2 haftalık dergi Almanca, 1 haftalık gazete Sırpça yayımlanmaktadır.

Teorik kurumlar ve parti okulları: RKP MK'ne bağlı Tarih Bilimleri ve Toplumsal-Politik Bilimler Enstitüsü.

RKP MK'ne bağlı «Stefan Gheorghiu» Akademisi, parti için, toplumsal-politik, devlet ve iktisadi eylem alanları için yönetici kadrolar yetiştirir. Bu akademi, Toplumsal-Politik Eylem Kadroları Enstitüsü'nden, Gazetecilik Fakültesi'nden, parti görevlileri ve yığın örgütleri görevlilerinin kalifikasyonunu yükseltme merkezinden, devlet eğitim-öğretim sisteminde görevli toplumsal-politik bilimler öğretim üyelerinin politik-ideolojik bilgilerini artırma merkezinden, parti görevlileri, Komünist Gençler Birliği görevlileri, sendika eylemcileri ve uluslararası ilişkiler alanında çalışan kadrolar için açılan kurslardan oluşur. Akademi'de, toplumsal-politik bilimler için bir doktora tezi bölümü de vardır.

Ayrıca ilçelerarası 10 parti okulu eylemdir.

Büyük Ulusal Meclis'i oluşturan 465 milletvekilinin % 53'ü RKP üyesidirler. Halk savetlerinde delegelerin % 65'inden fazlası komünisttirler.

Finlândia Komünist Partisi (FKP)

Parti 29 Ağustos 1918'de kuruldu.

1972 sonu durumuna göre, FKP üyesi komünistlerin sayısı 48 bini buluyordu.

Örgütsel kuruluş: Parti taban örgütü (parti kolu), şehir (köy bölgeleğinde-bölge) ve yöre örgütleri. Belirli bir işkolu veya eylem alanı parti örgütleri (daha çok sanayide ve yapıcılıkta) ve başlıbaşına parti grupları.

1972 yılında, FKP, 17 yöre, 13 bölge, 7 şehir, 20 işkolu, 1326 taban örgütünden oluşuyordu. Ayrıca 151 tane de başlıbaşına parti grubu vardı.

Parti taban örgütü en az üç komünist üye ile kurulur. Mevcut taban örgütlerinin % 10,7'si komünistlerin çalışma yerlerinde, % 42,1'i şehirlerdeki oturma yerlerinde, % 47,2'si köylerde meydana getirilmiştir.

Partinin yüksek organı kongredir ve her üçüncü yılın ilk yarısında toplanır (son XVI. Kongre 1972 yılı Mart-Nisan aylarında yapıldı). Kongre, Merkez Komitesini ve Merkez Teftiş Komisyonunu seçer. MK, Parti Başkanını ve iki yardımcısını, Genel Sekreteri, Politbüroyu, Sekreterliği ve Parti Kontrol Komisyonunu seçer.

Sosyal yapılış: İşçi % 58,5, memurlar ve kamu hizmeti görevlileri % 6,6, köylüler % 7,2, küçük iş adamları ve zanaatçılar % 2,3, öğrenciler ve aydınlar % 3, emekliler % 12,7, ev kadınları % 9,7. FKP üyelerinin % 23,8'i kadınlardan oluşmaktadır. İsveç dilini ana dil olarak konuşan parti üyeleri % 1,3 kadardır.

Parti basını: Komünistlerin ve sol sosyal-demokratların girişimiyle ve 1944 sonbaharında kurulan toplumsal-politik yığın örgütü Finlândia Demokratik Halk Birliği (FDHB) ile birlikte, ülke çapında «Kansan Uutiset»

(«Halk Haberleri») günlük gazetesi yayımlanmaktadır. Tirajı 46,5 bindir. İsveç dilinde «Folktidningen Ny Tid» («Halk Gazetesi-Yeni Çağ») haftalık gazetesi çıkmaktadır. Tirajı 4 bindir. Ayrıca 5 tane taşra il gazetesi vardır. Bunlardan biri haftada 5, diğerleri 3 defa çıkmaktadır.

«Kommunisti» («Komünist») dergisi. FKP'nin politik ve teorik organı. Tiraj 3,5 bin. Bunun eki olarak bir de «Rauhan ya sosyalizmin ongelmia» («Barış ve Sosyalizm Problemleri») dergisi yayımlanmaktadır.

FKP, ayrıca, parti kararlarının ve aktüel sorunlarla ilgili önerilerin yer aldığı «Päivän Posti» («Günlük Posta») adlı bir enformasyon bülteni çıkarmaktadır. Bu bülten yılda 8 defa çıkmakta ve parti üyelerine gönderilmektedir.

Parti okulları: Parti üyeleri, 1946'da kurulan ve son yıllarda devlet tarafından ek ödenekle desteklenen «Sirola» adlı Yüksek Halk Okulu'nda ve sendika okullarında politik eğitim görebilirler. Bundan başka, parti, Marksizm-Leninizm öğrenimi için ülke ve bölgeler ölçüsünde seminer ve kurslar da örgütler. Bu cümleden olarak, 1971-72 yılında parti eğitimi için 566 dernek eylem göstermiştir.

FKP, parlamento ve belediye seçimlerine FDHB kadrosu içinde ve onun kolektif bir üyesi olarak katılmaktadır. 1972'de FDHB seçim listelerinden 37 milletvekili çıkarılabilmiş olup, bunların % 33'ü komünisttirler (milletvekilleri toplamı 200'dür). 1972 belediye seçimlerinde, FDHB'nden 1731 aday seçilmişlerdir; bunlar bütün belediye kurulları üyelerinin % 17,5'ini teşkil etmektedirler.

Lübnan Komünist Partisi (LKP)

Parti 24 Ekim 1924'te Beyrut'ta kuruldu. 1925 Nisanına kadar, resmen Lübnan Halk Partisi (LHP) olarak kayıtlıydı. Parti, kurulur kurulmaz, Komin-tern'e girdiğini ilân etti. Daha sonra Suriye-Lübnan Komünist Partisi, bundan sonra da Suriye ve Lübnan Komünist Partisi adını aldı. Bu isim parti başlıbaşına iki partiye, Lübnan Komünist Partisi ve Suriye Komünist Partisi, bölününceye kadar muhafaza edildi.

Partinin Birinci Kongresi, legal olarak, 1943 Aralık-1944 Ocak aylarında yapıldı. Kongrede «Ulusal Harta» adını taşıyan bir program belgesi kabul edildi. LKP'nin politik programı ve tüzüğü, 1968 yılında illegal koşullarda yapılan İkinci Kongre'ce meydana getirildi ve onaylandı. Son Üçüncü Kongre 1972 Ocak ayında legal olarak toplandı. Bu kongrede politik tezler kabul edildi ve parti tüzüğünde bazı değişiklikler yapıldı.

Örgütsel kuruluş: Parti taban, bölge ve yöre örgütleri. Taban örgütü, komünistlerin çalışma veya oturma yerlerinde kurulur. Bölge ve yörelerde, yersel örgütler, şehir ve işkolu örgütleri kurulabilir.

Yöre komitelerinin genel sayısını ve bunlardan her birinin eylem çevrelerini MK belirler (halen, yöre komitelerinin eylem çevreleri, Lübnan Cum-

huriyetinin «Muhafız» («il») adı verilen yönetsel bölünüş birimlerinin çevrelerine uygun düşmektedir).

Partinin en yüksek organı kongredir (en az dört yılda bir defa toplanır). Kongre, partinin kongrelerarası yüksek yönetim organı olan Merkez Komitesi'ni seçer. Merkez Komitesi de, Politbüroyu ve Sekreterliği, aynı zamanda Merkez Kontrol Komisyonunu ve Mali Sorunlar Komisyonunu seçer.

Sosyal yapılış: İşçiler, hizmetliler ve yoksul köylüler % 64, öğretmenler, okutmanlar % 11, üniversiteliler ve öğrenciler % 9, aydınlar % 7, ev kadınları % 6, diğer sosyal tabakalar temsilcileri % 3.

Parti Arapça ve Ermenice birkaç gazete çıkarmaktadır.

Birçok bölgede komünistler mahalli egemenlik organları kadrosuna girmektedirler.

**TKP merkez komitesi politbüro üyesi İ. Bilen yoldaşın
30 Nisan 1973'de "Türkiyede 1 mayıslar" üstüne
yaptığı konuşma**

Yoldaşlar!

1 Mayıs, emekçilerin emperyalizme karşı, barış, demokrasi ve sosyalizm uğrunda uluslararası dayanışma ve savaş günüdür.

Bu 1 Mayıs'ta, ötekiler gibi, belli, somut koşullar, politik ortam, her ülkede değişik durumlar içinde geçiyor. Türkiyemizde de geçmişin 1 Mayıs-larıyla, proletaryanın savaş günü anlamında, bugünkü bir değildir. 1920-1930 yıllarının 1 Mayıslarıyla, o günlerin koşullarıyla bugün arasında pek çok farklar vardır.

Başımızı azıcık Türkiye işçi sınıfının, halkımızın savaş tarihine, gözlerimizi Sakaryanın kan aktığı, Ankarada «İmalatı Harbiye» işçilerinin, topların çaplarına uyması için obusları, tapalarını çıkarmadan, torna tezgahlarına koydukları, düşmanın ateş yağmuru altında, ateş boylarında, makineli tüfekleri onardıkları o kahramanlık günlerine çevirelim. Komünistler, işçiler o günlerin 1 Mayıslarına – ulusal kurtuluş savaşına, Haymana ovalarında, Kütahyalarda, Dumlupınarlarda, Afyonun yalçın tepelerinde silâhla, kan-larını akıtarak katıldılar. Köylü Kara Fatmaların, Tayyar Rahmiyelerin yanında, çalaçakmak savaşan analarımızın, bacılarımızın yanında, yaralı-ları sırtında taşıyan komünist Zekiye yoldaşları görüyoruz. Ve, o zaman, o günlerde, Sakaryadan geçen bir tren istasyonunun duvarlarına, kırmızı boyayla yazılmış bir belgiyi okuyoruz: «Bütün ülkelerin proleterleri, birleşiniz!» Marks ve Engelsin, bundan 125 yıl önce, «Komünist Manifesto»nda dünyaya haykırdıkları bu slogan, dünya proletaryasının bu parolası, 1921 yılında, Sakaryada ölüm, kalım savaşlarının gittiği, o tren istasyonunun birkaç defa elden ele geçtiği günlerde o duvarlara yazılmıştır. Belki bu olay, genç yoldaşlara, o günleri yaşamamış, o günlerin savaş tarihini izlememiş, onunla ilgilenmemiş olanlara bir «imge» gibi gelebilir.

«Bütün ülkelerin proleterleri, birleşiniz!» parolası, Türkiye işçi sınıfının tarihine kurtuluş savaşı ateşleri içinde, ateşle yazılmıştır. Bunun neden-lerini gözden kaçırmamak gerek. Birinci, ulusal kurtuluş savaşı, Büyük Ekim Sosyalist Devriminin, doğrudan doğruya etkisi altında geçmiştir. Bu, yalnız Çarlık Rusyasının yıkılıp yerine, yeryüzünde ilk sosyalist devletin kurulması değildir. Bütün bir eski dünya, emperyalist sistem, sömürgecilik sistemi, bir baştan yıkıldı. Yeryerinden oynadı. İkincisi, Lenin'in ülkelerini, somut pro-

leter devriminin, Sovyet egemenliğinin etkilerini Türkiyeye taşıyan, Anado-luya dönen savaş esirleri vardı. Bunlar, 1 Mayıs geleneğini de yaymaya başladılar. Sonra, gene o yıllarda, Almanyadan dönen Türk işçileri, hele Almanyada devrim çıkışına, Spartaküstlere katılan komünist militanlar, hem kurtuluş savaşına, hem işçi hareketine, emekçi yığınların bilinçlen-melerine somut katkıda bulundular. Bunlardan kimileri hem Almanyada, hem Macaristanda, 1919 yılında, barikatlara girmiş, Alman, Macar işçi-leriyle omuz omuza, düşmana karşı çıkmak çalmıştı. Birçokları 1 Mayıs yürüyüşlerinde kızıl bayraklar taşımıştı.

Önemli başka bir olaya, yeri gelmişken, parmak basalım. TKP'nin I. Kon-gresi 10 Eylül 1920 yılındadır. Ama, örgüt olarak kuruluşu, kökleri daha derinlerdedir. Biliyorsunuz, ilk komünist örgütler, komiteler, 1918 yılının sonlarında kurulmaya başlamıştır. Bunlardan bir tanesi 1920 yılının Mayıs ayında, Eskişehirde: «Türkiye Komünist Partisi» adıyla kurulmuştur. Burada önemli olan noktalardan biri k o m ü n i s t sözünün partinin temel taşına yazılmış olmasıdır. Parti programında: «1 Mayıs fukara-i kasibenin» (prole-taryanın), beynelmilel (uluslararası) tesanut (dayanışma) ve mücadele günüdür deniliyor. Sonra, 14 Temmuz 1920'de, Ankarada, Karaoğlan çarşı-sında, küçük bir binanın kapısına: «Türkiye Halk İstirakiyun Fırkası» (Tür-kiye Halk Komünist Partisi) tabelası asılıyor. Komünist partisi legal çalış-ıyor. Partinin hem gizli, hem legal çıkan programında 1 Mayıs yazılıdır.

TKP'nin 1 Mayıs için verdiği savaş geleneği, Türkiye işçi sınıfının savaşı-larıyla bağlıdır. Türkiye işçi sınıfının savaşları uluslararası işçi hareketinin içindedir. 1 Mayıs savaşı, proleter enternasyonalizminin somut biçimidir.

Komünistler 1 Mayıs işçilerin savaş türkülerine geçirdiler. Nazım, bu türkülerini en ince ustalığıyla işlemiştir. Bu türkülerden biri iyice yaygındır.

«1 Mayıs, 1 Mayıs!

ilk dileğimiz.

Yaşatacak seni tunç bileğimiz!

Kara kış günleri yansın, kül olsun!

Kırmızı çiçekli bahar uysın.

Birleşin,

gelin!

Yerden yükselin!

Birliksiz işçi, işçi değildir».

İşçi sınıfının savaşı, bugünü, yarını, gücü, örgütlülüğü, 1 Mayısın önemi, hepsi içinde bu türkünün.

1 Mayıs için savaş hem kapitalizme, sömürü düzenine karşı savaşla, hem emperyalizme karşı, ulusal bağımsızlık için giden savaşla bağlıdır. Bazı örnekler verelim: Yıllardan 1921. İstanbul İngilizlerin, Fransızların, Ameri-kalıların, İtalyan ve Yunanların elinde. Her biri bir semti kesmiş, almıştı.

Gericiler, kukla padişah hükümeti ve polisi de yabancıların yanındaydı. Böylesi bir durumda, TKP, komünistler, halkın direniş gücünü etkileyen bir çıkış yaptılar, 1 Mayıs yürüyüşü tertipletiler. Kentin bir çok semtlerinden gelen işçi kolları Saracanebaşında toplandılar. Ve, yürüdüler İstanbul bu başından ta öte başındaki Hürriyet-i Ebediye Tepesine kadar. Bu, düşmana karşı bir gövde gösterisiydi. İşçi sınıfı, gücünü, ağırlığını ortaya koyuyordu. Yürüyüş kolları kızıl bayraklar, ulusal bayraklar, hem işçi sınıfının, hem Türkiye halkının ana istekleri yazılı pankartlar, transparanlar taşıdılar. Yaşasın 1 Mayıs! Yaşasın «milli istiklal»-ulusal bağımsızlık! haykışları ortalığı çınlattı.

O 1 Mayıs yürüyüşü, somut olarak, emekçilerin birliği, dayanışması yürüyüşü olmuştur. Sosyalistlerle komünistler, 1 Mayıs gösterisine birlikte katıldılar. Hürriyet tepesinde söz alan komünistler ve sosyalistler, 1 Mayıs emekçilerin uluslararası dayanışma ve savaş günü olduğunu belirttiler. TKP'den, Merkez Komitesi üyesi Sadrettin Celal Antel konuştu. Sosyalistlerden, Genel Sekreter Mustafa Fazıl.

Sosyalist Partisi legal, açıktı. Komünist Partisi illegal, gizli. Sosyalist Partinin başında, kaşerlenmiş bir ajan, gizli servisle bağlı, «İştirakçi Hilmi» denilen birisi vardı. Komünistlere, Sovyetlere düşmendi. Sarı sendikacıların Türkiye'de başta gelenlerinden. Bir bakıma, Hilmi, Demirsoyların atası sayılır. İşçi, sendika hareketini burjuvazinin kontrolü altında tutmak görevini yapıyordu. İşçi hareketinin birleşmesine karşıydı. İkinci Enternasyonalı savunuyor, Komünist Enternasyonalına saldırıyordu.

Buna bakmıyarak, Antel gibi, Etem Nejat gibi komünistler, Sosyalist Partiye bağlı işçiler arasında sürekli çalıştılar. Bu eylemlerin sonucu 1 Mayıs gösteri yürüyüşünde ortaya çıktı.

Sosyalist Partinin Genel Sekreteri Fazıl, bu İstanbul yürüyüşünden önce, Kominterne bir mektupla başvuruyor. Bu mektupta neden doğrudan doğruya TKP'ye değil de, Kominterne başvurulduğu ortaya çıkıyor. O zaman işçi hareketindeki birliğe yalnız Hilmi gibileri değil, Şefik Hüsnü Deymer gibiler de karşı durmuştur. Ş. Hüsnü Deymer, parçalayıcı, bozucu bir oportünistti. TKP'nin gelişmesini kösteklemiştir, kadroların yetişmesine engel olmuştur, partiyi çıkmazlara sürüklemiştir. En sonunda onun beslemeleri, Mihri Belli gibiler ve başkaları, komünist harekete bela olmuşlardır. Deymer 1946'da, Merkez Komitesinin başı üstünden ortaya atılıyor. Bir yandan gizli parti örgütlerinden bazılarını açığa çıkarıyor. Öte yandan da, legal işçi hareketinin oluşmasını baltalıyor. Sosyalistlerle komünistlerin eylem birliğine karşı çıkıyor. Sonuç, faşist Recep Peker hükümetinin işçi hareketine, komünist ve sosyalist örgütlere sıkıyönetimle yüklenmesi, komünistlerin, sosyalistlerin zindanlara doldurulması, bunların tabutluklarda aylarca işkencelere uğramaları olmuştur.

Ş. Hüsnü Deymerin kafası burjuva, küçük burjuva görüşleriyle karma-karışık. Marksizmden çıkmazdı. «Aydınlık» dergisinin VI. sayısında

İstanbuldaki 1 Mayıs yürüyüşünden birkaç ay sonra, Karl Marks üstüne yazdığı bir yazıda Ş. Hüsnü bakınız ne diyor: «Karl Marks, belki de eserleri en az okunmuş ve en az anlaşılmış muharrirlerden biridir.» Bu adam, bu kadar cahil, Marksizme-Leninizme bu kadar yabancıydı.

1 Mayıs çıkışları TKP'nin savaş tarihiyle pek bağlıdır. 1922 yılı. Nisan ayının son günleri. Fransız donanması Mersin limanına demir atıyor, toplarını çeviriyor kentin üzerine. Gelen Fransızlar dayıyor ultimatomu: «Teslim olun». Kentte ana baba günü başlıyor. Komünistler, Komünist Partisi, böylesi bir durumda kendini gösteriyor. Komünist Partisi, o sırada, Mersinde yarı legal durumdaydı. «Doğru Söz» adında legal bir gazete çıkarıyordu. Bir «Kızıl Sendikalar Federasyonu» kurulmuştu. Sonradan bu federasyon «Profintern»e girdiydi. Komünist Partisi: liman, demiryolu, fabrika işçilerini, esnafı, dükkancıları, zanaatçıları, halkı direnişe çağırıyor. 1 Mayıs gösterisine halk katılıyor. Bu gösteri başarı kazanıyor. Fransızların donanması çekiyor, gidiyor. Bu emperyalist saldırıya karşı direnişi örgütleyenlerin başında, TKP'nin kurucularından Salih Hacıoğlu ve Affan Hikmet gibi yürekli devrimciler-komünistler vardı.

O günlerin belgelerinde, Komünist Partisinin 1 Mayıs çağrılarında: «Yaşasın 1 Mayıs! Yaşasın proletarya! ,Kahrolsun emperyalizm!» Kahrolsun emperyalistlerin uşağı İstanbul hükümeti!» gibi sloganlar yer alıyor.

1923 yılı. İstanbul tramvay, telefon, tünel, gazhane işçileri greve geçiyor. 1 Mayıs günü sokağa çıkıyor. Ankara hükümeti, hemen işçilerin üzerine polis ve ordu birliklerini sürüyor. Komünistleri tutukluyor. Gene o yıl, İngiliz kumpanyasına karşı greve geçen İzmir-Aydın demiryolu işçilerinin üzerine, hükümet bir kolordu ile yükleniyor. Greve giden işçilerin isteklerinde: Yabancı kumpanyalara devlet el koyması, bunların kamulaştırılması vardı. Ayrıca, işçi hakları sayılıyor. 1 Mayıs'ın resmen tanınması isteniyordu. Bu grev, kanlı, çatışmalı geçti. İşçiler, karılarıyla, çocuklarıyla rayların üzerine yattılar. Ankara hükümeti, yabancı kumpanyaları savundu. Pek çok işçiler, bunlar arasında komünistler tutuklandı. Bu çıkışı örgütleyenlerin başında «Modelci» Kerim Soyka gibi komünistleri görüyoruz.

Düzenli, örgütlü, legal yapılan 1 Mayıs yürüyüşü, 1924'te, Ankarada oldu. Kampanyayı TKP'nin Ankara İl Komitesi düzenledi. Kurtuluş savaşı günlerinden beri Ankaradaki «İmalat-i Harbiye» ordu donatım fabrikası, Komünist Partisinin kalelerinden biriydi. Bu fabrikadaki parti komitesinin eylemleri hem bu fabrika işçilerini, hem demiryolu işçilerini, hem yapı işçilerini, aşağı yukarı Ankaranın emekçi, zanaatçı, esnaf ve aydınlarını etkiliyordu. 1 Mayıs günü, gösteri yürüyüşünün başını komünistler, işbaşı gömlekleriyle, ellerinde bayraklarla fabrika işçileri çekiyordu. Gösteri kolları, Ankaranın ana caddelerinden, Meclisin önünden geçtiler. Taşıdıkları pankartlarda: 8 saat iş. Hafta tatili. Serbest sendika, grev hakkı. İşçi haklarını savunan iş kanunu. 1 Mayıs işçinin dayanışma günüdür. Halka

demokratik bütün hakların sağlanması. Ulusal kurtuluş savaşıyla elde edilen kazanımları, ulusal egemenliği geri vermemek.

1 Mayıs gecesi bir de kapalı toplantı tertiplendi. Bir işçi piyesi oynandı. Bu 1 Mayıs böyle bitti. Ve arkasından, burjuvazi yüklendi Komünist Partisine, devrimcilere, sendikacılara. Tutuklamalar, kovuşturmalar aldı, yürüdü. O zamanki sendikalar konfederasyonu: «Amele Taali Cemiyeti» dağıtıldı. Yöneticilerinden kimisi zindanlara atıldı.

1925'ten sonra TKP çalışmalarını yeniden ayarlamak zorundaydı. Durum değişmişti. Bununla birlikte yeni zorluklar belirdiydi. Partinin yönetimi, Merkez Komitesinde çoğunluk oportünistlerin eline düştü. Bunları partiden temizlemek çetin ve uzun sürdü. Likidatörler Komünist Partisinin yığınlarına duyurulmasına karşı çıktılar. Onlar Merkez Komitesi adına bildiri, çağırı çıkarmaktan boyuna kaçınılardı. Bunlardan Ş. S. Aydemir: «Komünist Partisine lüzüm olmadığını», 1927'de İstanbul'da, Ağırceza'da yargılanan 58 komünistin bir duruşmasında, yüksek sesle söyledi. Likidatörlüğü ilân etti.

Komünist Partisi, likidatörlere karşı savaştan, program ve politikasını yığınlara yaymaktan geri durmadı. Hem Merkez Komitesi, hem il ve bölge komiteleri propaganda ve ajitasyona özel bir önem verdiler. Gizli gazeteler, dergiler, çağırılar, duyurular gittikçe yaygın bir nitelik aldı.

Cumhuriyet 50 yaşında. Bunun 27 yılı sıkıyönetimlerle geçmiştir. Burjuvazi, sık sık orduyu halka karşı kullanmıştır. Militarist klik, ordunun başını tutan generaller, burjuvazinin egemenliğini, somürü sistemini, burjuva-ağa ikilisinin çıkarlarını süngüyle savunagelmışlerdir. Militarizm, aynı zamanda, Lenin'in belirlediği gibi: «Proletaryanın her türlü (politik, ekonomik) hareketlerini kırmak için egemen sınıfların elinde bir silâhtır.»

Sonra unutmamak gerek. Son 50 yılın 25 yılını Türkiye Amerikan hegemonyası altında yaşıyor. Türkiye'nin NATO'ya bağlanması, emperyalistlerin saldırganlık bloklarına girmesi, yarım milyonluk bir ordunun yabancılar hesabına, emperyalistlerin saldırganlık plânlarına göre ayakta tutulması militarizmi kuvvetlendirdi. Memleket ekonomisi, devlet bütçeleri, uzun yıllardır bu bataklık politikasına göre ayarlanıyor. Bu durum militarist kliğin tekeli, işbirlikçi burjuvazi ile daha sıkı bağlanmasına yardım etti. OYAK'larla, hava ve donanma vakfı dedikleri holdinglerle bu bağlar daha da sıkılaştı. Cumhuriyetin başından beri iri toprak ağalarıyla sarmaşan, emperyalist tekellerle gitgide kucaklaşan, tekelliliğe yükselen, finans oligarşisiyle, militarist klikle bütünleşen büyük burjuvazi egemenliğini, işçi sınıfına, emekçi yığınlara, halka karşı zorbalıklarını faşist biçimi yöntemlerle sürdürüyor.

Önemli daha bir olayı gözden kaçırmayız. Burjuvazi, işçi sınıfına karşı, emekçi yığınlara karşı yalnız polisi, orduyu, jandarmayı değil, bütün devlet mekanizmasını, elindeki bütün araçları: Basını, radyoları, sinemaları, sarı

sendikacıları ve özellikle provakatörleri, Troçkistleri, yobazları şimdi özellikle Maocuları, bozguncuları kullanmıştır, kullanıyor.

Burjuvazi sürekli olarak, fabrikalarda atelye şeflerini, ustabaşılarını, kontrolcuları işçiler arasında ajan olarak kullanmaya çalışmıştır. Bunlar arasından sarı sendikacılar yetiştirilmiştir. Bunları beslemiştir. Amerikan tekelleri, emperyalistleri Türkiye'ye postu serdikten bu yana, sarı sendikacılığı her yandan, her şeyle desteklediler. Örnekleri meydandadır. Demirsoylar burjuvaziye maşalık, Amerikalıya uşaklık ediyor. Onlar Türk-İş'i burjuva partilerinin politikalarına destek yaptılar. Askeri faşist biçimi diktaturayı, Erim, Melen, Talu hükümetlerini açıkça tuttular.

TKP, sarı sendikacıları, Türk-İş'in elebaşılarını bu sendikalardaki işçi yığınlarından daima ayırmıştır. Türk-İş'ten önce de, «sosyalist» adı altında işçi hareketine musallat olan Etem Ruhi gibi madrabazları, bu soydan bütün polis ajanlarını, sürekli demaske etmiştir, etmektedir.

TKP, illegaliteye itildikten, terör üsteledikten bu yana çalışma yöntemlerini, biçimlerini, taktiklerini, politik duruma uygun olarak değiştirmiştir. 1 Mayıs kapmanyaları da, olanaklara göre, yeni bir yön tutmuştur. Bu savaşa gelenekleri, bugün de geçerlidir.

1 Mayıs kampanyaları, belli bir hazırlık, bunu uygulama biçimi, tekniği ister. Bunlar değişiktir. Daha 1 Mayıs gelmeden, komiteler, temel örgütler — parti hücreleri, kampanyayı nasıl uygulayacaklarını saptar, karar alır. En başta bütün legal olanaklardan yararlanmaya bakılır: işçiler arasında 1 Mayıs üstüne konuşmalar yapılır. Çağırılar, bildiriler yayınlanır. 1 Mayıs çağırılarını, bildirileri değişik biçimlerde dağıtılır.

TKP'nin, 1 Mayıs savaşı geleneği vardır. Komünistler, 1 Mayıstan çok önce eyleme, kampanyaya geçiyor. Ama, polis te uyumuyor. O da, çok önceden harekete geçer. Bir defa, tanınmış bütün komünistler, atılğan, öncü işçiler, 1 Mayıstan iki hafta önce, kimi zaman üç hafta önce polise, karakollara alınır. Burjuvazi, komünistlere karşı terörün en kanlısıyla, en sertyle saldıragelmiştir. Bugün gençlere, ilericilere, komünistlere poliste «özel villalarda», garnizonlarda uygulanan işkence yöntemleri yeni değildir. «Tabutluklara» ilk tıklanlar komünistlerdir. Bin mumluk elektrik lambalarının karşısında eritilenler onlardır. Saçlarından tavana asılanlar onlardır. Falaka, kızıl sokak sopası, cımbızla etlerini koparma, elektrikle şok, hepsini polis uygulamıştır ötedenberi.

Polisin faşist yöntemi işkenceleri, padişahlar zamanından kalma işkence yöntemleriyle örülmüştür. Türk polisi bunu bir zamanlar Hitlerlerin işkence yöntemleriyle oluşturdu. Demirel hükümetinde savunma bakanı olan Topaloğlu Kadirinin su ve toprak ağalarındandır. Bu canavar, Gestapoda, Himlerin okulundan çıkmıştır. Bu gibiler, şimdi CIA'nin işkence yöntemlerini de eskilerine eklediler.

Komünistler bütün bu cenderelerden geçtiler. Aşkale kampında da yattı-

lar, Diyarbakır kalesinde de. Sürgünlerin çeşidini gördüler. Yılmadılar. Onlar, çelik disiplinli Leninci partinin üyeleri olduklarını unutmadılar.

TKP geniş yığınlarla, halkımızla ne kadar sıkı bağlanırsa, bu yığınları savaşa hazırlar, onları savaşlarda örgütlerse, tarihsel ödevini o kadar kolay yerine getirir. Partimizin durumu zordur. Partinin Leninci ilkelerini, birliğini göz bebeğimiz gibi korumak, dar boğazlardan onu geçirmek her üyenin, her parti örgütünün vazgeçilmez görevidir.

Likidatörlere, sağ, «sol» oportünistlere, Maoculara, polis ajanlarına, sapık akımlara karşı savaş günün savaşıdır.

TKP'nin 1 Mayıs kampanyaları, memleketin somut durumuyla, politik ortamıyla bağlı olduğunu belirttik. Yığınların, halkın, işçi sınıfının somut istekleri, eğilimleri, bu kampanyalarda, yayınlanan bildirgelerde yansıtılıyor. Örnekler verelim.

1926-1940 arasında, bu dönemde, bir yandan egemen çevrelerin, burjuvazinin gel-gitli durumu, gerici çevrelere, emperyalistlere taviz veren, boyuna ulusal kurtuluş savaşının olumlu geleneklerinden uzaklaşan tutumu, gidişi üzerinde duruluyor. Öte yandan yığınların, halkın direnişleri, istekleri dile getiriliyor.

1928-1930 yılları. TKP'nin 1 Mayıs çağırılarında, yayınlanan, dağıtılan bildirgelerinde şunları okuyoruz:

«Bütün ülkelerin proleterleri, birleşiniz!»

«İşçiler, emekçiler! Size, halkımıza sesleniyoruz!»

«Burjuvazi yularını emperyalistlerin eline veriyor. Kapitulasyonlar yeniden başlamak üzeredir. Hükümet, padişahların borçlarını tanımakla bu yola giriyor. Halkın, Anadolu'dan silâhla kovduğu emperyalistlere, Türkiye'yi haraca kesmiş olan yabancılara verecek tek akçası yoktur».

«İşçi, köylü, fakir halk geçim sıkıntısı içinde kıvranıyor. Patronlar gündelikleri indiriyor. İşçileri fabrikalardan atıyor. Hükümet vergileri artırıyor.»

«Halk en ilkel demokratik haklardan yoksundur. Sert bir terör ortalığı kasıp kavuruyor.»

«Burjuvazinin bu saldırısına ancak birlik kurmakla, elele vermekle, örgütlenmekle, savaşla karşı durabiliriz.»

«Yoksul, fakir köylüler, bütün köylü yığınları, durumunuz günden güne bozuluyor. Ağa tepeğinizde, ense kökünüzde. Çoğu köylü şapır şapır dökülüyor. Sizin yeriniz, savaşta işçilerle, işçi sınıfıyla bağlaşıklık kurmaktadır.»

«Esnafılar, orta halliler, zanaatçılar yıkım sizin de yanınıza yapışmıştır. Büyük kapitalistler, bankerler sizin de tepenizdedir. Sizin de yeriniz işçilerin yanındadır.»

«İşçiler, 1 Mayıs'ta kırlara çıkın. Sokaklara çıkın! 1 Mayıs uluslararası işçilerin dayanışma ve savaş günüdür.»

– Gündeliklerin artırılması!

- 8 saat iş günü!
 - Ücretli hafta tatili, ücretli yıllık dinlenme hakkı!
 - 1 Mayıs gününün resmen işçi bayramı günü olarak tanınması!
 - Cezaevlerindeki komünistlerin, devrimcilerin, işçilerin, köylülerin serbest bırakılması!
 - Türkiye Komünist Partisinin açık çalışmasına konan yasağın kaldırılması!
 - Adaletsiz vergi sisteminin kaldırılması. Vergiler, kapitalistlerin, zenginlerin kazançlarına oranla artırılmalı, vergiler halkın sırtından indirilip bunlara yükletilmeli!
 - Serbest sendika kurmak işçilerin doğal hakkıdır!
 - Yazı, söz, örgüt, gösteri, yürüyüş serbestlikleri halka somut olarak ve kanunla tanınmalı!
 - İki dereceli seçim sisteminin kaldırılması, doğrudan doğruya, genel, gizli oylama ve oranlı temsil seçimi sisteminin kurulması!
 - Ağalığın yıkılması: Yoksul ve orta köylülere, bedava toprak dağıtılması, bunlara tohum, kredi, toprakları işleyecek tarım aletleri sağlanması. Tefeciliğin, marabacılığın, angariyelerin, yol parasının kaldırılması. Köylü borçlarının affedilmesi!
 - Doğu illerinde Kürt halkına karşı uygulanan zorla «özümseme» politikasına, sürekli teröre, Kürtleri kırma canavarlığına son verilmeli! Bey, aşiret, ağa topraklarının Kürt köylüsüne dağıtılması. Kürt halkına her türlü demokratik hakların tanınması!
 - Emperyalizme karşı, Batılı sömürgecilere karşı savaş!
- Onlarla işbirliğine gidenlere, gerici güçlere karşı savaş!
- Sovyetler Birliğiyle iyi komşuluk ve dostluk!
 - Yaşasın yeryüzünde bağımsızlıkları için savaşan halkların şaşmaz dostu Sovyetler Birliği!
 - Yaşasın Türkiye işçi sınıfının, köylüsünün, halk yığınlarının sürekli savunucusu Türkiye Komünist Partisi!»

«TKP Merkez Komitesi»

Bu bildirgelerin yayınlandıkları günlerin üzerinden 40 yıl geçmiştir. Böyle olmakla birlikte, bunların bir çoğu bugüne dek önemini yitirmemiştir.

Elbette, o günlerden bu yana köprülerin altından çok sular aktı. Hem dünyada, hem Türkiye'de değişimler, oluşmalar, gelişmeler oldu. Türkiye'deki gelişmeler iki birbirine aykırı yöndedir. Emperyalist tekellerle çitişen, egemenliği elinde tutan büyük burjuvazinin kendisi tekelciliğe yükseldi. Göbekleri birbirine bağlı kodaman burjuva – ağa ikilisi, bunların hükümetleri, memleketi yabancı boyunduruğuna, NATO'lara koşular. Türkiye'nin ulusal bağımsızlığı, egemenlik hakları ortada kaynadı. Komünist Partisi, tâ

baştan, daha kurtuluş savaşı günlerinden, Mustafa Suphi yoldaşın deyimiyle, burjuvazinin, paşaların gözleri Batılı emperyalistlerin kasalarındadır yolundaki uyarısı doğru çıktı. Bildirgelerdeki sloganlardan da görüyoruz ki, TKP, ulusal bağımsızlığı yitirme tehlikesini, burjuvazinin hiyanet yoluna sapma tehlikesini kesinlikle belirtmiş, kamuoyunun, halkın gözlerini bu tehlike üzerine çevirmiştir. Gerici sınıfların ve hükümetlerinin tuttıkları bu hiyanet, soygun, terör, zorbalık yolu memleketi derin bunalımlara sürüklemiştir.

Bugün, bugün dersek, özellikle son 10 yıl içinde, ulusal bağımsızlık direnişi, Amerikan köleliğine, NATO'ya karşı direniş, demokrasi düşmanı, Amerikan uydusu hükümetlere karşı çıkışlar açık, geniş ölçüler almış, halkın değişik katmanlarını kucaklamıştır. Askeri faşist biçimi sıkıyönetim, en başta bu halk direnişlerini ezmek amacını gütmektedir.

Türkiyedeki gelişmelerin öteki yönü çok daha güçlü, çok daha temellidir. Toplumun en devrimci, ana gücü olan işçi sınıfı hem nicelik – sayı bakımından, hem nitelik – bilinçlenme, örgütlenme ve girişim bakımından büyümüş, güçlenmiştir. İşçi sınıfı, memleketin politik yaşamına sürekli etki yapan bir güç olmuştur. Bugün, hem askeri faşist biçimi sıkıyönetime karşı, hem yabancı köleliğe karşı ulusal bağımsızlık, demokrasi için giden direnişin, savaşın başını işçi sınıfı çekmektedir. Onun bu girişimi, ilerici gençliği de, aydınlar kesimini de, ulusal burjuvazinin sola açılan kanadını da, ordu içindeki yurtseverleri de etkilemektedir. Bugün süngülerin gölgesinde kurulan AP, CGP karması hükümetçiye karşı koyuşlar, özellikle CHP'nin tutumu halk yığınlarının açık direnişlerine dayanıyor.

Kodaman burjuvazi ve ağa ikilisi artık egemenliğini eski yöntemlerle Mecliste «parmak çoğunluğu» oyunları ile yürütemeyecek duruma düşmüştür. Ve açmazlara girmiştir. Bir yandan orduyu halkın üzerine sürdü. Öte yandan, bu davranışıyla halkın çoğunluğunu, ulusal burjuvazinin belli bir kesimini karşısına aldı. Büyük burjuvazi askeri yönetime gitmekle çelişkileri daha da sertleştirdi. Generaller, ordu, halkın gözünden iyice düşmüştür. Sıkıyönetim hükümetleri, Sunaylar, Tağmaçlar, Gürlerler aşınıyor, gidiyor. Burjuvazi, onlara yaptıracaklarını yaptırdı: Anayasayı budadılar. İşçi Partisini kapattılar. İlerici gazeteleri, dergileri, yurtsever gençlik, öğrenci derneklerini, birliklerini, Öğretmenler Federasyonu'nu darmadağın ettiler. Faşist biçimi yönetimin sivri ucunu işçi sınıfının göğsüne dayadılar. Bütün bu zorbalıklar karşısında işçi sınıfı dipdiri duruyor, savaşıyor. Grevler sürüp gidiyor. DISK'in olağan kongresi, işçi sınıfının birliğini, dirliğini gözler önüne sermiştir.

Yoldaşlar, TIP'in, DISK'in, antifaşist, ilerici gençlik örgütlerinin ortaya çıkmasında, gelişmelerinde TKP'nin büyük emeği vardır. Bununla kıvanç duyuyoruz. Ama, her şeyi yaptık diyemeyiz. Sorumluluktan kurtulamayız. Bunların nedenleri ayrı bir konudur. Üzerinde somut olarak durulması, çözülmesi gereken canlı bir sorundur.

Başka bir olaya parmak basmak gerek. Sarı sendikacılığa karşı partimiz sürekli savaşıyor. Bununla birlikte bu sendikalarındaki yığınları yana atmak eğilimleriyle de vuruşagelmıştır. TKP'nin içinde Tredünyonculuğa – sağa, «sola» kaçanlar çıkmıştır. Parti bunların paylarını vermiştir.

Sarı sendika ağaları, örneğin, 1 Mayıs «bahar bayramı», dediler, «emek günü» dediler. Böylece 1 Mayısın politik özünü boşaltmak, işçi sınıfını sınıf savaşından şaşırtmak istediler. 1 Mayıs «emek günü» demekle patronu, işçiyi bir tahtaya koydular. Sınıf savaşı – yerine «sınıflar arası barışı» – patronla işçinin «kardeşliğini» ortaya sürdüler. Bütün bu çabalar, burjuvazinin oyunları, fiyaskoyla bitmiştir. Fakat, sarı sendikacılar bu yolda hâlâ ayak diyor. Savaş bitmemiştir.

Yoldaşlar, bir bildirge, 1 Mayıs çağrısı yaymak, dağıtmak için 5 yıl hapis yatmayı göze almış olan komünistler vardır. Bunu unutmayalım. Onların savaşları boşa gitmemiştir.

Bugünkü 1 Mayıslarla geçmişin 1 Mayısları arasında, dünya çapında, belli, kesin farklar vardır. Dünyamız, 1917 Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nden sonra başka bir dünya olmuş, yeni bir aşamaya dönüşmüştür. Emperyalistlerin tek başlarına ağılık sürdürdükleri eski dünya çoktan yoktur. Hele, sosyalist devletler topluluğu, dünya sistemi kurulduktan bu yana 1 Mayıslar, bu savaş günü daha güçlü ve özlü bir nitelik almıştır. Proletaryanın bu uluslararası dayanışma ve savaş günü, artık, yeri, göğü inletiyor. 1 Mayıs gösterilerine, yürüyüşlerine 100 milyonlar katılıyor.

Sovyetlerde, sosyalist ülkelerde sosyalizm kuruculuğu, komünizmin temellerini atma girişimi dev adımlarla yürüyor. Teknikte, bilimde devrimler oluyor. Bu ülkeler genliğe, mutluluğa doğru hızla yükseliyor. Sovyet halkı, sosyalist ülkeler 1 Mayıs, yeryüzü emekçilerinin emperyalizme, gericiliğe, zorbalığa karşı, barış demokrasi ve sosyalizm uğrunda yürüttükleri uluslararası dayanışmaya, savaşa böyle katılıyor. Bu nedenle 1 Mayıs savaşları, eskilerine oranla, çok daha güçlü oluyor.

1 Mayıs, proleter enternasyonalizminin somutlaşmasını sağlıyor. 1 Mayıs, çağımızın devrimci güçlerinin birliğini perçinliyor.

Çağımızın devrimci ana güçleri: Sovyetler Birliği, sosyalist dünya sistemi, uluslararası işçi ve komünist hareketleri, halkların ulusal bağımsızlık ve sosyal kurtuluş savaşlarıdır.

Kahraman Viyetnam halkının Amerikan emperyalizmine ve yamaklarına karşı, uzun yıllar süren çetin savaşlardan sonra kazandığı utku – büyük başarı, doğrudan doğruya bu ana güçlere, özellikle Sovyetler Birliğinin, sosyalist ülkelerin somut yardımına dayanmaktadır.

Sovyetler Birliğinin, sosyalist ülkelerin sürekli barış politikaları, saldırgan, yayılcı emperyalist güçleri gemlemektedir. Bu sürekli barış politikası, özellikle Avrupada çılgınlıkla estirilen «soğuk» harp havasını kırmıştır. Avrupada barış ve güvenliği sağlamak yolunda Sovyetler Birliğinin ele aldığı girişim somut sonuçlar vermiye başlamıştır.

Türkiye halkı hem Avrupada, hem Yakın Doğuda, Akdenizde, Balkanlarda barış ve güvenliğin sağlanmasıyla yakından ilgilidir. Halkımız NATO boyunduruğundan, Amerikan hegemonyasından, işbirlikçi burjuvazinin elinden, onun millet düşmanı politikasından kurtulmak için direniyor, mücadele ediyor.

Halkımız, Anayurdumuz çok ağır ve çetin günler yaşıyor. Egemen sınıflar, Türkiye'yi süregelen bunalımların burgacına ittiler. Bunalım sertleştikçe sömürgeci, gerici sınıfların hükümetleri devrimci güçlerin üstüne, halk yığınlarına daha amansızca saldırıyor. Süngülerin gölgesinde kurulan hükümetlerin biri düşüyor, biri geliyor. Bu Amerikan uydusu hükümetler halk düşmanı politikalarıyla toplumdaki çelişkileri daha da sertleştirdiler. Hem öylesine ki, burjuva grupları arasında, militarist klik arasında, çelişkiler, çekişmeler, post kavgaları iyice su yüzüne çıktı.

AP, Amerikan emperyalizminin bu kolu, yeniden hükümete canatıyor. Generaller, askeri sıkıyönetimle, ilerici güçleri ezmek yoluyla Demirellere albaştan etmek olanağını sağladılar. Yeniden parmak «çoğunluğu» oyunları için ortam hazırlanıyor. «Güvenlik mahkemelerinin», yani üstü kapalı sıkıyönetimin baskısı altında «seçime» gidiliyor. Böylesi bir «seçim», bütün ilerici örgütlerin kenara itildiği bir ortamda, gerici partilerin, grupların oy avcılığı olacak.

Bu durumda TKP'nin taktiği ne olmalıdır? Ne yapmalıyız?

Bugünkü koşulları, somut ortamı, karşılıklı güçlerin yer-alımını, dengesini ele almak gerek. Bugünkü durum, politik ortam bundan önceki, 1969'daki, hele ondan bir önceki ortam değildir. O zaman işçi sınıfının bir legal partisi vardı. Legal propaganda ve ajitasyon için, sınırlı da olsa, bir olanak vardı. Gösteri, yürüyüş, seçim kampanyası yapılabilirdi.

Bütün bunlara bakıp seçim savaşından geri duramayız. En başta, gerici, işbirlikçi burjuvazinin ihanetlerini, Talû hükümetinin halk düşmanı politikasını, Demirellerin, memlekette en gerici partilerin, koyu emperyalist ajanlarının içyüzlerini açığa vurmak. Sıkıyönetim, gösteri, yürüyüş, toplantı, miting yasakları kaldırılmalıdır. Politik genel af, hemen, seçimlerden önce yapılmalıdır. Kapatılan ilerici gençlik, öğrenci, öğretmen birlik ve dernekleri açılmalıdır. TIP'e, Komünist Partisine konan yasaklar kaldırılmalıdır. Anayasa ile halka sağlanan, daha doğrusu halkın çetin savaşlarla elde etmiş olduğu demokratik haklar eksiksiz geri verilmelidir. Sıkıyönetimle işbaşına getirilen, gerici, işbirlikçi bugünkü hükümet, hemen halktan yana bir hükümetle, gerçek, serbest seçimleri sağlayacak bir hükümetle değiştirilmelidir. Doğu illerinde Kürt halkına karşı özellikle uygulanan teröre, baskılara, süngüyle uygulanan «özümseme» politikasına hemen son verilmelidir. Kürt halkına bütün demokratik haklar sağlanmalıdır. Türk ve Kürt halklarının, işçisinin, köylüsünün bütün ilerici güçlerin, yurtseverlerin savaş birliği için savaşmak.

Bugün memlekette başı çeken güç işçi sınıfıdır. Bütün yurtsever güçlerin işçi sınıfıyla dayanışmasını sağlamak. Sendikalara tam özgürlük. Grevlerin hiç bir suretle kısıtlanmaması. Pahalılığa karşı, işsizliğe karşı, halkın belini büken ağır vergilere karşı, boyuna gelen zamlara karşı savaş. Gündeliklerin yükseltilmesi, en az geçim indirimini saptayan gündelik sisteminin uygulanması. Bütçeden NATO'ya, polise, jandarmaya ayrılan büyük paralar halkın sağlığı, okuması, ekonominin kalkınması, ev, yol yapımı için kullanılmalıdır. Köylerde okul yok. 1,5 milyon köylü ocağının toprağı yok. Toprak reformu, kültür reformu için savaş.

NATO'lardan çıkmak. Orduyu Anayurdun koruyucusu, savunucusu olan, halkın çıkarlarını savunan bir ordu haline getirmek, halkı ezen bir baskı aracı olmaktan çıkarmak. Amerikalıyı memleketin başından atmak! Barış, demokrasi ve sosyal devrimler, dönüşümler için savaşmak! İşçi ve ulusal bağımsızlık hareketini parçalayan, Marks'ın-Lenin'in adını, Komünist Partisinin adını kullanan Maoculara – burjuva ajanlarına karşı savaş!

Bütün bu istemler, bu yoldaki savaşlar halkımızın çoğunluğunun istemleri ve savaşlarıdır. Bu savaş, parlamentoda işçi sınıfının yerini alması, işçi, köylü sayıların, halk temsilcilerinin Meclise girmesi savaşını da içeriyor. Gerici güçleri bozguna uğratmak için Meclisi kullanmak, burada sağlam bir pozisyon, yer kazanmak savaşı önemlidir. Meclisi işbirlikçi burjuvazinin, ağaların, tekelci zenginlerin yararına çalışan bir araç olmaktan çıkarmak, onu işçi sınıfının, halkın yararına işliyen bir araç haline getirmek gerek.

TKP tarihsel ödevini görebilmesi, eylem programını, politikasını gerçekleştirebilmesi için yığınların savaşlarıyla bağlanmak zorundadır. Fabrikalar, iş yerleri TKP'nin kaleleri olmalıdır. Her yerde temel parti örgütleri-komite-leri kurmak.

Biz, komünistler, TKP halkımızın, işçi sınıfının somut savaşlarıyla sınıksız bağlıyız. Biz, Marksizm-Leninizm ilkelerine, ülkelerine, proletarya enternasyonalizmine bağlıyız. 53 yıldır TKP bu ilke ve ülkeleri kendisine, savaşlarda, kılavuz edinmiştir.

Yaşasın 1 Mayıs!

Yaşasın bütün ilerici güçlerin birliği!

Yaşasın TKP!

Yaşasın Leninizm!

Yurtta

A. Saydan

● Bu yıl da işçi sınıfının savaş ve dayanışma günü 1 Mayıs yine yasaklar ve sıkıyönetim şartlarında geçti. Egemen çevreler tarafından Bahar Bayramı ilân edilen 1 Mayıs'ta, bu savaş ve dayanışma gününde Türkiye, Komünist Partisi gerek memleket içinde ve gerekse dış ülkelerdeki işçi ve öğrencilerimiz arasında toplantılar tertipledi. Memlekette tertiplenen toplantılar gizli oldu. Bu toplantılarda işçi haklarına karşı resmi çevrelerin, sarı sendikacıların elbirliğiyle hazırladıkları saldırılar söz konusu edildi ve bunlara karşı alınacak tedbirler görüşüldü. Sıkıyönetime ve onun faşist yöntemlerine karşı bütün devrimci güçleri seferber etme, TKP'nin işçi sınıfı arasında daha geniş ölçüde örgütlenmesi sorunları ele alındı. Bundan başka Türk işçi sınıfının diğer ülkelerin işçi sınıfı ile kardeşçe ilişki ve dayanışmalarını daha da güçlendirmesi sorunları üzerinde duruldu.

Batı Avrupa ülkelerinde bulunan işçi ve devrimci aydınlarımız da bulundukları yerlerde bu gibi toplantılar örgütlediler.

Bu yıl işçi sınıfının savaş ve dayanışma günü 1 Mayıs uluslararası alanda da daha geniş ölçüde kutlandı. Sosyalist ülkelerde 1 Mayıs, barış ve halkın hayat seviyesini daha da yükseltmek, plânları yerine getirmek ve emperyalizme karşı savaşan halklarla, dünya işçi sınıfı ile dayanışma şiarları altında geçti.

● Malatya'nın Hekimhan ilçesinde 1000'den fazla maden işçisi büyük bir protesto yürüyüşü tertipledi. Sebep, madenleri işleten şirketin Develi ve Karakuz ocaklarını kapatmasıydı. Maden işçileri aynı zamanda Belediyeyi de protesto ettiler. Çünkü belediye de şirketin kapatma kararını desteklemişti. Belediye binası önünde toplanan 1000'den fazla işçi belediye sorumluları ile patronlar arasında işçiye karşı işbirliğini protesto etmişlerdir.

● İzmit'teki Kroman Çelik Sanayi Fabrikasındaki grev 275 günden beri devam etmektedir. Resmi çevreler, yabancı uyruklu patronların işçilerin haklı isteklerini kabul etmeleri için herhangi bir teşebbüste bulunmamaktadırlar. Sendikal dayanışma sayesinde işçiler bu kadar uzun bir grevi sürdürebilmişlerdir.

● DISK'e bağlı Kimya-İş Sendikası İsviçre sermayeli, uluslararası bir tekel olan Abbot İlaç Fabrikasında grev kararı almıştır. 700 kadar işçiyi kapsamına alan grev 8 Mayıs günü uygulanmaya başlanmıştır. Greve sebep, firma temsilcilerinin, sendikanın işçi gündeliklerinin ayarlanması ve işçi sağlığının korunması yönünde ileri sürdüğü teklifleri reddetmeleridir.

Uluslararası Kimya Federasyonu grevi desteklediğini açıklamıştır. Sıkıyönetimden ve iktidardan cesaret alan yabancı tekelin yöneticileri, grevin ilk gününde lokavt kararı almışlardır. Sendika yöneticileri bu durum karşısında haklarını elde edinceye kadar greve devam edeceklerini açıklamışlardır.

Kimya-İş yine İsviçre sermayeli bir ilâç tekel olan Rochet firmasında da grev kararı almıştır. Bu firmanın yöneticileri de egemen çevrelerin desteği ile işçiye karşı lokavt kararı almışlardır. Bu vesile ile bir demec veren Kimya-İş'in sorumlularından biri, firmayı işçi sağlığını hiçe saymak ve büyük kârlar sağlamakla suçlamıştır. Sendika gündeliklere zam, yıllık ikramiye, sosyal yardımlar ve ücretli izin istemektedir.

Yine uluslararası bir İsviçre firması olan Pfizer İlaç Fabrikasında da Kimya-İş tarafından grev kararı alınmıştır. Bu konuda bir açıklama yapan Kimya-İş sorumlusu, patronun toplu sözleşme konuşmalarında gündelik, sağlık ve sosyal yardımlar konularında sendika isteklerini reddettiğini belirtmiştir. Bunun üzerine grev kararı alınmıştır. Grevin kapsamına 300 kadar işçi girmektedir.

Rochet ve Pfizer grevleri, Kimya-İş'in taviz vermez tutumu, işçilerin kararlılığı ve öteki sendikaların gösterdiği dayanışma sayesinde, sıkıyönetim ve hükümetin yabancı tekelleri tutmasına rağmen başarı ile sonuçlandı. Rochet ve Pfizer yöneticileri sendikanın isteklerini kabul etmek zorunda kaldılar. Bu sonucun alınmasında uluslararası dayanışma da büyük rol oynadı. Bilindiği gibi Uluslararası Kimya İşçileri Sendikası bu grevleri desteklemişti.

Abbot yöneticileri sendikanın isteklerini kabule yanaşmadığından bu firmadaki grev devam etmiştir.

● Yarımcadaki Seramik Fabrikasında, Seramik-İş Sendikasının grevinde önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Grev Kanunu gereğince ocakların sönmesi için çalışmak zorunda olan 130 işçi fabrika dışında grevde olan arkadaşlarını desteklemek üzere açlık grevi ilân etmişlerdir. Greve 1200 işçi katılmaktadır. Açlık grevi ilân eden işçiler, fabrika dışında hakları için savaşan arkadaşlarını destekleyemedikleri için duydukları üzüntüyü belirtmişler, bunun için de açlık grevi ilân etmekten başka çare bulamadıklarını belirtmişlerdir. 1300 derece harareti olan fırınların önünde çalışan işçilerden bazıları baygınlık geçirmişlerdir.

● Samsun Karadeniz Bakır işletmelerinde grev ilân edilmiştir. Greve 550 işçi katılmaktadır. Grevi yöneten Metal-İş Başkanı Nedim Yula işçi isteklerini şöyle sıralamıştır: İş güvenliğinin sağlanması, çalışma şartlarının iyileştirilmesi, iş elbisesinin verilmesi, koruyucu malzemenin sağlanması.

● Petrol-İş Sendikası Tütün çiftlikte kurulu Özgaz Dolum Fabrikasında grev kararı almıştır. Grev kararı bir yıl kadar önce imzalanmış olan toplu iş sözleşmesinin patron tarafından uygulanmamasından ötürü alınmıştır.

● İzmir'deki Turyağ Fabrikasında çalışan 800 işçi, Tek Gıda-İş'le fabrika yönetimi arasında imzalanan yeni toplu sözleşmeyi protesto etmek maksadıyla bir yürüyüş tertiplemişlerdir. İşçiler imzalanmış olan yeni toplu sözleşmeyi beğenmemişler, isteklerinden birçoklarının sözleşmeye alınmadığını, Türk-İş'e bağlı sendika yöneticilerinin patronla anlaşmalarını belirtmişlerdir.

● Türkiye Şeker İşletmeleri yöneticileri ile Şeker-İş arasında bir zaman-dan beri süren toplu sözleşme konuşmaları, yöneticilerin sendika isteklerini kabule yanaşmaması yüzünden çıkmaza girmiş ve sendika grev kararı almıştır. Greve 11 bin işçi katılacaktır. Sendika yöneticileri grev kararı ile ilgili olarak şu açıklamayı yapmışlardır: Şeker Sanayii yöneticileri sendikamızın gündeliklere 2 lira zam isteğini kabul etmemişlerdir. Bunun üzerine grev kararı almak zorunda kaldık. Başarı kazanıncaya kadar grevi sürdüreceğiz.

● Oley-İş Sendikası İzmir'deki turistik tesislerde grev kararı almıştır. Turizm Müdürlüğü temsilcileri, mevsimin başlamış olmasına rağmen toplu sözleşme görüşmelerinde işçi isteklerini kabule yanaşmamışlardır. Bu nedenle Oley-İş grev kararı almak zorunda kalmıştır. Oley-İş İzmir Şubesi Başkanı Vedat Soydan şunları belirtmiştir: «Yetkililer günün şartlarına uygun olan isteklerimizi kabule yanaşmamaktadırlar. Turizm tesislerinde çalışan işçilerimiz aldıkları para ile ailelerini geçindirmek şöyle dursun, kendilerini bile geçindirememektedirler.»

● İzmir'de işe alınan işçilere karşı yeni bir yöntem uygulanmaya başlanmıştır. Bu yönetime göre, yeni işe girecek olan işçi, hangi gazeteyi okuduğunu, hangi yazarları beğendiğini, tuttuğu spor klübünü, hangi partiye kayıtlı olduğunu, kayıtlı ise bu partide nasıl bir ödev almış olduğunu bildirmek zorundadır.

Türk-İş 3. Bölge temsilcisi Doğan Üstkanat patronların bu tutumunu şiddetle yermiş, sermayenin egemen bir güç olarak bir kez daha ortaya çıktığını bildirmiştir. Bu gibi bir davranışın insan haklarına karşı olduğunu, işçileri terör altında tutmanın yeni yollarından biri olduğunu belirtmiştir.

● Uluslararası Kalkınma ve İşbirliği Teşkilatı (OECD)'nin verdiği rakamlara göre teşkilata üye 23 ülke arasında Türkiye her bakımdan sonuncudur. Milli gelir bakımından sonuncudur: Türkiye'de adam başına düşen gayri safi milli gelir 360 dolardır. Doların geçen yıl içinde yüzde 20 civarında devalüe edilmesiyle rakam 360 dolara yükselmiştir. Kalkınma Teşkilatının raporuna göre 1970 yılından bu yana Türkiye'de adam başına düşen gayri safi milli gelirde bir artış olmamıştır. Mutlak olarak bir artış kaydedilmiştir, fakat nüfusun fazlalaşması bu artışı emdiğinden nisbi olarak artış kaydedilmiş değildir.

Türkiye'de adam başına düşen gayri safi milli gelir 360 dolar olmasına karşılık, Yunanistan'da adam başına düşen gayri safi milli gelir 1220, İtalya'da 1880, Portekiz'de 770, İsviçre'de 4400 dolardır.

Adam başına düşen gayri safi milli gelir hesabı da mutlaktır. En yüksek gelirlerle en az gelirlerin ortalaması alınarak adam başına düşen gayri safi milli geliri hesaplamak, bazı gerçekleri tabiidir ki gösterir, fakat bir yandan da aldatıcı bir durum da yaratır. Meselâ Türkiye'de köy emekçilerinin yıllık adam başına düşen geliri ortalama 1000 lira civarındadır. Orman ve dağ köylerinde adam başına düşen gelir bunun da altındadır. İşçi ve küçük memurların adam başına düşen yıllık gelirleri 5-10 bin lira arasında değişir. Türkiye'de en az gelirle en çok gelir arasında 23 bin misli fark olduğu unutulmamalıdır. Bundan ötürü adam başına düşen gayri safi milli gelir hesapları global değil, sınıf ve zümrelere göre yapılmalıdır. Ancak bu gibi bir hesaplama ile gerçeğe yakın bir ortalama bulmak mümkün olur.

Bundan başka gerçek durumu bulabilmek için gayri safi değil, adam başına düşen safi milli geliri hesaplamak gerek. Ayrıca adam başına düşen milli geliri gerçek bir şekilde kıymetlendirebilmek için, bir de paranın satın alma gücünü, fiyat artışlarını ve enflasyonun hızını bilmek kaçınılmazdır.

Kalkınma ve İşbirliği Teşkilatı'nın hesapladığına göre, Türkiye'de nüfusun yüzde 71,5'i tarım kesiminde, nüfusun ancak yüzde 11,8'i sanayi kesiminde çalışıyor. Bu oranlar Yunanistan'da yüzde 37,3 ve yüzde 24,6'dır. Belçika'da tarımda çalışanların oranı yüzde 4,4'tür.

Teşkilata üye devletler arasında faiz oranı bakımından Türkiye yüzde 9 resmi faizle başta geliyor. Bundan başka Türkiye ev yapımı, telefon, otomobil, televizyon kullanma bakımından da sonuncu gelmektedir.

● 18 Mayıs'ta başlayan Avrupa Konseyi toplantısında Türkiye'de sıkıyönetim iktidarının işkenceleri bir daha söz konusu oldu. Konseye sunulan ve İngiliz, Hollanda, Danimarka, İsveç ve Norveç temsilcilerinin imzalarını taşıyan bir önerge bu konuda bir alt komisyon kurulmasını ve işkence olaylarının incelenmesini istiyordu. Konseyde Talû hükümetini temsil eden AP'li Kıratlıoğlu ile CGP Başkanı Feyzioğlu işkence olaylarını inkâr kalkıştılar. Hatta Türkiye'de siyasi tutuklu yok, yalnız hırsızlar ve katiller tutukludur dediler. Gazetecilerin, 20-30 yıl ağır hapis cezalarına çarptırılmış olan mütercimlerin, TIP ve TOS yöneticilerinin halkçı demokratik ve sosyalist fikir ve eylemlerinden ötürü hapiste olduklarını, ağır cezalara çarptırıldıklarını Avrupa kamuoyundan gizlemeye çalıştılar. Üstelik Türkiye'nin Paris elçisi İngiliz filim reportörleri tarafından çevrilmiş ve Türkiye'deki işkenceleri belgelerle ispat eden bir filmin Konseyin Toplandığı Strasburg şehrinde gösterilmesini engellemek için büyük bir çaba harcadı. Bu çabalar sonucunda filimin gösterilmesi biraz geçikti, fakat tamamen engellenemedi. Fransız kamuoyunun baskısı üzerine filim halka gösterildi.

Uluslararası Af Örgütü (Amnesty International) Batı Almanyanın başkenti Bonnda Türkiye'deki işkenceleri dile getiren bir broşür yayımladı. Bu broşürde sıkıyönetim zindanlarında işkenceye tabi tutulanların anlattıkları yer almaktadır. Bu broşür Avrupa Konseyi üyelerine de dağıtılmıştır.

İsveç-Türkiye Komitesi de bir bildiri yayınlıyarak, Türkiye'de siyasi tutuklulara yapılan işkencelere derhal son verilmesini, tutukluların serbest bırakılmasını, sıkıyönetimin, basına konan sansürün ve yasakların kaldırılmasını, yasaklanmış bütün örgütlerin tekrar serbest bırakılmasını istemiştir.

● 25 Mayıs günü Mecliste sıkıyönetimin üç ilde kaldırılması, geri kalan dört ilde iki ay daha uzatılması kararlaştırıldı. Dört ilde sıkıyönetimin iki ay daha uzatılması kararı AP, CGP ve DP oyları ile alındı. CHP, BP, bağımsızlardan Aybar ve Kargılı karşı oy verdiler. Parlamentoda sosyalist akımı temsil eden Fatma İşmen de karşı oy kullandı. Sıkıyönetimin kaldırıldığı iller şunlardır: Kocaeli, Adana ve Hatay.

● 13 Mayıs günü bütün Türkiye ölçüsünde seçim kütüklerinin hazırlanması bahanesiyle sokağa çıkma yasağı kondu. Açık ve gizli polis, jandarma birlikleri tarafından köy ve kentler ev ev arandı.

İktidarın bu tutumu basında ve halk arasında sert tepkilere ve protestolara sebep oldu. Seçim kütüklerinin muhtarlar ve öteki ilgililer tarafından halk tedirgin edilmeden, hürriyetine dokunulmadan hazırlanabileceği belirtildi. Ne var ki iktidarın maksadı seçim kütüklerini hazırlamak değil, memlekette yeni bir terör havası estirmektir.

Sıkıyönetim komutanlıklarının tutuklamaları devam etmektedir. DISK'e bağlı Basın-İş Sendikası Başkanı Bekir Çiftçi, Teknisyenler Sendikası Başkanı Özdoğan Gündüz, DISK'e bağlı Maden-İş Sendikası İkinci Bölge temsilcisi Halil Birlikseven ve Basın-İş Genel Sekreteri Celâl Bıçakçı, Türk-İş'in Almanca tercümanlarından Mehmet Selim tutsak edildiler. İşçi ve sendikacıların, demokratik kamuoyunun baskısı sonucunda tutsak edilen sendikacılar bir müddet sonra serbest bırakıldılar.

● Ticaret Bakanlığı tarafından tahıl fiyatlarına yüzde 20 zam yapıldı. Bu zamdan hemen sonra ekmek, bulgur ve unlu maddeler gibi geniş tüketim mallarına da zam geldi. Hububat fiyatlarına yapılan zamdan en çok büyük çiftlik sahipleri ile büyük aracı tüccar ve şirketler istifade etti. Daha çok kendi tüketimi için tahıl üreten küçük ve orta köylü bu zamdan fayda yerine zarar gördü, çünkü bu zammın sebep olduğu genel fiyat yükselmesi, hububata yapılan zamdan eline geçen az bir parayı erittiği gibi, fazlasını da alıp gitti.

● Bu yıl da 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı sıkıyönetimin faşist baskısı altında geçti. Atatürkçü ve devrimci gençlik emperyalizme karşı savaşında işbirlikçi burjuvazinin terörüne göğüs germek zorunda kalmıştır. Gençliğin eğitim imkânları paralı üniversite eğitim sisteminin konması ile daha da daralmış, eğitim daha geniş ölçüde zengin zümrelerin tekeline geçmiştir. Köylü gençliğin önemli bir kısmı toprağını, işçi gençlik de büyük ölçüde çalışma imkânı bulamadığından yığınsal bir şekilde dış ülkelere göç etmek zorunda kalmışlardır.

● NATO Nükleer Plânlama Grubu Ankara'da toplandı. Toplantıya Türkiye, Birleşik Amerika, İngiltere, Federal Almanya, Kanada, Hollanda ve Norveç harp bakanları ve NATO Genel Sekreteri katıldılar. NATO Genel Sekreteri Luns Ankara'da verdiği bir demeçte Türkiye'nin stratejik durumunun NATO için taşıdığı büyük önemi belirtti. Luns Osmanlı İmparatorluğu zamanından beri emperyalistlerin üzerinde dudukları bir noktayı belirtmekle yeni birşey söylemedi. Ne var ki emperyalizm Türkiye'nin stratejik durumundan faydalanmak için her zaman bu imkânı kendisine sağlayacak bir yönetimin yurdumuzda hakim olması için halk düşmanı, gerici sömürücü bir iktidarı dayatmıştır. İşbirlikçi bir burjuvazi yaratmış, toprak çiftlik beylerini desteklemiştir.

NATO toplantısında nükleer silahlânmayı daha da genişletme kararı alındı. Bu vesile ile memleketimizde bulunan NATO kuvvetleri komutanı Amerikan generali Gutpaster 1976 yılında yapılacak nükleer taktik silâhlar denemeleri için Erzincan civarının elverişli olup olmadığını inceledi. Böylece NATO'nun Ankara toplantısından sonra sıkıyönetimci hükümet memleketimizi daha fazla NATO'nun tehlikeli nükleer saldırı plânlarına bağlamış oldu.

DÜNYADA

● Mayısın 8 ve 9'unda faşizmin yenilgiye uğramasının 28. yıldönümü bütün Avrupada törenlerle anıldı. Bilindiği gibi Hitlerci Almanya 8 Mayıs 1945'de Batılı müttefiklere, 9 Mayıs günü de Sovyetler Birliğine kayıtsız şartsız teslim olmuştu. Böylece halkları zincire vurmak isteyen Alman emperyalizminin doğurduğu faşizm yıkılmış, birçok Avrupa ve Asya halkları için kurtuluşun ve sosyalizmin yolları açılmıştır. Faşizmin yenilgiye uğramasından sonra dünya ölçüsünde halkların ulusal ve sosyal kurtuluşu için yeni yeni ufuklar açılmış, Asya, Afrika ve Güney Amerika halklarının önemli bir kısmı ulusal bağımsızlıklarına kavuşmuş ve kapitalist olmayan gelişme yoluna girmek imkânlarını bulmuşlardır.

Alman faşizmini yenen başlıca güç Sovyetler Birliği olduğu gibi, emperyalizme karşı genç ulusal devletlerin bağımsızlığını savunan ve onlara gelişme imkânlarını açan da Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerdir.

● Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri Leonid Brejnev Mayıs ayı içinde Polonya Halk Cumhuriyetini, Alman Demokratik Cumhuriyetini ve Federal Almanyayı ziyaret etti. Bu ziyaret Polonya ve sosyalist Almanya ile Sovyetler Birliği arasında mevcut kardeşçe ilişkilerin bir daha açığa vurulmasına sebep oldu.

Brejnev'in Federal Almanya ziyareti ise, Federal Almanya'da bulunan barışçı güçlerin daha da kuvvetlenmesi, iki ülke arasında teknik, hava yolculuğu ve ekonomik anlaşmaların imzalanması ile sonuçlandı. Böylece Sovyetler Birliğinin barışçı, Avrupa ve dünya güvenliğini sağlamlaştırma politikası bir daha meyvelerini verdi.

● Bulgaristan hükümeti geniş tüketim malları fiyatlarında yüzde 13'le 30 arasında bir indirim yapmıştır. 1 Hazirandan itibaren yürürlüğe girecek olan yeni karara göre, çocuk giyim eşyaları yüzde 13'le 30 arasında indirilmiştir. Sabun, çamaşır tozu gibi maddelerin fiyatları yüzde 25, çeşitli ev eşyaları fiyatları yüzde 18 indirilmiştir. Bulgar hükümetinin yaptığı açıklamaya göre, yapılan indirimle halkın satın alma gücü 35 milyon leva artacaktır.

Bütün kapitalist ülkelerde özellikle memleketimizde fiyatlar baş döndürücü bir hızla yükselirken, Bulgaristan'da yığınsal tüketim mallarında indirim yapılması, sosyalist ekonominin enflasyondan uzak, sağlam bir gelişme yeteneğine sahip olduğunu bir daha gösteriyor.

AYIN YORUMLARI

TÜRK-İŞ'in 9. GENEL KURUL TOPLANTISI

Türk-İş'in 9. Genel Kurul toplantısı 28 Mayıs'ta Ankara'da çalışmalarına başladı. Toplantıya 272 delege katıldı. Yabancı delegelerin de toplantıya katıldıkları görülmüyordu. Bunlar arasında Batı Almanya Sendikalar Konfederasyonu (DGB) Başkanı Oscar Vetter, Dünya Hür Sendikalar Konfederasyonu Genel Sekreteri Otto Kersten göze çarpıyordu.

Türk-İş Genel Kurul toplantısında konuşulacak çok sorun vardı. Evvelâ yönetim meselesi sözkonusuydu. Türk-İş'i sarı sendikacıların, Demirsoy, Tunç grubunun egemenliğinden kurtarmak, partilerüstü politika sözleri ile, konfederasyonu büyük burjuvazinin, yerli yabancı tekellerin çıkarlarına bağlamak politikasını yürütenlerin elinden kurtarmak gerekiyordu. Bundan ötürüdür ki genel kurul toplantısından önce bir demeç veren Türk-İş yönetim kurulu üyelerinden GES-İŞ Başkanı ve Ankara milletvekili Osman Soğukpınar, işçileri, Türk-İş'e sahip çıkmaya çağırıyor. Demirsoy-Tunç yönetimini, «iktidarların adamları» diye niteliyordu.

Sarı sendikacılığın Türk-İş'in başından atılmalarının önemi büyüktü, işçi sınıfının sendikal alandaki birliği bir bakıma da bu gibi bir adımın atılmasına bağlıydı. Demirsoy ve Tunç gibi sendikacılar büyük burjuvaziden yana tutumları ile sendikaların parçalanmasına sebep olmuş, değişik sendikalar arasında eylem birliklerinin kurulmasını her zaman bütün sendikaları yutmak ve Türk-İş çatısında toplamak özlemlerinden öteye geçememişti. Oysa gerçek sendikacılar ve bilinçli işçiler hiçbir zaman büyük tekellerden yana olan bir yönetime tabi olmak istemiyorlardı. Öte yandan işçi sınıfının grevleri zincirleme bir şekilde geliyor ve sendikal plânda da bir eylem birliğinin sağlanması, grev ve öteki işçi hareketlerinin daha geniş ölçüde başarıya ulaşmasının, iktidarların ve patronların geriletilmesinin başlıca şartı olarak görülüyordu.

Demirsoy-Tunç grubunun «partilerüstü» politikası işçi ve sendikacı çevrelerde büyük tenkitlere sebep oluyordu. Partilerle sendikaların organik bir şekilde bağlanmasını kimse istemiyordu. Ama sosyal demokrat sendikacılar diye anılan grup, tabii yalnız bu grup değil bütün gerçek sendikacılar ve işçi militanları, Türk-İş yöneticilerinin işçi sınıfından yana bir tavır takınmasını istiyorlardı. Bunun için de «partilerüstü» politika masalına son vermek lâzımdı.

Türk-İş'te sarı sendikacı grubu destekliyen büyük sermaye sahipleri ve onların temsilcisi durumunda olan Demirel gibi politikacılar, Demirsoy ve Tunç'la kongre arifesinde temasları sıklaştırdılar. Mesele şuydu: Demirel, kamuoyuna Demirsoy'u desteklediğini göstermek istiyordu. Genel Kurulun açılış gününde genellikle büyük burjuvazi Türk-İş yönetimini açıkça desteklediğini gösterdi.

Cumhurbaşkanı, başbakan, bakanlar, valiler, parti başkanları veya temsilcileri, Diyanet İşleri Müdürü 9. Genel Kurul toplantısının açılışında hazır bulundular.

Toplantı Demirsoyun konuşması ile çalışmalarına başladı. Demirsoy genel af gibi, iktidarın sendikaları Dernekler Kanununa bağlama çabaları gibi işçilerin, memleket kamuoyunun ilgi duyduğu sorunlardan bazılarını ele aldı. Ama pahalılıktan, enflasyondan, en çok emekçi halkı ezen yaşam zorluklarından hiç söz etmedi. Üstelik 12 Martı bütün ilerici demokratik akımlara yüklemeye kalkıştı. «12 Mart Muhtırasının verilmesinde, kademe kademe demokratik kuruluşların bütününün, muayyen ölçülerde günahları vardır. Buhranlı devreyi geride bıraktık, fakat icraata, sözde yazıda, kürsüde, işyerinde suçlamalara gidilirse yeniden çıkmaza girilir» dedi.

Demirsoy bu sözleri ile herşeyden evvel, Amerikan tekellerinin Türkiye'deki politik temsilcisi olan, hırsızlıkları teşvik eden ve cinayetler tertipliyerek ağır suçlar işlemiş olan Demireli savunuyor, onun bütün suçlarını demokratik akımlara yüklemeye kalkışıyordu. Yani Demirsoya göre, 12 Marttan ve onun getirdiği sıkıyönetimden, faşist yöntemlerden demokratik akımlar, en başta sendikalar, TIP, TOS gibi işçi emekçi teşekkülleri, devrimci gençlik, asker ve sivil aydınlar sorumluydu. Üstelik Demirsoy bundan sonra da kimsenin sesini çıkarmamasını, iktidarı tenkide kalkışmamasını da salık veriyordu.

Öte yandan Demirsoy bütün sermayenin ekonomik gücünü artırdığından grevlerin ertelendiğinden lokavtların alabildiğine himaye görmesinden yakınıyordu. Bu gibi sözleri sarfetmesi, işçi yığını tutabilmek için gerekiyordu. Demirsoy ve arkadaşlarının taktiği açıktı: Demagoji ile, yalanla işçi yığını aldatmak, onu Türk-İş örgütlerine bağlamak, bu yapıldıktan sonra, işçi yığını emperyalizme ve en talancı çevrelerin, büyük sermayenin politikasına doğru yöneltmek. Buna da bir ad takmışlardı: Partilerüstü politika.

Toplantının ilk gününde iktidarın, büyük burjuvazinin temsilcileri rahat rahat genel kurul kürsüsünü kendi sınıfsal propagandaları için kullandılar.

Sıra delegelerin konuşmalarına gelince Demirsoya bağlı birinin teklifi ile konuşmalar kısıtlanmak istendi. Delegelerin çoğunluğu bunu protesto etti. Protestoları susturmak için, bir yandan da sendika kabadayıları, yani Demirsoy-Tunç grubunun fedaileri saldırıya geçti. Fakat delegelerin kesin tutumu karşısında bu gibi provokasyonlar boşa çıktı. Ve konuşmaları kısıtlamak manevraları sonuç vermedi.

Sendika temsilcileri işçi haklarının kısıtlanmasına, sendikaların Dernekler Kanununun faşist hükümlerine tabi olmasına karşı çıktılar. Bu gibi çıkışlar etrafında gerek Türk-İş Genel Kurulunda, gerek öteki sendikalarda, gerekse memleket kamuoyunda ortak bir tutum belirdi. Herkes sendikaların Dernekler Kanunu hükümlerinden çıkarılmasını ve Sendikalar Kanununun uygulanmasını istiyordu.

İşçi sınıfının sendikal birliğini kurmak için temel şartlar mevcuttur. Bunlar etrafında uygulanacak ortak bir savaş taktiği, işçi sınıfının sendikal alandaki eylem birliğinin temel dayanağı olacaktır.

27 Mayısın 13. yıldönümü

27 Mayısın nereden geldiği ve nereye vardığı hakkında çok şey yazıldı. Burjuva ideologları hâlâ onu devrim diye adlandırıyor. Bir hükümet devirmesini devrim diye adlandırmaya imkân yoktur. Ne var ki, 27 Mayıs basit bir hükümet devirmesi de değildi. Görünüşte öyle olmasına rağmen. Çünkü bu hükümet devirmesinde özellikle işçi sınıfından gelme bir birikim vardı. Bu birikim çok uzaklardan, elli yıllık cumhuriyet ve ulusal kurtuluş savaşının tarihinden geliyordu. Bu bakımdan Menderes-Bayar diktatürünün bir grup subay tarafından devrilmesi, mevcut sosyal düzenin egemen sınıf ve zümrelerin hakimiyetini sarsan bir nitelik kazandı. 1961 Anayasasını bu açıdan ele almak gerek. 1961 Anayasasındaki demokratik hükümlerle işçi hakları bir avuç aydın tarafından kaleme alınıp Anayasaya sokulmuş değildi. Uzun yılların sağladığı birikimin zihinlere yerleştirdiği hüküm ve inançların yasallaşmasıydı. Bu hüküm ve inançların ulusal bir kıymet olarak zihinlere yerleşmesinde, Türkiye Komünist Partisinin, yani işçi sınıfının öncü örgütünün emeği çoktu.

Ne var ki, Anayasanın kabulü, işçi haklarının Anayasal hükümler olarak belirmesi, bazı demokratik hakların yasal kıymet kazanması, büyük işbirlikçi burjuvazi, emperyalizmle halk yığınları arasında mevcut barışmaz çelişkileri ortadan kaldırmadı. Bu çelişkilerin ortadan kalkması için evvelâ bu çelişkileri yaratan sınıf ve zümrelerin egemenliğine son vermek gerekiyordu. Toplum düzeninin tabanını teşkil eden düzeni değiştirecek devrimci reformları yapmak, demokratik toprak reformundan vergi reformuna kadar, işçi sınıfının bütün demokratik haklarının kabulüne kadar bütün tedbirleri almak gerekirdi. Ancak bu yapıldığı takdirde 27 Mayıs devrimci bir nitelik kazanacaktı.

27 Mayıstan sonra işçi sınıfı iktidara katılmadığı, iktidar küçük burjuva unsurları elinde kaldığı için 27 Mayısın devirdiği güçler çok geçmeden tekrar duruma hakim olmak ve tekrar hükümeti ele geçirmek fırsatını buldular. 27 Mayısın 13. yıldönümünde gördüğümüz sıkıyönetim, faşist yöntemler mevcut çelişkilerin halk yararına çözümlenmediğinin sonucudur.

Sosyal politik bir hareketin devrimci bir nitelik kazanabilmesi için mutlaka işçi sınıfının ilerici devrimci örgütlerinin katkısı ve iktidarda payı olmalıdır. Bu katkı ve iştirak, toplum düzeninin devrimci reformlarla değiştirilmesinin garantisi olduğu için kaçınılmazdır.

İşçi sınıfı 27 Mayısın burjuva saflarında açtığı gedikten girmek ve sosyal düzende politik bir güç olarak belirlemek fırsatını buldu. Bu uzun yıllar boyunca sağlanan bir birikimin sonucuydu. Sıkıyönetimlerin faşist yöntemleri bile bugün artık işçi hareketini sindirememiştir.

İşçi sınıfı ve onun devrimci sendikal ve politik örgütleri emperyalizme, büyük burjuvazinin sömürüsüne karşı savaşta omurgası durumunda olduğu için yarının demokratik Türkiyesini yaratacak olan iktidarında büyük bir payı olacaktır.

Bu pay demokratik ve sosyalist bir gidişin garantisini teşkil edecektir.

«Yeni Çağ» dan Okuyuculara

Sayın Okuyucular,

Dergimize karşı istekler günden güne artıyor. Ve biz, bunları elimizden geldiği kadar karşılamaya çalışıyoruz. Okuyucularımızdan, adresleri açık ve doğru olarak yazmalarını, özellikle şehir ve mahalle numaralarını titizlikle belirtmelerini rica ederiz. Çünkü bu numaralarda, genellikle adreste küçük bir hata, derginin elinize geçmesini engellemektedir. Sonra, adres değiştirince, yeni adresinizi bize derhal bildirmeniz gerekir.

Dergiyi arkadaşlarınız arasında da tanıtmak ve okutmakla ulusal ve sosyal kurtuluş davamızın saflarına yeni savaşçılar kazandırmış olursunuz.

Dergiye henüz abone olmıyanlar, arzu ettikleri takdirde, adresimize bir mektup yazarak isteklerini bildirebilirler.

Bundan başka, aşağıdaki kitapları edinmek isteyenler de bu dileklerini bir mektupla adresimize yazabilirler.

1. DAVA VE MÜDAFAA (1951 tevkiflerinde Türkiye Komünist Partisi yönetiminin başında bulunan Zeki Başımar'ın Askeri Mahkeme önünde yaptığı müdafaa),
2. SOVYETLER BİRLİĞİ KOMÜNİST PARTİSİNİN PROGRAMI,
3. NAZIM HIKMET, BÜTÜN ESERLERİ (Şimdiye kadar 7 cilt çıkmıştır),
4. BİLİMSEL KOMÜNİZM,
5. LENİN (biyografisi),
6. S. Üstüngel'in Sovyetler Birliği'ni anlatan «GÜNEŞLİ DÜNYA» adlı eseri,
7. Ahmet Saydan'ın, Alman ulusunun sosyalist devletini bütün yönleriyle tanıtan «ALMAN DEMOKRATİK CUMHURİYETİ» adlı eseri,
8. BÜYÜK OKTOBR 50 YAŞINDA.

Adresimiz:

Yeni Çağ – Stredisko pro rozsirovani tisku,
Praha 6, Thakurova 3, Czechoslovakia

«YENİ ÇAĞ» I

OKU

VE

OKUT!

İÇİNDEKİLER

Sayfa

xx: Mücadelede dayanışma 341

xx: Uluslararası araştırma grubunun V. İ. Lenin'in «Kapitalizmin en
yüksek aşaması: Emperyalizm» adlı eserinin çağdaş önemi hakkın-
daki görüşleri 347

Marksistlerin uluslararası tartışması

Çağdaş faşizm ve gizlediği reel tehlike 364

xx: Komünist ve işçi partileri hakkında kısa bilgiler 396

Özel sayfalar

TKP Merkez Komitesi Politbüro üyesi *I. Bilin* yoldaşın 30 Nisan

1973'de «Türkiye'de 1 Mayıslar» üstüne yaptığı konuşma 400

A. Saydan

Ayın olayları 412

Ayın yorumları 418

